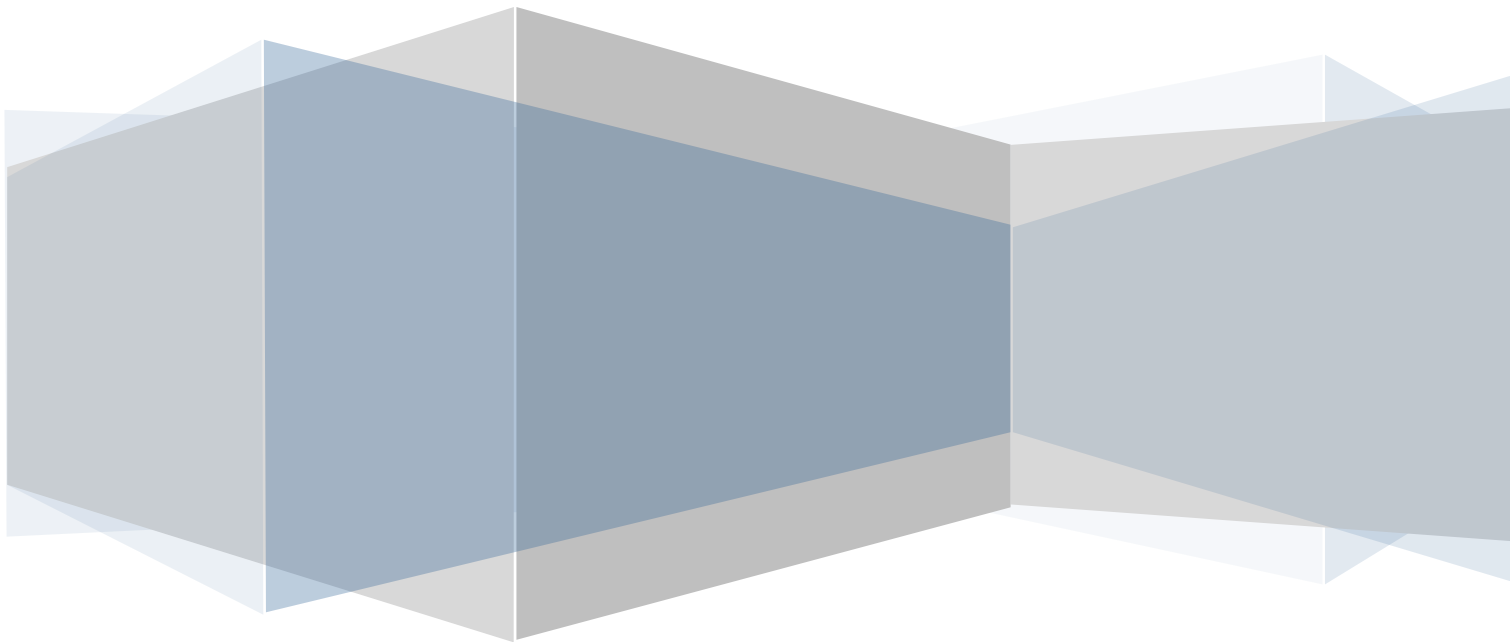

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Legnicy
w 2022 roku

SPIS TREŚCI

INFORMACJE OGÓLNE	4
BUDŻET	6
KADRA	17
ZAMÓWIENIA PUBLICZNE PRZEPROWADZONE PRZEZ MOPS	19
PRACA SOCJALNA	22
PRACOWNIK SOCJALNY	24
ASYSTENT RODZINY	34
ŚWIADCZENIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ	36
ZASIŁEK STAŁY	38
ZASIŁEK OKRESOWY	38
ZASIŁEK CELOWY	39
USŁUGI OPIEKUŃCZE	39
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE	40
OPIEKUN PRAWNY	42
PROGRAM RZĄDOWY „POSILEK W SZKOLE I W DOMU”	42
PROGRAM „OPIEKA WYTCHNIENIOWA” – EDYCJA 2022	43
PROGRAM „ASYSTENT OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ”	45
ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH	47
POMOC CUDZOZIEMCOM	47
DODATEK WĘGLOWY	48
DODATEK DLA GODSPODARSTW DOMOWYCH	49
POMOC INSTYTUCJONALNA	50
DOM DZIENNEGO POBYTU I KLUB SENIOR+	53
SCHRONISKO DLA BEZDOMNYCH I DOM SAMOTNEJ MATKI Z DZIECKIEM	59
ŻŁOBKI	61
PIECZA ZASTĘPCZA	63
ZESPÓŁ INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	70
PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY DLA SPRAWCÓW PRZEMOCY W RODZINIE	75
OŚRODEK POMOCY TERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	75
DODATEK MIESZKANIOWY	80
ZRYCZAŁTOWANY DODATEK ENERGETYCZNY	83
ŚWIADCZENIA RODZINNE	84
ZASIŁEK RODZINNY ORAZ DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO	85
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA	87
ŚWIADCZENIE RODZICIELSKIE	87
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE	88
ŚWIADCZENIA RODZINNE DLA OBYWATELI UKRAINY	91
FUNDUSZ ALIMENTACYJNY	93
PROGRAM „RODZINA 500 PLUS”	96
PROGRAM „DOBRY START”	97
PROGRAM „ZA ŻYCIEM”	97

PROGRAM „CZYSTE POWIETRZE”	100
ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE NA ZAPEWNIENIE ZAKWATEROWANIA I WYŻYWIENIA OBYWATELOM UKRAINY	101
POMOC MATERIALNA O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW.....	102
DODATEK OSŁONOWY.....	103
PODSUMOWANIE.....	105

INFORMACJE OGÓLNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy działa na mocy uchwały Miejskiej Rady Narodowej w Legnicy Nr XIV/75/90 z 25 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, stosownie do ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.). Zgodnie z artykułami 17 i 20 ww. ustawy w mieście na prawach powiatu, jakim jest Legnica, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania ośrodka pomocy społecznej oraz powiatowego centrum pomocy rodzinie. Szczegółowe zasady funkcjonowania Ośrodka określają:

- statut Ośrodka nadany uchwałą Nr LVI/460/10 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 26 lipca 2010 r. ze zmianami,
- zarządzenie Nr 33/2018 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 14 września 2018 r. w sprawie określenia Regulaminu wynagradzania pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy,
- Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ustalony zarządzeniem Nr 27/2018 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 16 lipca 2018 r.,
- Regulamin pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ustalony postanowieniem Nr 12/2016 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 21 czerwca 2016 r. ze zmianami,
- zarządzenie Nr 21/2019 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 2 września 2019 r. w sprawie ustalenia instrukcji kancelaryjnej, instrukcji w sprawie zasad i trybu działania składnicy akt oraz jednolitego rzeczowego wykazu akt w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy ze zmianami,
- zarządzenie Nr 16/2010 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 18 marca 2010 r. w sprawie wprowadzenia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy przepisów regulujących gospodarkę finansową ze zmianami.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy jest samorządową jednostką budżetową, nie posiadającą osobowości prawnej, której wydatki pokrywane są częściowo z budżetu państwa, a częściowo ze środków własnych gminy.

W 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej administrował 11 obiektami, w tym 8 obiektów znajdowało się w zarządzie Ośrodka, a 3 obiekty oraz dodatkowo pomieszczenia na II i III piętrze w budynku przy ul. Chojnowskiej 112 wynajmowane były od Zarządu Gospodarki Mieszkaniowej. Ponadto w dwóch pomieszczeniach przy ul. Grabskiego 11 funkcjonuje Dział Pomocy Instytucjonalnej. Rozmieszczenie komórek organizacyjnych MOPS w Legnicy wygląda następująco:

- 1) ul. Poselska 13 – budynek administracyjny MOPS, w którym znajdują się:

- Dział Finansowo-Księgowy,
 - Dział Organizacji i Obsługi Administracyjnej,
 - Dział Świadczeń Rodzinnych,
 - Samodzielna Sekcja Kadr i Szkolenia;
- 2) pomieszczenia przy ul. Chojnowskiej 112:
- Dział Świadczeń,
 - Dział Pracy Socjalnej,
 - Dział Dodatków Mieszkaniowych;
- 3) ul. Okrzei 9:
- Zespół ds. Pieczy Zastępczej,
 - Zespół Interwencji Kryzysowej,
 - Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży;
- 4) ul. Rynek 3:
- Dział Świadczeń Rodzinnych;
- 5) ul. Korfantego 1: Dom Dziennego Pobytu;
- 6) ul. Moniuszki 9: Klub Senior+;
- 7) ul. Przemysłowa 5: Schronisko dla Bezdomnych oraz Dom Samotnej Matki i Dzieckiem;
- 8) ul. Biegunowa 25: Żłobek nr 1;
- 9) ul. Łukasińskiego 5: Żłobek nr 2;
- 10) ul. Anielewicza 10: Żłobek nr 3;
- 11) ul. Księżycowa 14: Żłobek nr 4;
- 12) ul. Krzemieniecka 1: Filia Żłobka nr 3.

BUDŻET

KOSZTY RODZAJOWE DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LEGNICY W ROKU 2022

L.p	Rozdział	Wyszczególnienie	Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	Wydatki rzeczowe	Wydatki inwestycyjne	Remonty	Koszty bezpośrednie	Razem
			4010,4110,4120, 4040,4170, 4710,4780		6050,6060	4270	4220.4230.3110.2320	
1.	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi					169 998,63	169 998,63
2.	85156	Składka na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego					3 403,80	3 403,80
3..	85195	Pozostała działalność – pokrycie kosztów wydania decyzji o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych oraz opłaty za pobyt w zakładzie opiekuńczo-leczniczym na terenie powiatu wrocławskiego	56 742,90	92 664,64				149 407,54
4.	85202	Pobyt w domach pomocy społecznej poza miastem					6 737 109,71	6 737 109,71
5.	85203	Ośrodki Wsparcia, Dom Dziennego Pobytu, Schronisko dla bezdomnych i Punkt Opieki nad Matką i Dzieckiem	2 247 608,93	552 476,75		63 709,59	504 087,93	3 367 883,20
6.	85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8 100,00				10 000,00	18 100,00
7.	85213	Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej					247 612,94	247 612,94
8.	85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społeczne – zasiłki celowe i okresowe					2 508 078,26	2 508 078,26

9.	85215	Dodatki mieszkaniowe i energetyczne		62,23			2 908 285,55	2 908 347,78
10.	85216	Zasiłki stałe					2 912 263,11	2 912 263,11
11.	85219	Ośrodki pomocy społecznej	10 689 911,43	1 835 641,14	0,00	29 954,30	244 711,48	12 800 218,35
12.	82220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej					53 600,00	53 600,00
13.	85228	Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze					6 308 446,17	6 308 446,17
14.	85230	Pozostała działalność – Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"					533 575,07	533 575,07
15.	85231	Pomoc dla cudzoziemców					8 600,00	8 600,00
16.	85295	Pozostała działalność					51 989,00	51 989,00
17.	85295	Pozostała działalność – Klub Seniora	125 744,82	56 224,74		452,28		182 421,84
18.	85295	Pozostała działalność – Dodatek osłonowy	93 973,29	1 096,01			4 753 464,78	4 848 534,08
19.	85295	Pozostała działalność – jednorazowe świadczenie 300 zł – Pomoc Ukrainie	32 496,00				1 784 100,00	1 816 596,00
20.	85295	Pozostała działalność – Zapewnienie posiłków dla dzieci – Pomoc Ukrainie					97 259,82	97 259,82
21.	85295	Pozostała działalność – świadczenia społeczne – Pomoc Ukrainie					8 800,65	8 800,65
22.	85502	Świadczenia rodzinne – Pomoc Ukrainie	26 000,00				1 071 002,39	1 097 002,39
23.	85295	Pozostała działalność – świadczenie za zakwaterowanie i wyżywienie – Pomoc Ukrainie	57 386,13	5,87			13 631 240,00	13 688 632,00
24.	85415	Pomoc materialna dla uczniów – Pomoc Ukrainie					81 171,93	81 171,93

25.	85295	Pozostała działalność – ewidencja małoletnich		50,00				50,00
26.	85395	Pozostała działalność – Dodatek węglowy	299 505,10	30 314,90			16 491 000,00	16 820 820,00
27.	85395	Pozostała działalność – Dodatek energetyczny	13 400,00				670 000,00	683 400,00
28.	85295	Pozostała działalność – Korpus wsparcia seniorów	39 668,00					39 668,00
29.	85415	Pomoc materialna dla uczniów					753 800,02	753 800,02
30.	85501	Świadczenia wychowawcze	119 106,25	2 145,00			38 306 086,63	38 427 337,88
31.	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1 498 529,65	263 348,69		4 855,69	30 463 966,90	32 230 700,93
32.	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenie " Za życiem"		1 114,00			36 000,00	37 114,00
33.	85504	Wspieranie rodziny – Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży	615 553,07	195 472,23		5 326,90		816 352,20
34.	85504	Wspieranie rodziny – Asystent rodziny	363 354,31	20 589,77				383 944,08
35.	85508	Rodziny zastępcze	380 656,38	217 932,96			3 003 787,88	3 602 377,22
36.	85508	Rodziny zastępcze - cudzoziemcy					3 899,19	3 899,19
37.	85508	Rodziny zastępcze – dodatek wychowawczy	4 039,54				414 430,50	418 470,04
38.	85508	Rodziny zastępcze – zadania realizowane w drodze umów lub porozumień					305 614,47	305 614,47
39.	85510	Usamodzielnianie wychowanków					107 243,20	107 243,20
40.	85510	Pobyty dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza miastem					698 785,05	698 785,05

41.	85510	Dodatek wychowawczy do zryczałtowanej kwoty	1 670,19				206 113,45	207 783,64
42.	85513	Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów					535 900,63	535 900,63
43.	85516	Żłobki	6 159 236,31	1 028 884,60		37 085,24	411 783,05	7 636 989,20
Razem			22 832 682,30	4 298 023,53	0,00	141 384,00	137 037 212,19	164 309 302,02

WYKONANIE PLANU WYDATKÓW MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LEGNICY ZA 2022 ROK

L.p.	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 2022 rok (zł)	Wykonanie planu (zł)	Wykonanie planu (%)	Udział środków gminy (%)	Udział środków z budżetu państwa (%)	Przyczyny niewykonania planu (zł)
1.	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	170 000,00	169 998,63	100,00	100,00		Niewykorzystana kwota w wysokości 1,37 zł została zwrócona 30.12.2022 r. na konto UM Legnica.
2.	85156	Składka na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	3 404,00	3 403,80	99,99		100,00	Niewykorzystane środki w kwocie 0,20 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.
3.	85195	Pozostała działalność – pokrycie kosztów wydania decyzji na świadczenia zdrowotne, finansowanych ze środków publicznych oraz opłaty za pobyt w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym	161 598,70	149 407,54	92,46	53,95	46,05	Niewykorzystane środki w kwocie 0,80 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.
4.	85202	Pobyt w domach pomocy społecznej poza miastem	6 737 109,71	6 737 109,71	100,00	100,00		Plan wykonany w 100%.
5.	85203	Ośrodki Wsparcia: Dom Dziennego Pobytu, Schronisko dla bezdomnych i Punkt Opieki nad Matką i Dzieckiem	3 367 883,20	3 367 883,20	100,00	100,00		Plan wykonany w 100%.
6.	85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	18 100,00	18 100,00	100,00	55,25	44,75	Plan wykonany w 100%.
7.	85213	Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	252 594,13	247 612,94	98,03		100,00	Składki opłacono za wszystkie osoby uprawnione do objęcia pomocy w tej formie. Środki w wysokości 4 981,19 zł (§ 2030) zostały zwrócone 30.12.2022 r. na konto UM Legnica.

8.	85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społeczne - zasiłki celowe, zasiłki okresowe	2 508 300,00	2 508 078,26	99,99	44,31	55,69	Na niewykonanie planu wpłynęło zmniejszenie liczby osób korzystających z takiej pomocy, wysokość zasiłku uzależniona jest od wysokości dochodu. Środki w wysokości 221,74 zł – dotacja celowa-gmina – zostały zwrócone 30.12.2022 r. na konto UM Legnica.
9.	85215	Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne	2 908 347,78	2 908 347,78	100,00	99,89	0,11	Plan wykonany w 100%.
10.	85216	Zasiłki stałe	2 940 00,00	2 912 263,11	99,06		100,00	Środki w kwocie 27 736,89 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na konto UM Legnica.
11.	85219	Ośrodek Pomocy Społecznej	12 821 025,66	12 800 218,35	99,84	80,81	19,19	Niewykorzystane środki w kwocie 13 260,26 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na konto UM Legnica.
12.	85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	53 600,00	53 600,00	100,00	100,00	0,00	Plan wykonany w 100%.
13.	85228	Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze	6 314 921,17	6 308 446,17	99,90	92,80	7,20	W roku 2022 część osób korzystających z usług opiekuńczych zawiesiła usługi. Niewykorzystane środki w kwocie 6 475 zł (specjalistyczne usługi opiekuńcze) zostały zwrócone 30.12.2022 r. na konto UM Legnica.
14.	85230	Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	554 445,00	533 757,07	96,24	37,10	62,90	Część placówek oświatowych rozlicza dożywianie za grudzień w styczniu nowego roku. Środki w kwocie 13 681,28 zł - dotacja celowa-gmina oraz 7 188,65 zł – środki własne-gmina – zostały zwrócone 30.12.2022 r. na konto UM Legnica.
15.	85231	Pomoc dla cudzoziemców	8 600,00	8 600,00	100,00		100,00	Plan wykonany w 100%.
16.	58295	Pozostała działalność – ewidencja małoletnich UA	100,00	50,00	50,00		100,00	Niewykorzystane środki w kwocie 50,00 zł zostały zwrócone 20.12.2022 r. na konto UM Legnica.
17.	85295	Pozostała działalność – prace społecznie użyteczne	57 820,00	51 989,00	89,92	100,00		Niewykorzystane środki w kwocie 5 831,00 zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.
18.	85295	Pozostała działalność – Klub Seniora	182 421,84	182 421,84	100,00	100,00		Plan wykonany w 100%.

19.	85295	Pozostała działalność – Dodatek osłonowy	4 905 473,00	4 848 534,08	98,84		100,00	Niewykorzystane środki w kwocie 43 717,32 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na konto UM Legnica. Na niewykonanie planu wpływ miało: przekroczenie kryterium dochodowego na osobę w gospodarstwie, brak zgłoszenia źródła ciepła do CEEB.
20.	85295	Pozostała działalność – jednorazowe świadczenie 300 zł – pomoc obywatelom Ukrainy	1 826 208,00	1 816 596,00	99,47		100,00	Świadczenia zostały wypłacone wszystkim osobom, które o takie świadczenie się ubiegały.
21.	85295	Pozostała działalność – zapewnienie posiłku dla dzieci – pomoc obywatelom Ukrainy	352 567,00	97 259,82	27,59		100,00	Świadczenia zostały wypłacone wszystkim osobom, które o takie świadczenie się ubiegały.
22.	85295	Pozostała działalność – świadczenia społeczne – pomoc obywatelom Ukrainy	9 815,84	8 800,65	89,66		100,00	Świadczenia zostały wypłacone wszystkim osobom, które o takie świadczenie się ubiegały.
23.	85502	Świadczenia rodzinne – pomoc obywatelom Ukrainy	1 113 549,52	1 097 002,39	98,51		100,00	Świadczenia zostały wypłacone wszystkim osobom, które o takie świadczenie się ubiegały.
24.	85295	Pozostała działalność – świadczenia za zakwaterowanie i wyżywienie – pomoc obywatelom Ukrainy	13 688 640,00	13 688 632,00	100,00		100,00	Świadczenia zostały wypłacone wszystkim osobom, które o takie świadczenie się ubiegały.
25.	85295	Pomoc materialna dla uczniów – pomoc obywatelom Ukrainy	112 840,00	81 171,93	71,94		100,00	Świadczenia zostały wypłacone wszystkim osobom, które o takie świadczenie się ubiegały.
26.	85395	Pozostała działalność – Dodatek węglowy	24 544 260,00	16 820 820,00	68,53		100,00	Świadczenia zostały wypłacone wszystkim osobom, które o takie świadczenie się ubiegały oraz spełniły wszystkie kryteria poprawności złożenia wniosku.
27.	85395	Pozostała działalność – Dodatek energetyczny dla gospodarstw domowych	683 400,00	683 400,00	100,00		100,00	Świadczenia zostały wypłacone wszystkim osobom, które o takie świadczenie się ubiegały.
28.	85295	Pozostała działalność – Korpus wsparcia seniorów	71 000,00	39 668,00	55,87		100,00	Pomocą zostały objęte wszystkie osoby, które o taką pomoc się ubiegały.
29.	85415	Pomoc materialna dla uczniów	997 189,00	753 800,02	75,59	20,00	80,00	Pomocą zostały objęte wszystkie osoby, które o taką pomoc się ubiegały. Na niewykonanie planu wpływ miało niedostarczenie dokumentów potwierdzających poniesienie wydatków.

30.	85501	Świadczenia wychowawcze	38 492 000,00	38 427 337,88	99,83		100,00	Niewykorzystane środki w kwocie 64 662,12 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.
31.	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	33 003 367,53	32 230 700,93	97,66	2,69	97,31	Niewykonane środki w kwocie 772 666,60 zł – administracja rządowa-gmina, zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.
32.	85502	Świadczenie „Za życiem”	37 114,00	37 114,00	100,00		100,00	Plan wykonany w 100%.
33.	85504	Wspieranie rodziny – Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży	834 327,07	816 352,20	97,85	100,00		Niewykorzystane środki w kwocie 17 947,87 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.
34.	85504	Wspieranie rodziny – asystent rodziny	386 988,04	383 944,08	99,21	100,00		Niewykorzystane środki w kwocie 3 043,96 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.
35.	85516	Żłobki	7 645 261,10	7 636 989,20	99,89	100,00		Niewykorzystane środki w kwocie 8 271,90 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r.
36.	85508	Rodziny zastępcze	3 705 702,26	3 602 377,22	97,21	100,00		Niewykorzystane środki w kwocie 103 325,04 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.
37.	85508	Rodziny zastępcze - cudzoziemcy	5 140,00	3 899,19	75,86		100,00	Niewykorzystane środki w kwocie 1 240,81 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.
38.	85508	Rodziny zastępcze – zadania realizowane w drodze umów lub porozumień	326 840,00	305 614,47	93,51	100,00		Niewykorzystane środki w kwocie 21 225,53 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.
39.	85508	Pozostała działalność – dodatek wychowawczy	452 000,00	418 470,04	92,58		100,00	Niewykorzystane środki w kwocie 21 859,96 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.
40.	85510	Usamodzielnianie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	121 600,00	107 243,20	88,19	100,00		Niewykorzystane środki w kwocie 31 256,80 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.
41.	85510	Pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza miastem	700 000,00	698 785,05	99,83	100,00		Niewykorzystane środki w kwocie 1 214,95 zł zostały zwrócone 30.12.2022 r. na rachunek UM Legnica.

42.	85510	Dodatek do zryczałtowanej kwoty	217 000,00	207 783,64	95,75	100,00	Dodatek do zryczałtowanej kwoty przysługuje na 2 dzieci umieszczonych w Rodzinnym Domu Dziecka, wraz z 1% na koszty obsługi. Kwota zwrotu w wysokości 1 916,36 zł zwrócona 30.12.2022 r. na konto UM Legnicy, dotyczy placówek opiekuńczo-wychowawczych - dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego. Środki zostały zwrócone 31.12.2021r. na konto UM Legnicy
43.	85513	Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów	540 700,00	535 900,63	99,11	100,00	Środki w kwocie 4 799,37 zostały zwrócone 30.12.2022 r. na konto UM Legnica
RAZEM			173 833 253,55	164 309 302,02	94,52		

WYKONANIE PLANU DOCHODÓW MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LEGNICY ZA 2022 ROK

L.p	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 2022 rok (zł)	Wykonanie planu (zł)	Wykonanie planu (%)	Dochody odprowadzone na rachunek gminy (zł)
1.	85202	Odpłatność rodzin za pobyt w DPS poza Legnicą na podstawie decyzji i umów – środki własne-powiat	255 310,00	300 304,33	117,62	300 304,33
2.	85203	Odpłatność za wyżywienie w Domu Dziennego Pobytu i Klubie Seniora, odpłatność za pobyt w Schronisku dla bezdomnych oraz Domu Samotnej Matki z Dzieckiem – środki własne-gmina	529 179,60	552 226,77	104,36	552 226,27
3.	85213	Refundacja składek na ubezpieczenie zdrowotne za 2021 rok – dotacja celowa-gmina		58,05		58,05
4.	85214	Zwrot nienależnie pobranych zasiłków celowych za lata ubiegłe – środki własne-gmina	8 560,00	8 560,00	100,00	8 560,00
5.	85214	Zwrot nienależnie pobranych zasiłków okresowych za lata ubiegłe – dotacja celowa-gmina		66,96		66,96
6.	85215	Zwrot nienależnie pobranych dodatków mieszkaniowych – środki własne-gmina	1 160,00	1 165,93	100,51	1 165,93
7.	85216	Zwrot nienależnie pobranych zasiłków stałych za lata ubiegłe – dotacja celowa-gmina		16 487,76		16 487,76
8.	85219	Wynagrodzenie płatnika za terminowe odprowadzanie do Urzędu Skarbowego pdof od pracowników MOPS, koszty upomnień oraz kary wynikające z umów – środki własne-gmina	4 527,00	5 691,20	125,72	5 691,20
9.	85219	Wynagrodzenie za sprawowanie opieki – zadania administracji rządowej-gmina		9 701,61		9 701,61
10.	85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	800,00	1 052,01	131,50	1 052,01
11.	85228	Odpłatność za usługi opiekuńcze – środki własne - gmina	1 052 845,00	1 142 142,95	108,48	1 142 142,38
12.	85228	Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze – zadania administracji rządowej-gmina	38 000,00	47 296,38	124,46	47 296,38

13.	85228	Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze – zwrot za lata ubiegłe – zadania administracji rządowej-gmina		3 815,00		3 815,00
14.	85230	Pomoc w zakresie dożywiania – dotacja celowa-gmina		310,44		310,44
15.	85295	Pozostała działalność	171,60	171,60	100,00	171,60
16.	85501	Świadczenia wychowawcze – zwroty świadczeń nienależnie pobranych oraz odsetki – zadania administracji rządowej-gmina		41 366,84		41 366,84
17.	85502	Zwroty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zaliczek alimentacyjnych wraz z odsetkami – zadania administracji rządowej-gmina		180 743,02		180 743,02
18.	85502	Zaliczki alimentacyjne wyegzekwowane przez komorników sądowych i w postępowaniu egzekucyjnym w administracji od dłużników alimentacyjnych – zadania administracji rządowej-gmina	31 000,00	122 474,54	395,08	122 474,54
19.	85502	Fundusz alimentacyjny oraz odsetki, wyegzekwowane przez komorników sądowych i w postępowaniu egzekucyjnym w administracji od dłużników alimentacyjnych – zadania administracji rządowej-gmina	875 000,00	1 897 429,83	216,85	1 897 429,83
20.	85504	Świadczenie „Dobry start” oraz odsetki – zadania administracji rządowej-gmina		522,65		522,65
21.	85508	Odpłatność za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych, zwroty nienależnie pobranych świadczeń na kontynuowanie nauki, odpłatność rodziców za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz odsetki za nieterminowe wpłaty – środki własne-powiat	349 328,00	332 497,56	95,18	332 497,56
22.	85510	Odpłatność za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, usamodzielnienie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, zwroty nienależnie pobranych świadczeń oraz odsetki za nieterminowe wpłaty – środki własne-powiat	84 179,00	70 478,92	83,73	70 478,92
23.	85516	Odpłatność za pobyt i wyżywienie dzieci w Żłobkach, odsetki oraz wynajem pomieszczeń – środki własne-gmina	811 255,00	886 207,19	109,24	886 207,19
24.	85517	Rodziny kapitał opiekuńczy	430 000,00	324 444,25	75,45	324 444,25
RAZEM			4 477 315,20	5 945 215,29	132,96	5 945 215,29

KADRA

Stan zatrudnienia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy w latach 2020–2022 (stan na koniec grudnia)

L.p.	Komórki organizacyjne	Rok		
		2020	2021	2022
1.	MOPS (pracownicy socjalni)	184 (54)	176 (57)	178 (56)
2.	Żłobek Nr 1	22	22	21
3.	Żłobek Nr 2	22	25	24
4.	Żłobek Nr 3	23	24	23
5.	Filia Żłobka Nr 3 (ul. Krzemiecka 1)	16	17	16
6.	Żłobek Nr 4	24	23	22
7.	Schronisko dla Bezdomnych	20	20	20
8.	Dom Dziennego Pobytu	18	18	18
9.	Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży	11	11	10
10.	Zespół Interwencji Kryzysowej	8	11	10
Ogółem zatrudnionych		348	347	342

W 2022 roku pracownicy Ośrodka uczestniczyli w różnego rodzaju warsztatach i szkoleniach, realizowanych głównie w formie zdalnej, ze względu na panującą pandemię koronawirusa. Udział w szkoleniach miał na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych i umiejętności osób zatrudnionych i dotyczyły przede wszystkim grup pracowników, które na co dzień współpracują z klientami Ośrodka. Ponadto wielu pracowników uzupełniło swoje wykształcenie kończąc naukę w szkole średniej, na wyższych uczelniach, a także uzyskując dyplom ukończenia studiów podyplomowych, na kierunkach związanych z wykonywaną pracą zawodową.

W 2022 roku w ramach aktywizacji osób bezrobotnych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy współpracował czynnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Legnicy. Efektem tej współpracy było zorganizowanie prac społecznie użytecznych dla 25 osób realizowanych w placówkach Ośrodka.

Fluktuacja kadr w roku 2022 w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy przedstawia się następująco:

- przyjętych do pracy było 27 pracowników (w tym z 6 osobami zawarto umowy na zastępstwo),
- zwolnionych z pracy było 31 pracowników (w tym 3 osoby odeszły z pracy z umów na zastępstwo, 11 pracowników przeszło na emeryturę),
- z urlopów wychowawczych i bezpłatnych skorzystało 11 osób.

Ruchy kadrowe dotyczyły między innymi stanowisk administracyjnych, stanowiska pracownika socjalnego, psychologa, opiekunki i pielęgniarki oraz stanowisk robotniczych. Przyczyn takiego stanu rzeczy należy upatrywać w sytuacji na rynku pracy i relatywnie niskich wynagrodzeniach oferowanych w Ośrodku oraz konieczności przyjmowania do pracy osób na zastępstwo w związku z długoterminową absencją pracowników przebywających na zwolnieniach lekarskich, urlopach bezpłatnych, urlopach: macierzyńskich, rodzicielskich oraz wychowawczych.

Ruchy kadrowe w 2022 roku

L.p.	Grupy pracowników	Przyjęci	Zwolnieni
1.	Pracownicy socjalni	3	3
2.	Asystent rodziny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	2	3
3.	Pielęgniarki, opiekunki	3	5
4.	Pracownicy administracji	9	10
5.	Psycholog, pedagog, wychowawca, terapeuta	2	4
6.	Pozostali pracownicy	8	6
Razem		27	31

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE PRZEPROWADZONE PRZEZ MOPS

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy wydatki budżetowe są realizowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych oraz zasadami wydatkowania środków publicznych powyżej 130 000 zł.

W roku 2022 przeprowadzono 9 postępowań w sprawie udzielenia zamówień publicznych o wartości powyżej 130 000 zł.

L.p.	Przedmiot zamówienia	Tryb zamówienia	Data udzielenia zamówienia	Wartość zamówienia w zł (netto)	Kryteria oceny ofert	Wykonawca, któremu udzielono zamówienia
1.	Świadczenie usług Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej na rzecz osób niepełnosprawnych, mieszkańców Legnicy, w ramach realizacji Programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2022 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	24.05.2022 r.	1 172 710,00	1) cena 2) zatrudnienie na podstawie umowy o pracę osoby bezrobotnej w rozumieniu ustawy Pzp z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Firma „Gwarant” – Tomczyk sp. j.
2.	Świadczenie usług opieki wytchnieniowej na rzecz mieszkańców Legnicy, w ramach realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	13.05.2022 r.	480 000,00	1) cena 2) zatrudnienie na podstawie umowy o pracę osoby bezrobotnej w rozumieniu ustawy Pzp z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Firma „Gwarant” – Tomczyk sp. j.
3.	Wykonywanie usług ochrony fizycznej i usług monitorowania obiektów w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	30.12.2022 r.	80 016,00	1) cena 2) termin płatności faktur	Konsorcjum: DGP Security Partner Sp.z o.o. - Lider, DGP Provider Sp. z o.o. - Partner Konsorcjum, CTG Sp. z o.o - Partner Konsorcjum

4.	Wykonywanie usług sprzątanía w obiektach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	30.12.2022 r.	232 200,00	1) cena 2) częstotliwość mycia okien w obiektach MOPS 3) termin płatności faktur	UNICO Sp. z o.o.
5.	Wykonywanie usług ochrony fizycznej Domu Pomocy Społecznej w Legnicy w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	03.01.2023 r.	146 544,00	1) cena 2) termin płatności faktur	Konsorcjum firm: WOLF SŁUŻBA OCHRONY Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Lider Konsorcjum, WOLF II SŁUŻBA OCHRONY Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Partner Konsorcjum
6.	Świadczenie usług przygotowywania i dostarczania posiłków do Schroniska dla Bezdomnych i Domu Samotnej Matki z Dzieckiem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy w 2023 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	30.12.2022 r.	8,76 - za jeden ciepły posiłek	1) cena za 1 posiłek 2) termin płatności faktur	H&J Promotions Hubert Mielński
7.	Wykonywanie usług pocztowych dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	29.12.2022 r.	244 991,00	1) cena 2) termin płatności faktur	Poczta Polska S.A.
8.	Wykonywanie usług pochówków osób na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	28.12.2022 r.	4 398,14 - za jeden pochówek	1) cena 2) termin płatności faktur	Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

9.	Wykonywanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na rzecz mieszkańców Legnicy, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 20 stycznia 2023 r.	Zamówienie z wolnej ręki	02.12.2022 r.	<p style="text-align: right;">32,70</p> <p>- za godzinę wykonywania usług opiekuńczych,</p> <p style="text-align: right;">42,00</p> <p>- za godzinę wykonywania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi</p>	<p>1) cena za 1 godzinę wykonywania usług opiekuńczych,</p> <p>2) cena za 1 godzinę wykonywania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,</p> <p>3) ilość osób wykonujących usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi</p>	Firma „Gwarant” – Tomczyk sp. j.
----	---	--------------------------	---------------	---	---	----------------------------------

PRACA SOCJALNA

Dział Pracy Socjalnej świadczy pomoc mieszkańcom Legnicy skierowaną bezpośrednio do środowiska. W roku 2022 obejmował 39 rejonów pracy socjalnej. Ponadto w dziale zatrudnionych było 6 asystentów rodziny oraz 4 pracowników administracyjnych. Działania pracowników Działu Pracy Socjalnej służyły przede wszystkim wzmocnieniu klientów, odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz organizowaniu warunków sprzyjających temu celowi.

Głównym zadaniem pracy socjalnej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Powyższy cel realizowany jest przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, a także do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Obowiązkiem osób wymagających wsparcia jest współdziałanie w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Wymusza to na osobach ubiegających się o przyznanie pomocy do zmiany postawy, na ogół z biernej i roszczeniowej, na postawę aktywną w rozwiązywaniu własnych problemów. Praca socjalna powinna, w miarę możliwości, doprowadzić do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem jak również zapobiegać powstawaniu nowych problemów społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej.

W 2022 roku pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy objęli pomocą finansową, rzeczową i pracą socjalną 2 012 rodzin (w sumie 3 109 osób), w tym:

- 1) 365 rodzin z dziećmi,
- 2) 202 rodzin niepełnych,
- 3) 121 rodzin wielodzietnych z trojgiem i więcej dzieci,
- 4) 111 rodzin z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- 5) 1 647 rodzin bez dzieci.

Analizując dane przedstawione w poniższej tabeli należy stwierdzić, iż od roku 2020 obniża się liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Coraz więcej rodzin nie wymaga jedynie pomocy finansowej lecz profesjonalnego wsparcia w formie pracy socjalnej, która ma bardzo szeroki zakres - nie jest ona jednorazowym świadczeniem, ale pewnym procesem, który wymaga metodycznego sposobu postępowania.

Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2020-2022

Wyszczególnienie		2020		2021		2022	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny ogółem		3358	5293	2470	3829	2021	3131
o liczbie osób	1	2419	2419	1838	1838	1527	1527
	2	424	848	272	544	202	404
	3	224	6672	153	459	118	354
	4	163	652	106	424	84	336
	5	88	440	61	305	47	235
	6 i więcej	40	262	40	259	43	275
Rodziny z dziećmi ogółem		705	2363	461	1572	365	1290
o liczbie dzieci	1	304	696	185	405	131	287
	2	210	723	147	504	113	375
	3	120	530	72	326	68	304
	4	51	275	36	196	33	186
	5	12	76	16	103	14	90
	6	6	44	4	30	4	31
	7 i więcej	2	18	1	8	2	17
Rodziny niepełne ogółem		428	1278	270	828	202	630
o liczbie dzieci	1	196	403	111	226	77	158
	2	119	359	87	266	71	216
	3	71	287	40	161	32	128
	4 i więcej	42	229	32	175	22	128
Rodziny emerytów i rencistów ogółem		792	969	425	510	436	541
o liczbie osób	1	664	664	366	366	370	370
	2	99	198	46	92	48	96
	3	17	51	6	18	5	15
	4 i więcej	12	56	7	34	13	60

W konstruowaniu odpowiednich kierunków działań trzeba bezwzględnie zwrócić uwagę na przyczyny trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. W tym celu opracowano przesłanki przyznania pomocy w ujęciu statystycznym, przy czym należy zaznaczyć, iż w jednej rodzinie może występować kilka dysfunkcji jednocześnie.

Pomoc udzielona w latach 2020-2022

Przesłanki udzielenia pomocy	Rok					
	2020		2021		2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	1 241	2 085	1 270	2 062	1 056	1 703
Sieroctwo	2	3	1	2	0	0
Bezdomność	143	177	167	196	156	190
Potrzeba ochrony macierzyństwa	62	218	50	220	42	182
W tym wielodzietność	20	109	21	121	21	114
Bezrobocie	572	1 171	596	1 225	495	1 029
Niepełnosprawność	820	1 082	846	1 096	726	938
Długotrwała i ciężka choroba	1 021	1 264	1 146	1 402	940	1 164
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	166	662	132	466	111	395
W tym rodziny niepełne	82	277	86	270	81	263
Rodziny wielodzietne	31	182	31	165	25	135
Przemoc w rodzinie	25	69	51	136	31	84
Alkoholizm	69	83	94	116	66	75
Narkomania	20	27	37	44	29	34
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	64	79	70	87	40	43
Zdarzenia losowe	5	8	3	7	6	10

PRACOWNIK SOCJALNY

Pracownik socjalny podejmując współpracę z rodziną lub osobą diagnozuje sytuację oraz określa plan pomocy, a podejmowane przez niego działania są zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji.

Termin praca socjalna została zdefiniowana w artykule 6 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym praca socjalna to działalność zawodowa mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez nich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Aby powyższe założenia mogły zostać spełnione, działania podejmowane przez pracownika socjalnego powinny mieć charakter intencyjny, być zaprojektowane w oparciu o sporządzoną ocenę sytuacji (diagnozę) i zmierzać do realizacji ustalonych celów, co w efekcie ma doprowadzić do zmiany sytuacji wyjściowej zdiagnozowanych trudności w zakładane rezultaty.

Jednym z narzędzi stosowanych w działaniach pracowników socjalnych jest **kontrakt socjalny**. Jest to pisemna umowa zawierana pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą/rodziną ubiegającą się o pomoc, określająca zakres uprawnień i zobowiązań stron kontraktu. Kontrakt socjalny zawierany jest po pełnym rozpoznaniu i ocenie sytuacji rodziny ubiegającej się o pomoc. Ma on za zadanie poprawić skuteczność udzielanej pomocy poprzez mobilizowanie osób i rodzin do podejmowania działań usamodzielniających i doprowadzić do przezwyciężenia ich trudnej sytuacji życiowej. Niedotrzymanie postanowień kontraktu socjalnego, jak i odmowa jego zawarcia mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia lub do jego wstrzymania. W 2022 roku zawarto 147 kontraktów socjalnych.

Pracownicy socjalni stanowią grupą zawodową, której w ostatnich latach powierzono wiele zadań, nie tylko z zakresu pomocy społecznej, i co roku tych zadań przybywa. Praca socjalna jest usługą świadczoną w środowisku zamieszkania klienta, w związku z czym z wykonywaniem funkcji pracownika socjalnego wiążą się liczne zagrożenia wynikające z przebywania z osobami uzależnionymi, chorymi na różne choroby zakaźne, cierpiącymi na zaburzenia psychiczne lub przebywającymi wcześniej w zakładzie karnym. Ponadto jest on narażony na groźby, wyzwiska, a także na pobicie czy inną przemoc fizyczną. Z tych powodów pracownikowi socjalnemu przysługuje ochrona prawna jak funkcjonariuszowi publicznemu. W 2022 roku 8 razy zgłoszono na Policję konieczność zapewnienia pracownikowi socjalnemu asysty, który przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy i świadczył pracę socjalną w terenie. Pomimo zagrożeń jakie niesie ze sobą wykonywanie tego zawodu, to skuteczna praca socjalna stanowi źródło satysfakcji zawodowej pracowników socjalnych.

Najważniejszym zadaniem pracowników socjalnych jest przeciwdziałanie wykluczeniu oraz wsparcie słabszych grup społecznych. W roku 2022 w ramach indywidualnej pracy socjalnej pracownicy socjalni podejmowali szereg działań, które można podzielić na następujące grupy:

- 1) **praca socjalna na rzecz uzyskania niezbędnych środków materialnych**, realizowana m.in. poprzez pomoc w uzyskaniu świadczeń emerytalno-rentowych, zasiłków i dodatków do zasiłków rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych, pomoc w uzyskaniu dodatku mieszkaniowego, energetycznego lub ulgi czynszowej, informowanie osób i rodzin

o możliwości skorzystania z innego rodzaju ulg, jak i motywowanie do korzystania z uprawnień oraz pomoc w racjonalnym gospodarowaniu budżetem domowym polegająca na planowaniu wspólnie z klientem wydatków poprzez właściwe hierarchizowanie potrzeb;

- 2) **praca socjalna na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych**, polegająca na pomocy w załatwianiu formalności związanych z uregulowaniem sytuacji mieszkaniowej, takich jak złożenie wniosku o przydział mieszkania, rozłożenie zaległości na raty, umorzenie odsetek od spłaconej zaległości, motywowanie do podjęcia działań w celu zamiany lokalu na mniejszy, pomoc w złożeniu wniosku o dofinansowanie do dostosowania mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej. Ponadto była to pomoc przy zakupie lub wymianie sprzętu domowego, jak i zorganizowanie prac porządkowych w mieszkaniu klienta, w tym deratyzacji i dezynsekcji. W przypadku osób bezdomnych była to również pomoc w uzyskaniu schronienia w placówce stacjonarnej;
- 3) **praca socjalna na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych**, której celem było zapewnienie opieki tym osobom. W szczególności pomoc ta polegała na organizowaniu czasu wolnego osobom starszym i niepełnosprawnym, a także na działaniach interwencyjnych w sytuacjach osób zaniedbanych, zagrożonych. Praca socjalna w stosunku do tych osób była realizowana poprzez budowanie systemu wsparcia niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania w środowisku (w tym wolontariat), pomoc w uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz udzielanie informacji o uprawnieniach z tego wynikających. Pracownicy socjalni pomagali osobom zainteresowanym w zorganizowaniu wyjazdu do sanatorium lub na turnus rehabilitacyjny, umówieniu wizyty lekarskiej oraz pomoc w uzyskaniu uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych oraz zdrowotnych;
- 4) **praca socjalna na rzecz osób bezrobotnych** obejmowała pomoc w nabywaniu przez osoby bezrobotne umiejętności poszukiwania pracy, polegała na informowaniu o możliwościach wzięcia udziału w szkoleniach, kursach i programach przekwalifikujących lub udoskonalających posiadane kwalifikacje, jak i motywowaniu do aktywnych działań w zakresie poszukiwania zatrudnienia;
- 5) **praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny** polegała na poradnictwie i edukacji w obszarze opiekowania się i wychowywania dzieci, w tym pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi (informowanie o placówkach wspierających rozwój dziecka). Obejmowała także pomoc w rozwiązywaniu lub łagodzeniu konfliktów rodzinnych oraz sąsiedzkich, wsparcie dla osób doznających przemocy (Program Niebieskie Karty). Pracownicy socjalni informowali o poradnictwie specjalistycznym i motywowali do skorzystania z takiej formy porady oraz do udziału w grupach wsparcia i terapiach. W sytuacjach kryzysowych pomoc w ww. zakresie obejmowała również współpracę z placówką interwencji kryzysowej, umówienie terminu spotkania oraz udzielenie pomocy w dotarciu do placówki. Pracownicy socjalni współpracowali

z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi oraz organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką rodzin i dzieci;

- 6) **praca socjalna na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi** składała się z pomocy w umawianiu terminu konsultacji psychologicznej lub psychiatrycznej, motywowaniu do systematycznego leczenia oraz monitorowaniu zwiastunów zaostrzenia choroby, a także z pomocy rodzinie osoby zaburzonej psychicznie w radzeniu sobie z następstwami choroby. Praca socjalna obejmowała również działania, których celem było uzyskanie postanowienia o umieszczeniu osoby z zaburzeniem w szpitalu specjalistycznym lub w domu pomocy społecznej, a także działania w celu ubezwłasnowolnienia częściowego lub całkowitego osoby zaburzonej psychicznie. Praca socjalna z tą grupą osób oraz ich rodzinami polegała również na pomocy w tworzeniu sieci wsparcia społecznego poprawiającego funkcjonowanie w środowisku osoby chorej.

Do zadań pracowników socjalnych należało przede wszystkim dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodowały zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, kompletowanie dokumentów oraz podejmowanie innych niezbędnych czynności związanych ze świadczeniem różnorodnych form pomocy. Pracownicy socjalni wnioskowali również o udzielenie pomocy w formie dostępu do świadczeń zdrowotnych. W 2022 r. pracownicy socjalni przeprowadzili 438 postępowań w sprawie dostępu do świadczeń zdrowotnych, o 69 postępowań więcej niż w roku ubiegłym.

Pracownicy socjalni uczestniczyli także w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, gdzie prowadzili pracę socjalną nakierowaną na rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie. W 2022 r. w ramach procedury „Niebieskie Karty” prowadzony był monitoring w 373 środowiskach, procedurę wszczęto w 239 środowiskach, w tym w 9 na wniosek pracownika socjalnego.

W okresie jesienno-zimowym, częściej niż w innych sezonach dochodzi do pożarów oraz zatruc tlenkiem węgla. Po każdym takim zdarzeniu pracownicy socjalni niezwłocznie nawiązują kontakt z rodziną w celu rozeznania sytuacji i zapewnienia niezbędnej pomocy. W 2022 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy objął pomocą 4 rodziny, które doznały strat na skutek pożaru. Zawnioskowano im pomoc w formie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – na remont bądź zakup niezbędnych sprzętów gospodarstwa domowego czy mebli. Pracując w środowisku pracownicy socjalni podejmowali działania prewencyjne, zwracając uwagę i zwiększając świadomość podopiecznych względem bezpiecznego użytkowania pieców węglowych, junkersów oraz poprawnego korzystania z kuchenek, zwłaszcza gazowych. Wszelkie zaobserwowane nieprawidłowości zgłaszane były na bieżąco zarządcy budynku.

Efekty pracy socjalnej trudno jest oszacować m.in. z powodu długofalowości podejmowanych działań, złożoności problemów, a także zdarzających się powrotów do dysfunkcji, w szczególności osób uzależnionych. Jednakże realizację niektórych jej celów można przedstawić liczbowo, co ukazuje poniższa tabela.

Realizacja pracy socjalnej w latach 2020–2022

Lp.	Wybrane elementy pracy socjalnej	Rok		
		2020	2021	2022
1	Pomoc w uzyskaniu świadczeń alimentacyjnych, uzmysłowienie klientowi korzyści wynikających z zabezpieczenia świadczeń dziecku	96	75	57
2	Uregulowanie sytuacji prawnej dziecka	37	42	26
3	Usprawnienie w załatwianiu spraw bieżących i urzędowych	305	291	227
4	Ustalenie uprawnień do renty inwalidzkiej lub emerytury z ZUS	72	62	55
5	Doprowadzenie do ustalenia stopnia niepełnosprawności	137	113	98
6	Zorganizowanie dezynfekcji, dezynsekcji w mieszkaniach	6	3	1
7	Złożenie wniosku o przydział mieszkania w ZGM	54	34	26
8	Utrzymanie ciągłości dodatku mieszkaniowego	414	355	281
9	Utrzymanie mieszkania poprzez regulowanie opłat	333	295	237
10	Utrzymanie czystości w mieszkaniu	230	196	116
11	Znalezienie zatrudnienia odpowiedniego do stanu zdrowia	45	41	35
12	Pomoc w zakresie prawidłowego gospodarowania budżetem domowym	223	233	161
13	Nabycie przez klienta umiejętności radzenia sobie z prowadzeniem gospodarstwa domowego	151	123	110
14	Poprawa funkcjonowania klienta w środowisku	513	469	408
15	Uzyskanie wsparcia w środowisku	191	99	74
16	Wzrost samodzielności i aktywności klienta	276	175	175
17	Doprowadzenie do uregulowania zadłużeń	63	59	57
18	Uregulowanie sytuacji prawnej lokalu	36	16	13
19	Doprowadzenie do zabezpieczenia mieszkań przed zimą (wstawienie okien, sprawdzenie stanu technicznego pieca przez OGM)	43	33	28
20	Doprowadzenie do zarejestrowania w PUP osób pozostających bez pracy	146	122	116
21	Zapewnienie dzieciom w szkołach ciepłych posiłków	465	391	381
22	Wytypowanie dzieci z rodzin najuboższych do wypoczynku letniego	20	10	22
23	Pomoc w uzyskaniu podręczników szkolnych	14	10	3
24	Pomoc w dotarciu do lekarza czy poradni specjalistycznej w celu diagnozy leczenia i rehabilitacji	58	32	27

25	Działania interwencyjne w sytuacji stwierdzenia naruszenia praw dziecka	42	31	27
26	Wystąpienie do sądu z informacją o rażących zaniedbaniach wychowawczych	47	54	40
27	Pomoc w nawiązywaniu zerwanych więzi rodzinnych	55	21	18
28	Uzyskanie sprzętu medycznego bądź ortopedycznego	14	12	13
29	Zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej dla osoby niepełnosprawnej	25	15	15
30	Zapewnienie opieki osobie starszej lub niepełnosprawnej przez rodzinę	26	16	11
31	Doprowadzenie do konsultacji psychologicznej, psychiatrycznej	61	54	45
32	Doprowadzenie do podjęcia leczenia w Poradni Zdrowia Psychicznego	54	41	37
33	Pomoc w umieszczeniu osoby w szpitalu psychiatrycznym	6	6	5
34	Podjęcie działań w celu częściowego bądź całkowitego ubezwłasnowolnienia	14	10	9
35	Rozeznanie sytuacji pod kątem wskazania kuratora bądź opiekuna prawnego dla osoby ubezwłasnowolnionej	30	21	23
36	Podjęcie leczenia odwykowego przez klienta	27	42	28
37	Zgłoszenie do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub motywowanie najbliższego otoczenia do zgłoszenia osoby nadużywającej alkoholu do MKRPA	20	13	10
38	Podjęcie terapii w MONAR	18	15	19
39	Pomoc w dotarciu do odpowiedniej grupy wsparcia	77	43	49
40	Współpraca z kuratorem w celu poprawy funkcjonowania rodziny	105	96	108
41	Współpraca z pedagogiem szkolnym w celu poprawy funkcjonowania rodziny	167	104	93
42	Skierowanie dzieci na zajęcia pozalekcyjne: świetlice, szkoły	42	36	29
43	Wytypowanie osób do prac społecznie użytecznych	52	66	66
44	Pomoc w uzyskaniu podstawowego sprzętu gospodarstwa domowego	75	59	63
45	Pomoc w przezwyciężeniu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego	23	32	40
46	Monitoring w ramach procedury Niebieska Karta – pomoc społeczna	295	402	373
47	Wypełnienie karty informacyjnej dla potrzeb fundacji	24	25	7

Oprócz bezpośredniej pracy w środowisku, pracownicy socjalni współpracowali z organami administracji rządowej, samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami na terenie miasta, takimi jak Sąd, Prokuratura, Policja, Straż Miejska, PUP, TPD, Straż Graniczna, kościoły, szkoły, służba zdrowia, itp., przeprowadzali wywiady dla potrzeb innych instytucji pomocowych oraz przygotowywali odpowiedzi i opinie o rodzinie, na wnioski sądów, prokuratury, policji oraz urzędów.

Z każdym rokiem pracownikom socjalnym przybywa nowych zadań i obowiązków. Od 1 stycznia 2022 r. zmieniły się kryteria dochodowe uprawniające do otrzymania świadczeń z pomocy społecznej. Próg dochodowy dla osoby samotnie gospodarującej podwyższono do 776 zł, a w przypadku rodzin do 600 zł w przeliczeniu na jednego członka rodziny. Wiązało się to ze zmianą wszystkich decyzji przyznanych świadczeń długoterminowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 t.j.) zadaniem gminy jest udzielanie wsparcia rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej oraz pomocy w rozwiązywaniu ich problemów życiowych, w tym w wychowywaniu dzieci. Praca z rodziną obejmuje analizę sytuacji rodziny i przyczyn kryzysu, wzmocnienie jej funkcji, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, pomoc w integracji rodziny oraz przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny. W sytuacji ingerencji w rodzinie, której konsekwencją jest umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, służby gminne mają dążyć do reintegracji rodziny i powrotu dziecka do środowiska rodzinnego. Te zadania wykonywali pracownicy Działu Pracy Socjalnej.

W sytuacji gdy rodzinie nie został przydzielony asystent rodziny, pracownicy socjalni na wniosek organizatora pieczy zastępczej, zobowiązani są dokonywać analizy aktualnej sytuacji rodzinnej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i współpracować z rodziną biologiczną w celu jej reintegracji. W 2022 r. pracownicy Działu Pracy Socjalnej dokonali analizy sytuacji w 141 rodzinach i podjęli stosowne, często długofalowe działania wobec rodzin biologicznych, które wyraziły wolę reintegracji rodziny.

Ponadto w 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy wykonywał cele Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ) w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), polegające na dostarczeniu osobom najuboższym pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. Dodatkowo wobec osób objętych Programem realizowane były różne działania towarzyszące, mające na celu włączenie społeczne. Pomoc kierowana była do osób w najtrudniejszej sytuacji, których dochód nie przekraczał 220% odpowiedniego kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Program stanowił uzupełnienie działań gminy w zakresie udzielania pomocy żywnościowej najuboższym mieszkańcom Legnicy.

Minister Pracy i Polityki Społecznej powierzył ośrodkom pomocy społecznej rolę rozpowszechnienia informacji o realizacji POPŻ i wskazywanie najbliższych miejsc, w których wydawane były artykuły spożywcze. W Legnicy do realizacji programu przystąpił Caritas Polska, a żywność wydawana była w wybranych legnickich parafiach. Pracownicy socjalni informowali o realizacji POPŻ i kwalifikowali osoby do uzyskania tej formy pomocy, wydając w tym celu skierowania na specjalnym druku. W 2022 roku wydano rodzinom 494 takich skierowań, z których 227 dotyczyło rodzin obywatelstwa ukraińskiego. Z pomocy żywnościowej skorzystało

łącznie 961 osób, w tym 499 obywateli Ukrainy.

Od 2016 r. w związku z wprowadzeniem w 2016 r. Programu Rodzina 500 plus, zgodnie z art. 15.1-2 ustawy z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, jeśli w stosunku do osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia wychowawczego lub osoby pobierającej to świadczenie wystąpią wątpliwości dotyczące sprawowania opieki nad dzieckiem, wydatkowania świadczenia wychowawczego niezgodnie z celem lub marnotrawienia świadczenia wychowawczego, organ właściwy oraz marszałek województwa mogą zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268), w celu weryfikacji tych zastrzeżeń. W 2022 r. pracownicy socjalni na wniosek kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy, a od maja na wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy, przeprowadzali wywiady środowiskowe w rodzinach, w których zachodziły wątpliwości dotyczące sprawowania opieki nad dzieckiem. Doniesienia w sprawie marnotrawienia świadczenia wychowawczego wymagały od pracownika socjalnego rozpoznania sytuacji rodzin oraz monitorowania wydatków ponoszonych przez rodziny.

W dzisiejszym świecie rodzina ma bardzo dużo problemów, niektóre z nich są związane z patologią społeczną. Odnotowuje się wzrost liczby rodzin z dziećmi, w których rodzice lub jedno z nich, ma problem z używkami, głównie dotyczy to młodych rodziców. Zjawisko narkomanii doprowadza do zachwiania emocjonalnej funkcji rodziny, może także bezpośrednio zagrażać zdrowiu i życiu dzieci wzrastających w tych rodzinach. Dostępność świadczeń rodzinnych i wychowawczych dla niepracujących rodziców powoduje utrudnienia w pracy socjalnej związanej z osobami z uzależnieniami i ukrywaniem problemu w rodzinie, gdyż najczęściej pozostaje ona poza systemem pomocy społecznej. Dodatkowym utrudnieniem w przypadku interwencji związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w przypadku zagrożenia zdrowia i życia małoletnich dzieci jest brak miejsc w placówkach pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni w przypadku zagrożenia zdrowia i życia dzieci narażeni są na dodatkowy stres związany z faktem, że nie ma gdzie umieścić dzieci, które są zaniedbane i krzywdzone. W 2022 miała miejsce sytuacja, że grupa interwencyjna, tj. pracownicy socjalni, policja i ratownicy medyczni czekali 5 godzin w środowisku na ustalenie miejsca umieszczenia dzieci.

Ostatnie lata, w tym rok 2022 były bardzo trudne z uwagi na epidemię koronawirusa SARS-CoV-2. Wymusiła ona zmianę organizacji pracy, a pojawiające się trudności i potrzeby społeczne wywołały konieczność wzmocnienia działalności zawodowej pracowników służb społecznych w zakresie wykorzystania nowych metod i narzędzi pracy socjalnej. W latach 2020, 2021 oraz w I kwartale 2022 r., pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej niezwłocznie nawiązywali kontakt z osobami przebywającymi na kwarantannie bądź w izolacji domowej, w celu rozpoznania ich potrzeb i ewentualnego udzielenia niezbędnej pomocy. Niejednokrotnie były to także

rozmowy mające charakter wspierający (zwłaszcza w sytuacji hospitalizacji czy śmierci osób z najbliższego otoczenia objętych kwarantanną). Pracownicy socjalni udzielali także informacji o możliwościach zabezpieczenia potrzeb własnym staraniem - wskazywali numery telefonów, czy inne dane pozwalające osobom pozbawionym możliwości opuszczania mieszkań na dokonywanie zakupów drogą elektroniczną. W sytuacji, kiedy osoba starsza, samotna, niepełnosprawna, bądź rodzina nie była w stanie sama zapewnić sobie gorącego posiłku lub produktów żywnościowych, takiej pomocy udzielała gmina. Od początku ogłoszenia pandemii posiłki i produkty żywnościowe były dostarczane przede wszystkim przez harcerzy z Ochotniczego Hufca Pracy w Legnicy, którzy zawsze byli gotowi nieść pomoc w tym trudnym czasie oraz przez pracowników MOPS.

Przez cały okres trwania stanu epidemii pracownicy MOPS zapewniali także pomoc osobom będącym na kwarantannie zalogowanym w aplikacji „Kwarantanna domowa”. Dane z tej aplikacji przekazywane były przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego. W I kwartale 2022 r. odebrano 32 takie zgłoszenia. Pod koniec marca 2022 r. zniesiono obostrzenia związane z Covid-19, a kwarantanna oraz izolacja związana z zachorowaniem na koronawirusa przestała obowiązywać.

W 2022 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, gmina Legnica przystąpiła do realizacji Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2022 rok, będącego elementem lokalnej polityki społecznej w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia, który jest odpowiedzią na wyzwania, jakie stawiają przed gminą zachodzące procesy demograficzne. Program był również rozwiązaniem na potrzeby seniorów w zakresie ochrony przed zakażeniem COVID-19, w związku z utrzymującym się stanem epidemii a następnie stanem zagrożenia epidemicznego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Realizacja programu „Korpus Wsparcia Seniorów” obejmowała swoim zakresem dwa moduły. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy realizował Moduł I programu, którego celem było zapewnienie wsparcia seniorom przez świadczenie codziennej pomocy w zakresie określonym w programie, a wynikającej z rozeznaczonych potrzeb przez zaangażowanych w jego realizację wolontariuszy, w tym działaczy środowisk młodzieżowych i obywatelskich.

Do programu zakwalifikowani byli seniorzy w wieku 65 lat i więcej z terenu miasta Legnicy, którzy mieli problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie były w stanie zapewnić seniorom wystarczającego wsparcia, zgłaszający się zarówno przez ogólnopolską infolinię, jak również bezpośrednio do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy przy ul. Chojnowskiej 112.

W związku z realizacją Modułu I, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy nawiązał współpracę z przedstawicielem wolontariuszy z Harcerskiej Organizacji Perspektywa w Legnicy, którzy świadczyli seniorom codzienną pomoc w środowisku zamieszkania. Do objęcia wsparciem

w ramach programu zgłosiło się 22 seniorów. Usługa wsparcia polegała w szczególności na dokonywaniu zakupów artykułów spożywczych, środków higieny osobistej, zakupie leków oraz załatwianiu drobnych spraw urzędowych.

Rok 2022 r. był niezwykle trudny i dynamiczny pod względem wydarzeń na skalę światową. Konflikt zbrojny w Ukrainie spowodował lawinowy napływ obywateli tego kraju, co przełożyło się również na wzrost zadań dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Uchwalona w trybie pilnym specustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wprowadziła wiele nowych zadań, których dotychczas ośrodki pomocy społecznej nie wykonywały. Ustawa między innymi dała możliwość obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ubiegania się o przyznanie pomocy w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, a w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Realizacją tego zadania na terenie Legnicy zajmował się właśnie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy.

W okresie od 22 marca do 31 grudnia 2022 r. pracownicy socjalni przyjęli 3 592 wnioski o jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł.

Przepisy te również umożliwiły obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt był uznawany za legalny oraz którzy zostali wpisani do rejestru PESEL, ubieganie się o świadczenia pieniężne i niepieniężne na zasadach i w trybie ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Wystarczyło, aby obywatel Ukrainy ubiegający się o przyznanie świadczeń, złożył oświadczenie o sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej, bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego, chyba że wystąpiły wątpliwości co do treści ww. oświadczenia. Pracownicy socjalni przyjęli łącznie 590 wniosków o pomoc w formie posiłków (dla 560 dzieci w szkołach i dla 189 dzieci w przedszkolach), 6 wniosków o zasiłek okresowy, 6 wniosków o zasiłek celowy oraz 2 wnioski o zasiłek stały i składki zdrowotne.

Ponadto od 16 marca 2022 r. osoby zapewniające zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, którzy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na ich terytorium przybyli do Polski, mogły zawnieść o przyznanie świadczenia w wysokości 40 zł za każdy dzień pomocy. W sytuacjach, w których powstawały wątpliwości, co do prawdziwości danych zawartych we wniosku o przyznanie świadczenia pieniężnego z tytułu zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy, pracownicy socjalni dokonywali weryfikacji warunków lokalowych i żywieniowych u tych osób. W 2022 roku pracownicy socjalni przeprowadzili 223 takich weryfikacji.

ASYSTENT RODZINY

Asystent rodziny działa na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zadania i uprawnienia asystenta rodziny regulują art. 12, art. 13 i art. 15 niniejszej ustawy. Asystent rodziny wspomaga działania pracownika socjalnego. W myśl ww. ustawy przydzielanie asystenta rodziny było zadaniem fakultatywnym gminy od 8 czerwca 2012 r. do 31 grudnia 2014 r., a stało się obligatoryjnym od 1 stycznia 2015 r.

Podopieczni MOPS w Legnicy tą formą pomocy obejmowani byli już od listopada 2012 r.

Do zadań asystenta rodziny należy między innymi opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, współpraca z rodziną oraz współdziałanie z pracownikiem socjalnym. Asystent rodziny ma za zadanie udzielać powierzonym do opieki rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, opiekuńczo-wychowawczych, zapewniać wsparcie w poszukiwaniu pracy, w edukacji dzieci, a także podejmować działania interwencyjne i zaradcze w rodzinie. Działania asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój. Praca asystenta rodziny polega na ciągłym rozwijaniu i modyfikowaniu pracy, elastycznym reagowaniu na potrzeby i kryzysy osób wspieranych oraz dostosowaniu częstotliwości spotkań i odpowiedniej ilości czasu potrzebnego na wykonywane działania.

Asystent rodziny nie tylko współpracuje z rodziną dziecka w fazie oddziaływań profilaktycznych i wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodziny, ale także współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w celu wsparcia powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych w sytuacjach koniecznej ingerencji sądu rodzinnego we władzę rodzicielską. Wspólne działania mają w tym przypadku służyć jak najszybszemu powrotowi dziecka do domu i reintegracji rodziny.

Do obowiązków asystenta rodziny należy także sporządzanie stosownej dokumentacji, współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, współpraca z zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz monitorowanie sytuacji po zakończeniu pracy w rodzinie. Od 1 stycznia 2015 r. liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę nie może przekroczyć 15.

W 2022 r. asystenci rodziny objęli pomocą 71 rodzin, w tym 180 dzieci w wieku do 18 lat, wśród których było 24 dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością. Natomiast współpracę zakończyli z 26 rodzinami, z czego 7 rodzin zrealizowało plan pracy dotyczący usamodzielnienia się, 7 rodzin zrezygnowało z tej formy pomocy w trakcie realizacji planu (w tym 3 rodziny z powodu zmiany miejsca zamieszkania), w 8 środowiskach z uwagi na brak efektów pracy, a 4 rodziny zakończyły współpracę z uwagi na zmianę metody pracy.

Ustawa "Za życiem", która weszła w życie w 2017 r. nałożyła na asystentów rodziny nowe zadania. Do katalogu uregulowanych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadań dodano realizację zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ustawa, poszerzając wachlarz zadań przypisanych asystentowi rodziny powierzyła mu zadanie realizowane jako usługę powszechnie dostępną, polegającą na koordynacji wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, zwłaszcza w odniesieniu do kobiet posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Kobiety w ciąży i ich rodziny mogły każdorazowo zgłosić do gminy potrzebę objęcia wsparciem asystenta rodziny. Asystent rodziny na wniosek osób uprawnionych stawał się koordynatorem działań pomocowych. W tych przypadkach nie ma zastosowania art. 11 ust. 1–3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. nie ma obowiązku przeprowadzania wywiadu środowiskowego w rodzinie przez pracownika socjalnego w celu dokonania analizy sytuacji rodziny. Tak więc nowy zakres zadań asystenta rodziny wiąże się z przypisaniem mu nowych zadań związanych z nową grupą docelową, którą stanowią kobiety w ciąży i ich rodziny.

W 2022 r. asystenci rodziny objęli pomocą 4 rodziny, w której kobiety były w ciąży, w tym 1 w ciąży zagrożonej.

ŚWIADCZENIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ

Zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz ich integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc ta poprzedzona jest procesem rozpoznawania potrzeb, zdiagnozowaniem sytuacji potrzebujących osób i opracowaniem adekwatnego i optymalnego planu pomocy. Potrzeby tych osób i rodzin powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy.

Jedną z nieodzownych przesłanek przyznania pomocy społecznej jest spełnienie przez beneficjenta tzw. kryterium dochodowego. Obliczając kryterium dochodowe na osobę w rodzinie sumuje się przychody wszystkich członków rodziny, np. wynagrodzenie za pracę, dochód z tytułu renty lub emerytury, zasiłek dla bezrobotnych, dodatek mieszkaniowy – to tylko przykłady, uwzględnianych dochodów może być więcej. Trzeba zaznaczyć, że są to dochody netto, czyli bez podatku oraz składek na ubezpieczenia. Do dochodu nie wlicza się również m.in. kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób, zasiłku celowego, świadczeń przysługujących osobie bezrobotnej z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych, wartości świadczeń w naturze, dochodu z powierzchni użytków rolnych poniżej 1 ha przeliczeniowego oraz świadczeń pieniężnych, o których mowa w ustawie o działalności opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, świadczenia wychowawczego, świadczenia pieniężnego o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o Karcie Polaka oraz kwot dodatków: energetycznego, osłonowego, węglowego i dla gospodarstw domowych.

Katalog świadczeń pomocy społecznej wyróżnia dwa podstawowe rodzaje świadczeń: świadczenia pieniężne i niepieniężne. Do świadczeń pieniężnych zaliczają się: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, natomiast do świadczeń niepieniężnych: składki na ubezpieczenie zdrowotne, wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji opiekuna prawnego, sprawienie pogrzebu, schronienie, niezbędne ubranie, posiłek, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, kompletowanie dokumentacji w sprawie kierowania do domu pomocy społecznej, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne.

Świadczona pomoc w latach 2020–2022

Formy pomocy		2020		2021		2022	
		Liczba osób	Kwota (w zł)	Liczba osób	Kwota (w zł)	Liczba osób	Kwota (w zł)
Zasiłek stały		582	3 253 801,00	539	2 914 985,00	490	2 912 263,00
Zasiłek okresowy		863	1 499 480,00	767	1 449 958,00	700	1 396 778,00
Usługi opiekuńcze		765	6 808 394,00	660	6 613 175,00	603	5 854 567,00
Specjalistyczne usługi opiekuńcze		26	493 404,00	22	488 950,00	24	453 879,00
Zasiłek celowy		1 291	1 067 944,00	1166	1 066 706,00	872	946 557,00
Sprawienie pogrzebu		36	90 115,00	25	82 494,00	42	164 743,00
Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu”	Sch*	262	283 735,00	240	282 738,00	233	316 761,00
	POś*	453	104 441,00	378	128 910,00	353	216 814,00
	Razem	715	388 176,00	61	411 648,00	586	533 575,00
Opiekunowie prawni		46	201 591,00	46	232 767,00	45	244 711
Opieka wytchnieniowa		19	112 740,00	31	177 360,00	63	553 480
Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej		0	0,00	32	237 840,00	93	1 401 900
Cudzoziemcy, którym udzielono pomocy ze względów humanitarnych		12	6 500,00	5	3 772,70	4	5 000
Cudzoziemcy - ochrona uzupełniająca		0	0,00	0	0,00	1	3 600
Dodatek węglowy		0	0,00	0	0,00	5 497	16 491 000
Dodatek dla gospodarstw domowych		0	0,00	0	0,00	427	670 000

*) Sch – Schronisko dla Bezdomnych, POś – placówki oświatowe

ZASIŁEK STAŁY

Jednym z pieniężnych świadczeń wypłacanych przez pomoc społeczną jest zasiłek stały, mający na celu pomoc osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Zgodnie z art. 37 ustawy o pomocy społecznej zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, bądź osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, które od stycznia 2022 roku wynosiło odpowiednio 776 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 600 zł na osobę w rodzinie.

W przypadku osoby samotnie gospodarującej wysokość zasiłku stałego jest różnicą pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem tej osoby. Podobnie w rodzinie - zasiłek stały jest różnicą pomiędzy kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a faktycznym dochodem przypadającym na jednego członka rodziny. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, ustalono maksymalną kwotę zasiłku stałego w wysokości 719 zł.

W 2022 roku wypłacono zasiłki stałe 490 osobom na łączną kwotę 2 912 263,11 zł. Z roku na rok odnotowuje się zmniejszenie ilości osób uprawnionych do tej formy pomocy.

ZASIŁEK OKRESOWY

Zasiłek okresowy jest kolejnym świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez pomoc społeczną. Jego otrzymanie uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego, który zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego oraz potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności. Katalog przesłanek wyszczególnionych w ustawie ma charakter przykładowy, bowiem każda trudna sytuacja połączona z brakiem możliwości przezwyciężenia jej, będzie uprawniała do otrzymania tej formy pomocy.

Okres, na jaki przyznawany jest zasiłek okresowy ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy. Ustawodawca nie określił minimalnego oraz maksymalnego terminu, w którym ma być realizowane to świadczenie.

Kwota zasiłku okresowego ustalana jest w podobny sposób jak zasiłku stałego, tzn. od wysokości odpowiedniego kryterium dochodowego odejmuje się dochód osoby lub rodziny. Minimalna wysokość zasiłku nie może być niższa niż 20 zł. Wprowadzono zasadę ustalającą

minimalną kwotę zasiłku jako określony procent różnicy pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem osoby lub rodziny. Procent ten wynosi:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej: 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby,
- w przypadku rodziny: 50% różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem rodziny.

Ta zasada gwarantuje wypłacenie 50% zasiłku okresowego, jednak ośrodek pomocy społecznej może wypłacać zasiłek w pełnej wysokości, jeśli w swoim budżecie znajdzie na ten cel środki finansowe. W 2022 roku gwarantowana wysokość zasiłku okresowego dla osoby samotnie gospodarującej wynosiła 388 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacał zasiłki okresowe w wysokości 50%.

ZASIŁEK CELOWY

Następnym świadczeniem wypłacanym przez pomoc społeczną jest zasiłek celowy, który może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych, na przykład pokrycia kosztów: leczenia, zakupu żywności, leków, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów oraz sprawienia pogrzebu.

Zasiłek celowy jest świadczeniem jednorazowym, mającym charakter uznaniowy. Wysokość przyznanego zasiłku celowego zależy od ilości i jakości potrzeb osób i rodzin kwalifikujących się do przyznania tej formy pomocy, środków finansowych będących w dyspozycji organu pomocy społecznej, ale przede wszystkim uzależniona jest od sytuacji życiowej wnioskodawców - zdrowotnej, zawodowej, materialnej. Znaczna część rozchodowanej kwoty to zasiłki celowe na dofinansowanie do zakupu węgla, bądź koksu oraz dofinansowanie do opłat gazu i energii w celach grzewczych.

Od kilku lat liczba uprawnionych jak i kwota wydatkowana na ten cel wykazuje tendencję zniżkową. Powodem takiego stanu prawdopodobnie było wprowadzenie programu 500 plus, który pozytywnie wpłynął na zmniejszenie ilości przyznawanych zasiłków. Rodziny wielodzietne stać, bowiem na zakup odzieży, obuwia, czy przyborów szkolnych dla dzieci.

USŁUGI OPIEKUŃCZE

Usługi opiekuńcze tworzą wielopłaszczyznową grupę świadczeń niepieniężnych. Ich różnorodność związana jest przede wszystkim z koniecznością dostosowania do indywidualnych potrzeb świadczeniobiorców. Na tej podstawie można wyróżnić usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Problemy osób starszych obejmują trudności w codziennym funkcjonowaniu człowieka, są wynikiem fizjologicznych lub patologicznych procesów starzenia się i mogą wystąpić w różnych fazach starzenia się. Natomiast problemem rodziny jest ograniczenie możliwości świadczenia pomocy i opieki. Ograniczenia te są efektem obciążeń związanych z funkcjonowaniem rodziny lub patologii życia rodzinnego. Usługi opiekuńcze stanowią pewną formę rozwiązania tych przeciwności, ponieważ adresowane są do osób samotnych, które wymagają pomocy innych a są jej pozbawione z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn. Mogą być także przyznane osobie, która wymaga pomocy innych, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze stanowią uzupełnienie pomocy, której nie jest w stanie zapewnić rodzina. Zgodnie z art. 17 ust 11 ustawy o pomocy społecznej świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania należy do zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym.

Zakres usług opiekuńczych może obejmować wykonywanie następujących czynności:

- 1) pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych,
- 2) opiekę higieniczną,
- 3) zaleconą przez lekarza pielęgnację,
- 4) zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Odpłatność za usługi opiekuńcze ustala się na podstawie obowiązującej uchwały Rady Miasta w Legnicy z dnia 24 października 2005 r. nr XXXIX/398/05 ze zmianami, w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania świadczeń z pomocy społecznej oraz częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat za świadczenia z pomocy społecznej i trybu ich pobierania oraz uwzględniając sytuację dochodową rodziny/osoby. Cena za 1 godzinę usług opiekuńczych ustalona jest zgodnie z umową zawartą w trybie przetargu nieograniczonego. W 2020 roku cena za 1 godzinę świadczenia usług opiekuńczych wynosiła 24,50 zł, w następnym roku odpłatność ta wzrosła do 27,00 zł, a w roku 2022 roku koszt ten wynosił 29,00 zł. Ilość osób korzystających z tej formy pomocy oraz wydatki poniesione na ich realizację kształtowały się następująco:

- 2020 rok: 765 osób, wydatkowano kwotę 6 808 394 zł,
- 2021 rok: 660 osób, wydatkowano kwotę 6 613 175 zł,
- 2022 rok: 603 osoby, wydatkowano kwotę 5 854 567 zł.

SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, w większości obejmują pomoc dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznawane są zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie

specjalistycznych usług opiekuńczych oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2006 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Chory na alzheimera czy osoba z zaawansowaną demencją nie może mieszkać sama oraz być pozostawiona bez stałej opieki. Rodzina staje wtedy przed dylematem: wziąć do siebie, czy umieścić w domu opieki. Zamieszkanie z niepełnosprawnymi rodzicami czy też z babcią czy dziadkiem w pierwszej chwili wydaje się najlepszym, najbardziej ludzkim i społecznie akceptowalnym rozwiązaniem. W rzeczywistości może się ono okazać ponad siły opiekuna, ale i niedobre dla seniora. Kiedy rodzina staje się bezradna wobec postępującej choroby członka rodziny, potrzebna jest pomoc z zewnątrz. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania spełniają taką rolę, pozwalają na utrzymanie osoby niepełnosprawnej w jej naturalnym środowisku, co daje jej poczucie bezpieczeństwa.

Głównymi zadaniami w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych dostosowanych do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi są:

- 1) uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- 2) pielęgnacja - jako wspieranie procesu leczenia,
- 3) rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczą osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do wykonywania zawodu: pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, specjalisty w zakresie rehabilitacji medycznej, fizjoterapeuty lub innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć specjalistyczne usługi. Odpłatność za świadczone specjalistyczne usługi ustala się uwzględniając sytuację dochodową rodziny/osoby oraz na podstawie obowiązujących przepisów.

Odpłatność za świadczone specjalistyczne usługi ustala się na podstawie ww. rozporządzenia uwzględniając sytuację dochodową rodziny/osoby. Cena 1 godziny świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych ustalana jest zgodnie z umową zawartą w trybie przetargu nieograniczonego. W 2020 r. odpłatność za świadczenie 1 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych wynosiła 30 zł. W roku 2021 wzrosła do 35,00 zł, a w roku 2022 godzina świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych wynosiła 37,00 zł. Wysokość odpłatności korzystających z tej formy pomocy jest uzależniona od osiągniętego przez osobę lub rodzinę dochodu i ulega zmianie wraz ze zmianą dochodu.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych oraz wydatki poniesione na ich realizację kształtowały się następująco:

- 2020 rok – 26 osób, na kwotę 493 404 zł
- 2021 rok – 22 osoby, na kwotę 488 950 zł
- 2022 rok – 24 osoby, na kwotę 453 879 zł

OPIEKUN PRAWNY

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z art. 36 pkt 1 lit. h ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. wypłaca należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki przyznanej przez sąd wynagrodzenie. Pokrywane jest ono z dochodów lub majątku osoby dla której opiekun jest ustanowiony. Jeśli osoba ta nie posiada wystarczających dochodów lub majątku, wynagrodzenie to pokrywane jest ze środków publicznych i wypłacane przez ośrodek pomocy społecznej. Zgodnie z powołaną ustawą, wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją. Wynosi ono nie więcej niż 10% miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej podawanego przez GUS za okres poprzedzający jego przyznanie.

Przy ustalaniu prawa do świadczenia w formie wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji opiekuna prawnego, organ pomocy społecznej zwolniony jest z konieczności przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego z opiekunem oraz wydania w tej sprawie decyzji administracyjnej. Taka zasada upraszcza procedurę jego wypłaty. Jest to uzasadnione tym, że o jego przyznaniu oraz wysokości decyduje sąd. Ponadto przyznanie tego świadczenia nie jest uzależnione od kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej.

W roku 2022 wypłacono wynagrodzenia dla 45 opiekunów prawnych na kwotę 244 711 zł.

PROGRAM RZĄDOWY „POSILEK W SZKOLE I W DOMU”

Rada Miejska Legnicy dnia 29 kwietnia 2019 r. podjęła uchwałę nr VII/115/19 w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie zapewnienia posiłku na terenie Miasta Legnicy w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”.

Program ten zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Celem programu jest zapewnienie posiłku dzieciom i uczniom, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, niespełniającym warunków otrzymania pomocy, wskazanych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz niespełniającym kryterium dochodowego w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 tejże ustawy – bez wydania decyzji administracyjnej przyznającej posiłek oraz bez przeprowadzania wywiadu środowiskowego, pozwalające na niezwłoczne udzielenie wsparcia potrzebującym.

Dyrektor szkoły lub przedszkola informuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Liczba uczniów i dzieci, którym ta pomoc ma być

udzielona, nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie Miasta Legnicy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a we wrześniu liczby z czerwca. Program realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy we współpracy z jednostkami oświatowymi.

Zgodnie z art. 48 ustawy o pomocy społecznej osoba lub rodzina ma prawo między innymi do posiłku jeżeli jest tego pozbawiona, a pomoc doraźna albo okresowa w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić.

Ponadto zgodnie z obowiązującą uchwałą Rady Miejskiej z dnia 27 stycznia 2014 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, osoby których dochód lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego obowiązującego w pomocy społecznej, mają prawo do pomocy w formie posiłku bez obciążenia zwrotom poniesionych na tę formę pomocy wydatków. W 2022 roku kwota 150% kryterium dochodowego wynosiła 1 164 zł na osobę samotnie gospodarującą, a w rodzinie 900 zł na osobę.

Dzieci i młodzież realizujące obowiązek szkolny lub obowiązek nauki spożywają posiłki w przedszkolu, szkole. Jeżeli taka placówka nie posiada warunków do przygotowania lub wydawania posiłków, zapewnia się spożywanie posiłków poza nią. Właściwą organizację zajęć i opiekę w przypadku spożywania posiłków w czasie zajęć poza szkołą/przedszkolem zapewnia dyrektor danej placówki. Dzieciom spożywającym posiłki w szkole zapewnia się jednakowe posiłki pod względem ilościowym i jakościowym, z wyjątkiem posiłków w ramach diety.

Pomocą w formie dożywiania mogą być objęte również osoby dorosłe, po spełnieniu wymogów formalnych. Jednak wiele osób spełniających wymogi nie chciało skorzystać z tej formy pomocy oferowanej przez Ośrodek. Bardzo często powodem odmowy były względy ambicjonalne. Osoby te deklarowały, że posiłki zapewniają sobie we własnym zakresie.

W roku 2022, poza pomocą w formie posiłków skierowanych dla dzieci, Ośrodek realizował tę formę pomocy w Schronisku dla Bezdomnych.

PROGRAM „OPIEKA WYTCHNIENIOWA” – EDYCJA 2022

Od kilku lat w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy realizowany jest Program "Opieka wytchnieniowa" finansowany ze środków państwowego funduszu celowego pn. Fundusz Solidarnościowy. W roku 2022 dofinansowanie to wynosiło 587 520,00 zł.

Głównym celem Programu "Opieka wytchnieniowa" – edycja 2022 było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem

o niepełnosprawności, osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi, poprzez czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację. Usługa opieki wytchnieniowej służyła również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie mogli wykonywać swoich obowiązków.

Program zapewniał:

- 1) w odniesieniu do rozwiązań systemowych:
 - a) wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia poprzez świadczenie usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniem równoważnym;
 - b) wsparcie finansowe gmin/powiatów w zakresie realizacji usług opieki wytchnieniowej.
- 2) w odniesieniu do członków rodziny lub opiekunów osób niepełnosprawnych:
 - a) czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację;
 - b) wzmocnienie osobistego potencjału oraz ograniczenie wpływu obciążeń psychofizycznych związanych ze sprawowaniem opieki poprzez wsparcie psychologiczne lub terapeutyczne;
 - c) podniesienie poziomu kompetencji dotyczących wsparcia osoby niepełnosprawnej poprzez naukę technik wspomagania, pielęgnacji, prowadzenia działań rehabilitacyjnych w warunkach domowych oraz objęcie specjalistycznym poradnictwem w zakresie psychologicznych i społecznych aspektów wsparcia osób niepełnosprawnych, zagadnienia profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia.

Wszyscy uczestnicy programu z ubiegłorocznej edycji, skorzystali z tego wsparcia w roku 2022 i zadeklarowali chęć dalszego uczestnictwa w kolejnej edycji programu. Taka inicjatywa miała dla nich ogromne znaczenie i dalsze współdziałanie pozwoliłoby na nieprzerwane wsparcie.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022 realizowany był w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Z tej formy pomocy skorzystały 63 osoby, dwukrotnie więcej niż w roku ubiegłym.

Na ten cel wydatkowano kwotę 553 480,00 zł, z czego kwotę 104 280,00 zł na świadczenie opieki wytchnieniowej dla 12 opiekunów dzieci z orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności i kwotę 449 200,00 zł na świadczenie usługi wytchnieniowej dla 51 opiekunów osób ze znacznymi stopniami niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi.

PROGRAM „ASYSTENT OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ”

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2022 stanowił kontynuację pomocy dla osób niepełnosprawnych z roku ubiegłego, którego finansowanie pochodziło ze środków Funduszu Solidarnościowego. Dofinansowanie w roku 2022 wynosiło 1 881 900, 00 zł.

Głównym celem Programu „Asystent Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2022 było wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

- 1) dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
- 2) osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego.

Program zapewniał także:

- 1) możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym;
- 2) ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie osoby niepełnosprawnej do podejmowania aktywności i umożliwienie realizowania prawa do niezależnego życia;
- 3) przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności np. poprzez udział w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych czy też sportowych;
- 4) zwiększenie wsparcia świadczonego przez asystentów ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (ASPE) w zakresie wsparcia niepełnosprawnych uczniów, także w innych wymiarach życia i funkcjonowania społecznego.

Usługi asystenta w szczególności polegały na pomocy przy:

- wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez uczestnika Programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie i terapeutyczne, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, społeczne lub sportowe);
- zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji;
- załatwianiu spraw urzędowych;
- nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami;

- korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galeria sztuki, wystawa);
- wykonywaniu czynności dnia codziennego – w tym przez dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności – także w zaprowadzaniu i przyprowadzaniu ich do lub z placówki oświatowej.

Uczestnictwo w Programie zapewniło dostęp do wysokiej jakości usług społecznych oraz zwiększyło jakość opieki świadczonej przez opiekunów. Usługi asystencji osobistej poprawiły jakość życia osób niepełnoprawnych, w szczególności poprzez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia, zapewniły pomoc adekwatną do potrzeb, umożliwiły osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy rozrywkowych. Większość osób biorących udział w ubiegłorocznej edycji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, skorzystała z tego wsparcia w roku 2022 i wyraziła chęć udziału w programie w kolejnych latach.

W 2022 roku na realizację programu wydatkowano kwotę 1 401 900,50 zł. Z usług asystenta skorzystały łącznie 93 osoby (w ilości 36 413 godzin), w tym:

- 1) 78 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, w tym z niepełnosprawnością sprzężoną (w ilości 31 617 godzin), wydatkowano kwotę 1 217 254,50 zł,
- 2) 15 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (w ilości 4 796 godzin), wydatkowano kwotę 184 646,00 zł.

Pomoc asystenta w wykonywaniu czynności dnia codziennego uczestnika Programu, załatwianiu spraw urzędowych oraz między innymi korzystaniu z dóbr kultury miał realny wpływ na prowadzenie możliwie niezależnego, samodzielnego życia, przez co spełniony został nadrzędny cel usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, jakim jest dążenie do poprawy funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w jej środowisku.

ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022r. poz. 2561), do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie mają prawo osoby inne, niż ubezpieczeni, posiadające obywatelstwo polskie i posiadające miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które spełniają kryterium dochodowe określone w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono okoliczności, o której mowa w art. 12 tej ustawy, na zasadach i w zakresie określonych dla ubezpieczonych.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest dzień złożenia wniosku, lub w przypadku udzielenia świadczeń w stanie nagłym – dzień udzielenia świadczenia, chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

W 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy wydał 345 decyzji przyznających prawo do świadczeń zdrowotnych oraz 27 decyzji odmawiających tego prawa.

POMOC CUDZOZIEMCOM

Osobami uprawnionymi do korzystania z pomocy społecznej, oprócz osób posiadających obywatelstwo polskie, są także cudzoziemcy, którzy mają miejsce zamieszkania i przebywają na terytorium Polski m.in.:

- na podstawie zezwolenia na pobyt stały,
- na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,
- w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany,
- w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Od kilku lat w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy przyznawana jest pomoc w formie posiłków w szkole dla dzieci oraz w formie zasiłków celowych dla osób, które uzyskały zgodę na pobyt ze względów humanitarnych. W 2022 roku pomoc ta dotyczyła zapewnienia posiłków w placówkach oświatowych i przyznania zasiłku celowego. Zasiłek celowy przyznany był osobie

samotnie gospodarującej, natomiast posiłki w szkole trójce dzieci. Łącznie wydatkowano na ten cel kwotę 5 000 zł.

Ponadto zgodnie z art. 92 ustawy o pomocy społecznej przyznano pomoc finansową oraz opłacano składki na ubezpieczenie zdrowotne finansowane ze środków publicznych dla cudzoziemca, który uzyskał ochronę uzupełniającą. Pomoc ta może być realizowana przez okres do 12 miesięcy w ramach tzw. indywidualnego programu integracji (IPI) mającego na celu wspieranie procesu integracji cudzoziemców.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy świadczył również pomoc obywatelom Ukrainy, którzy przybyli do Polski w związku z toczącymi się działaniami wojennymi, a ich pobyt został uznany za legalny na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Osobie, która spełniała warunki ww. ustawy oraz została wpisana do rejestru PESEL, przysługiwała pomoc w postaci **jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę**, przeznaczonego w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Z tej formy pomocy skorzystało 5 947 osób, wydatkowano kwotę 1 784 100 zł.

W 2022 roku dzieciom przybyłym z Ukrainy przyznano na okres dwóch miesięcy pomoc doraźną w formie jednego gorącego posiłku dziennie w szkołach i przedszkolach. Do przyznania tej formy pomocy nie jest wymagane przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Skorzystało z niej w sumie 640 dzieci i młodzieży, a wydatkowano na ten cel kwotę 97 259,82 zł.

Obywatele Ukrainy korzystali również z pomocy w formie zasiłku stałego oraz świadczeń zdrowotnych, zasiłku okresowego i zasiłków celowych.

DODATEK WĘGLOWY

Dodatek węglowy, zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1692 ze zm.) jest jednorazowym świadczeniem pieniężnym w wysokości 3 000 zł, które przysługuje gospodarstwom domowym, dla których głównym źródłem ogrzewania jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane węglem kamiennym, brykietem lub peletem, zawierającymi co najmniej 85% węgla kamiennego. Świadczenie to nie jest obarczone kryterium dochodowym, a warunkiem jego przyznania jest wpis lub zgłoszenie źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB). Dodatek węglowy zwolniony jest z podatku dochodowego od osób fizycznych, nie jest uwzględniany przy obliczaniu wysokości osiągniętego

dochodu oraz wyłączony spod egzekucji. Wnioski o wypłatę dodatku węglowego można było składać do 30 listopada 2022 roku.

W roku 2022 wypłacono dodatki węglowe dla 5 497 gospodarstw domowych, na łączną kwotę 16 491 000 zł. Negatywnie rozpatrzono 574 wniosków, w tym wydano 87 odmów, a 164 postępowań umorzono. Bez rozpoznania pozostawiono 323 wnioski, z czego 318 z uwagi na to, iż dodatek węglowy był już przyznany na ten sam adres i 5 wniosków z uwagi na braki formalne.

DODATEK DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH

Kolejną formą wsparcia ze strony państwa w zakresie ogrzewania, uregulowaną w ustawie z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1967), był dodatek dla gospodarstw domowych, które do ogrzewania swoich mieszkań/domów używały: gazu LPG, peletu drzewnego, drewna kawałkowego lub innego rodzaju biomasy, czy też oleju opałowego.

Warunkiem koniecznym otrzymania dodatku było posiadanie wpisu lub zgłoszenie źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) i przysługiwał gospodarstwom domowym z tytułu wykorzystywania wyłącznie jednego źródła ciepła. Podobnie jak w przypadku dodatku węglowego, wniosek o przyznanie dodatku dla gospodarstw domowych można było składać do 30 listopada 2022 r.

Wysokość dodatku uzależniona była od rodzaju paliwa, i wynosiła odpowiednio:

- 1) 3 000 zł, w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła był kocioł na paliwo stałe zasilane peletem lub innym rodzajem biomasy,
- 2) 2 000 zł, w przypadku, gdy głównym źródłem ogrzewania był kocioł olejowy,
- 3) 1 000 zł, w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła był kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym,
- 4) 500 zł, w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła był kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG.

Do końca 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy wypłacił dodatki na łączną kwotę 670 000 zł dla 427 gospodarstw domowych, w tym dla 116 gospodarstw, w których głównym źródłem ogrzewania był pelet drzewny lub biomasa, 297 gospodarstw, w których głównym źródłem ogrzewania było drewno kawałkowe, 12 gospodarstw, w których głównym źródłem ogrzewania był olej opałowy, 2 gospodarstw, w których głównym źródłem ogrzewania był skroplony gaz LPG.

POMOC INSTYTUCJONALNA

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268), osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Dział Pomocy Instytucjonalnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy zajmuje się przygotowaniem decyzji kierujących na wniosek zainteresowanych mieszkańców Legnicy do:

- domów pomocy społecznej,
- Domu Dziennego Pobytu,
- Środowiskowego Domu Samopomocy,
- Schroniska dla Bezdomnych,
- Domu Samotnej Matki z Dzieckiem.

Liczba osób umieszczonych w domach w domach pomocy społecznej w latach 2020–2022 z podziałem na typy domów

Typ domu pomocy społecznej	Liczba osób umieszczonych w roku:		
	2020	2021	2022
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	28	41	40
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	4	7	6
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	4	6
DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	0	0	1
DPS dla osób w podeszłym wieku	0	0	0
DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie	0	0	0
DPS dla osób uzależnionych od alkoholu	0	0	0
Łącznie umieszczonych:	33	52	53

Analizując powyższe dane zauważyć można, że osoby przewlekle somatycznie chore stanowiły zdecydowaną większość osób umieszczonych w domach pomocy społecznej (75%). Taka tendencja utrzymuje się od wielu lat, a liczba tych osób w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 1 osobę.

W roku 2022 w Domu Pomocy Społecznej w Legnicy umieszczonych zostało 14 osób przewlekle somatycznie chorych (o połowę mniej niż w roku poprzednim), natomiast 26 osób w domach pomocy społecznej dla somatycznie chorych w innych powiatach, z czego 21 osób w Brenniku pod Legnicą, 4 osoby w DPS w Jaworze oraz 1 osoba w DPS w Głogowie.

Po długim okresie oczekiwania, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy umieścił małąletnią dziewczynkę w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie przy ul. Kubusia Puchatka w Legnicy na podstawie skierowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelinie.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczna była zmienna tendencja umieszczania osób przewlekle somatycznie chorych w Domu Pomocy Społecznej „Prząśnik” gmina Ruja i Domu Pomocy Społecznej w Legnicy. Przyczyn takiego stanu można było upatrywać w:

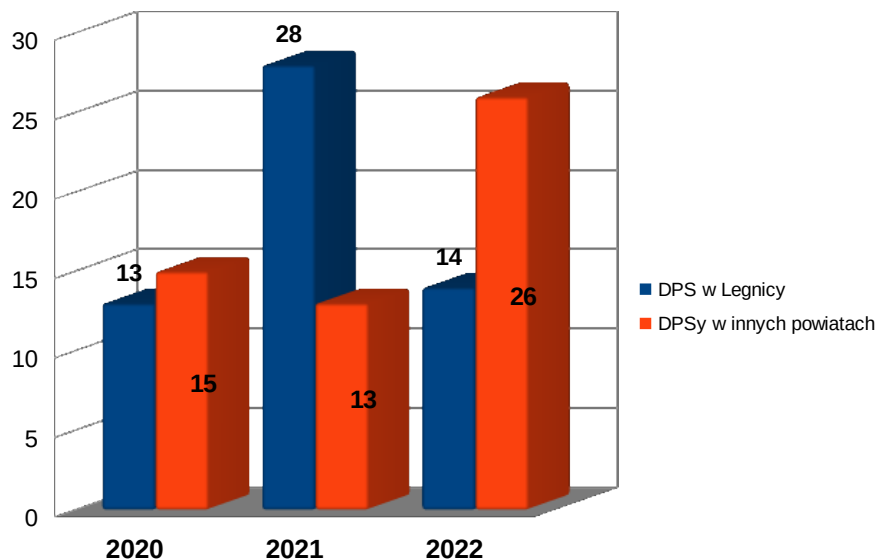
- 1) mniejszej ilości miejsc jakimi dysponuje DPS w Legnicy, a co za tym idzie dłuższym okresie oczekiwania na umieszczenie,
- 2) zmiennej sytuacji epidemiologicznej w kraju – w 2020 roku DPS w Legnicy borykał się z zakażeniami COVID-19 i wstrzymał wówczas przyjmowanie nowych mieszkańców, przy czym w 2021 roku wznowił przyjmowanie.

Wróciła tendencja wzrostowa sprzed 2 lat umieszczania osób przewlekle somatycznie chorych w Domu Pomocy Społecznej „Prząśnik” w Brenniku gmina Ruja i malejąca tendencja umieszczania w Domu Pomocy Społecznej w Legnicy.

Dłuższy okres oczekiwania na przyjęcie do Domu Pomocy Społecznej w Legnicy spowodowany jest mniejszą ilością miejsc (61 miejsc) w porównaniu z blisko dwa razy większym domem, jakim jest DPS „Prząśnik” w Brenniku (104 miejsca).

W roku 2022 w Domu Pomocy Społecznej „Prząśnik” przebywało 71 legniczan.

Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w latach 2020–2022

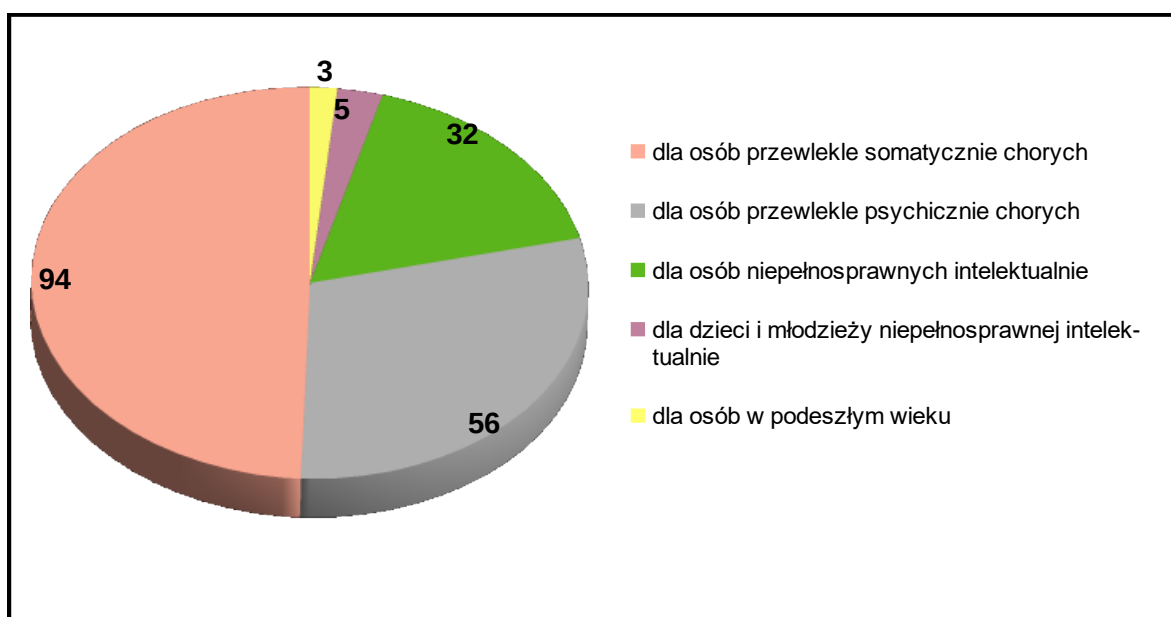

**Osoby oczekujące na umieszczenie w domach pomocy społecznej w latach 2020–2022
z podziałem na typy domów**

Typ domu pomocy społecznej	Liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej w roku:		
	2020	2021	2022
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	27	22	24
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	17	11	9
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	1
DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	0	0	0
DPS dla osób w podeszłym wieku	1	1	0
Łącznie oczekujących	45	34	34

W 2022 roku, spośród wszystkich skierowanych do domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, na umieszczenie oczekiwały 24 osoby, z czego 18 osób oczekiwało na przyjęcie do DPS w Legnicy, a 6 osób na umieszczenie w domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie innych powiatów. Spośród 18 oczekujących, 9 osób na swoją prośbę odroczyło przybycie do DPS w Legnicy. W 2022 roku okres oczekiwania na umieszczenie w DPS w Legnicy wydłużył się do około 6 miesięcy.

Liczba mieszkańców przebywający w 2022 roku w domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie innych powiatów z podziałem na typy domów

W roku 2022 w 30 domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie innych powiatów przebywało 190 mieszkańców Legnicy. 49% z nich to osoby przewlekle somatycznie chore, którym zapewniono opiekę poza miastem, 29% to osoby przewlekle psychicznie chore, 17% to dorośli niepełnosprawni intelektualnie. Niespełna 2% stanowią osoby w podeszłym wieku, a 3% dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie.

Środki z budżetu miasta wydatkowane w latach 2020-2022 na pokrycie kosztu pobytu legniczan umieszczonych w domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie innych powiatów

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Wysokość opłat wniesionych przez miasto Legnica (w zł)	5 250 700	5 801 432	6 737 110
Liczba mieszkańców	184	170	190

Środki, które w 2022 r. budżet miasta przeznaczył na pokrycie kosztu pobytu legniczan w domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie innych powiatów, znacznie wzrosły w stosunku do lat poprzednich. Fakt ten związany był ze wzrostem średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w poszczególnych domach pomocy społecznej. Przykładowo, w DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Legnickim Polu średni koszt utrzymania jednego mieszkańca w 2022 r. wzrósł aż o 917,64 zł miesięcznie. W DPS „Prząśnik”, gdzie przebywało najwięcej legniczan, koszt ten był wyższy o 206,16 zł.

DOM DZIENNEGO POBYTU I KLUB SENIOR+

Polityka społeczna wobec starzenia się i starości jest traktowana jako ważna dziedzina polityki społecznej. Przebiegający szybko proces demograficznego starzenia się społeczeństwa powoduje wiele wyzwań, którym sprostać musi państwo i administracja samorządowa.

Dom Dziennego Pobytu będący w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy działa od ponad 20 lat. Wypełnia zadania w ramach szeroko zakrojonej instytucjonalnej opieki nad starszymi członkami społeczeństwa, przeciwdziałając wykluczeniom.

Dom Dziennego Pobytu i Klub Senior+ to koedukacyjne placówki wsparcia dziennego świadczące usługi osobom samotnym, o zmniejszonej sprawności psychoruchowej, a sam pobyt

w placówkach jest nieodpłatny. Dom Dziennego Pobytu czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:00 do 18:00, w soboty od 7:00 do 16:00. Natomiast Klub Senior+ czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:00 do 16:00. Podstawowym zadaniem placówek jest zapewnienie posiłków seniorom, którzy nie są w stanie samodzielnie przygotować sobie gorącego posiłku, mających trudne warunki życiowe. Do zadań Domu należy również zaspokajanie potrzeb towarzyskich i kulturalnych, a także organizowanie imprez kulturalnych i rozrywkowych.

W 2022 roku z posiłków skorzystało łącznie 256 osób starszych, samotnych. Dzienna liczba osób korzystających wahała się od 190 do 240 osób (seniorzy sami decydowali w którym dniu tygodnia skorzystają z tej formy pomocy).

Świadczone w roku 2022 posiłki w ramach dziennego pobytu

Miejsce świadczenia usługi	Ilość osób korzystających z posiłków
Dom Dziennego Pobytu przy ul. Korfanteo 1	131
Klub Seniora przy ul. Moniuszki 9	85
Posiłki z dowozem	40

W roku 2022 Dom Dziennego Pobytu wydał łącznie 55 781 obiadów oraz 2 046 kolacji. Łączna wartość wydanych ogółem posiłków wyniosła 484 368,50 zł.

W 2022 roku średnia wieku podopiecznych Domu Dziennego Pobytu oraz Klubu Senior+ była bliska 80 lat. Najczęściej występującym u nich problemem zdrowotnym była wielochorobowość, oznaczająca występowanie kilku chorób przewlekłych oraz towarzysząca jej terapia wielolekowa niosąca ryzyko wystąpienia niepożądanych interakcji między przyjmowanymi lekami, co w efekcie doprowadza do ciężkich powikłań zdrowotnych. Seniorzy cierpieli na min. choroby neurodegradacyjne, choroby układu ruchu, schorzenia kardiologiczne i neurologiczne, cukrzycę oraz choroby układu moczowego. Codziennie były zaburzenia równowagi, upadki, nietrzymanie moczu, depresja, pogarszanie się wzroku i słuchu.

Nie ma jednego uniwersalnego sposobu aktywizacji społecznej osób starszych. Jednak aby metoda była skuteczna, musi być zindywidualizowana czyli dostosowana do potrzeb osób, do których jest skierowana, do ich życiowych i zawodowych doświadczeń, do sytuacji w jakiej się znajdują, miejsca, w którym mieszkają, do ich możliwości i oczekiwań. Stąd też sposobów i pomysłów na aktywność osób starszych jest wiele.

W roku 2022 dla seniorów organizowane były różne warsztaty i spotkania, również z przedstawicielami Sanepidu. Odbywały się pogadanki dotyczące zdrowia, ze zwróceniem uwagi na dbanie o higienę osobistą.

W pracy z podopiecznymi stosowane były warsztaty artystyczne z elementami arteterapii. Uczyły one poznawania siebie, bycia w zgodzie z otaczającymi ludźmi i światem. Scenariusze warsztatów zawierały elementy muzykoterapii, biblioterapii i plastykoterapii, które doskonale poprawiały nastrój, uczyły wiary w siebie, odkrywania siebie, łagodziły lęki, nadpobudliwość, agresję i stymulowały pamięć. Wspólne pieczenie ciast i ciastek, komponowanie sałatek owocowych i jarzynowych wprowadzały rodzinną atmosferę. Wykonywanie przez seniorów ozdób z papieru, wstążek, lepienie z masy solnej wpływało pozytywnie na rozwój wyobraźni twórczej, uczyło koncentracji, przy jednoczesnej gimnastyce manualnej rąk.

Inną formą aktywizacji seniorów były warsztaty recyklingowe. Nie tylko poprawiały one zdolności manualne, ale przybliżały także zagadnienia związane z ochroną środowiska. Do wykonywania prac wykorzystywane były: tektura, opakowania po jajkach, pudełka po lodach, skrawki styropianu, folie, puszki plastikowe, szklane słoiczki, patyczki i wiele innych materiałów, z których podopieczni Domu tworzyli piękne przedmioty, własne arcydzieła.

Osoby, które nie praktykowały wcześniej działań społecznych i nie mają związanych z tym nawyków i przyzwyczajzeń, bardzo często nie wiedzą, w jaki sposób angażować się w takie działania, a niekiedy to różne obawy powstrzymują seniorów przed podjęciem takiej formy aktywności.

U niektórych osób włączanie się w życie społeczne warunkowane jest ograniczeniami spowodowanymi stanem zdrowia, u niektórych zaś wynika z trudnych warunków bytowych. W wielu jednak przypadkach seniorzy nie mają dostępu do odpowiadających ich potrzebom i możliwościom ofert aktywizacji bądź też mają utrudniony do nich dostęp. Nie zawsze też osoby starsze, w kontekście ich społecznego angażowania się, spotykają się z odpowiednim wsparciem ze strony rodzin, sąsiadów czy znajomych. I dlatego zarówno Dom Dziennego Pobytu jak i Klub Senior+ starają się zapełnić tym osobom wolny czas i dają alternatywę do spędzania czasu innego niż przebywanie w domu.

Działania Domu Dziennego Pobytu i Klubu Senior+ wspierają osoby starsze w zakresie emocjonalnym, społecznym, psychologicznym. W obydwu placówkach organizowane są zajęcia terapeutyczne, które ze względu na rozpiętość wiekową (od 53 lat do 95 lat) dostosowane są do potrzeb tych osób. Uczestnictwo w nich zachęca do aktywności, motywuje do przebywania wśród innych, rozwija zainteresowania, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu jak i marginalizacji. Seniorzy korzystający z pobytu mają zapewniony posiłek w formie obiadu, a chętni również kolację, za którą ponoszą odpłatność. Zakres usług świadczonych przez placówki obejmuje w szczególności aktywność umysłową, fizyczną, zaspokojenie towarzyskich i kulturalnych potrzeb poprzez zapewnienie seniorom codziennych zajęć terapeutycznych.

W roku 2022 w ramach zajęć organizowane były spotkania okolicznościowe, wycieczki, imprezy kulturalno-rozrywkowe, występy, spotkania towarzyskie, świąteczne, po odpoczynku w ogrodzie włącznie. W zajęciach organizowanych przez Dom uczestniczyło najczęściej

od 20 do 35 osób. W większości były to kobiety. W godzinach porannych i popołudniowych ilość osób aktywnych była mniejsza. Niektórzy seniorzy przebywali w ośrodku ponad 6 godzin dziennie.

Obydwie placówki zapewniały wszelkie formy terapii zajęciowej takie jak: muzykoterapię, arteroterapię, zajęcia kulinarne, zajęcia sportowe, biblioterapię, zajęcia manualne. Indywidualne zainteresowania seniorów były rozwijane poprzez wprowadzenie różnorodnych technik i metod pracy dla rozwoju grupy, i tak:

1) muzykoterapia - jest skuteczna w przypadku osób mających trudności z wypowiedaniem się na skutek przeżytych chorób czy traum wywołanych doświadczeniem życiowym, pozytywnie wpływa na układ krążenia, układ pokarmowy i oddechowy. To działanie, które pobudza i porządkuje uczucia, redukuje napięcie mięśni, ułatwia współpracę, podwyższa umiejętność koncentracji i zapamiętywania, poprawia samopoczucie.

Ideą terapii było wyzwolenie reakcji emocjonalno-myślowych i fizycznych, uspokojenie, rozluźnienie w połączeniu z zabawą, ułatwienie poznania siebie nawzajem. Regularnie, raz w tygodniu seniorzy spotykali się w celu wspólnego śpiewania pieśni. Sami przygotowywali repertuary, dopasowywali utwory pod kątem możliwości ich wykonania i okoliczności organizowanego występu. Seniorzy brali także udział w różnych akademiach okolicznościowych zewnętrznych i wewnętrznych oraz występach na rzecz innych, a były to: wspólne kolędowanie, obchody święta Trzech Króli, śpiewanie kolęd przy akompaniamencie akordeonu, wysłuchanie koncertu kolęd i pastorałek w wykonaniu jednego z seniorów - pana Jana, koncert walentynkowy pn. „Miłość na różne okazje”, program artystyczny pt. „Zabawa Walentynkowa”, program artystyczny pt. „Kobieta” z okazji Dnia Kobiet w wykonaniu mężczyzn, śpiewanie pieśni biesiadnych, wielkopostnych, przygotowanie programu artystycznego z okazji kupały, wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych, udział w Przeglądzie Twórczości Artystycznej Seniorów w Złotoryi z okazji Dnia Seniora, spotkanie integracyjne z okazji andrzejek, wspólne śpiewanie, Wigilia, śpiewanie kolęd i pastorałek.

2) arteterapia - oparta jest na wykorzystaniu różnych środków wyrazu artystycznego, takich jak: malarstwo, taniec, teatr, pozwalające na odreagowanie stresu, ekspresję i uzyskanie odprężenia. Zastosowanie tej metody to doskonały sposób na usprawnienie intelektualne oraz fizyczne seniorów.

Aktywizacja seniorów z wykorzystaniem tej metody odbywała się poprzez zajęcia plastyczne: malowanie, obrysowywanie, wycinanie, zdobienie, wykonywanie kartek okolicznościowych różnymi technikami, winietek, dekoracji z okazji różnych świąt i występów, dała możliwość pozawerbalnego wypowiedzenia się. Seniorzy chętnie wykonywali prace plastyczne w małych grupach, byli zainteresowani poznaniem nowych technik, odczuwali satysfakcję w związku z nabywaniem nowych umiejętności. Ten wciąż ewaluujący proces twórczy seniorów polegał na wykonywaniu drewnianych zajęczków, malowaniu jaj wielkanocnych, koszyczków, aniołów, motyli, choinek, gąsek, kaczek, kartek i winietek okolicznościowych, upominków, różnego rodzaju

ozdób oraz na przygotowaniu dekoracji na zabawy tematyczne, takie jak: karnawał, walentynki, Dzień Kobiet, kupała, Święto Niepodległości, andrzejki, wigilia.

3) teatroterapia – może występować w formie biernej ograniczającej się do oglądania spektakli i dyskusji na ich temat lub w formie czynnej, gdzie seniorzy odgrywają określone role. Technika ta rozwija, inspirowa do tworzenia, samorealizacji, samozadowolenia. Uruchamia wyobraźnię, wzmacnia poczucie własnej wartości.

Co najmniej raz w miesiącu odbywały się zajęcia z literatury pięknej w formie recytacji, analizy i interpretacji wierszy. Dyskusje były cennym źródłem orientacji pod kątem własnych przeżyć i reakcji. Dzięki takim zajęciom, seniorzy nabywali zdolność prowadzenia rozmów tematycznych, analizowania i argumentowania treści, utrzymania własnego zdania. Podczas różnych okoliczności recytowane były wiersze, np. o matce, o miłości, o kobiecie, wiersze patriotyczne, wiersze ludowe, opowiadania.

4) biblioterapia – ta metoda pracy z seniorami polega głównie na terapeutycznym wykorzystywaniu wartości literatury, pozwalających na uzyskanie wsparcia psychicznego, zmniejszenia stresu i poczucia osamotnienia, niepełnosprawności lub wykluczenia. Czytanie to dobre ćwiczenie intelektualne poprawiające pamięć i stymulujące pracę mózgu.

W godzinach porannych lub popołudniowych czytana była literatura o różnej tematyce, najczęściej historycznej oraz ciekawe artykuły z gazet i czasopism. Osobom, które z przyczyn zdrowotnych nie były w stanie czytać samodzielnie, czytano na głos.

5) zabawy taneczne - jednym z ulubionych przez seniorów wydarzeniem były zabawy taneczne przy muzyce. Zabawy te poprzedzone były ozdabianiem sali i stołów dekoracjami wykonanymi przez seniorów oraz przygotowaniem przez nich posiłków przyrządzonych w ramach zajęć kulinarnych. Wybór menu oraz stroje pokrywały się z tematyką zabawy. Możliwość przebrania się pozwalała seniorom rozwijać swoją kreatywność, wyzwalała pozytywne emocje. W 2022 roku odbyło się szereg imprez okolicznościowych, z takich okazji jak karnawał, walentynki, Dzień Kobiet, majówka, kupała, Dzień Seniora (zabawa w Klubie Nauczyciela) oraz andrzejki.

6) zajęcia kulinarne - taki rodzaj zajęć jest okazją do wymiany doświadczeń kulinarnych. Podczas warsztatów seniorzy mogą odkrywać dobrze znane im smaki w zupełnie nowej nieznannej potrawie, dostosowując i uwzględniając dietę. Wspólne gotowanie i jedzenie jest ciekawą formą spędzenia czasu w kreatywny sposób.

W ramach zajęć seniorzy przygotowywali różnego rodzaju potrawy tematyczne, które były wykorzystywane podczas zabaw okolicznościowych, piekli ciasta i ciasteczka na specjalne okazje, przyrządzali sałatki i desery.

7) gry zespołowe – gry i zabawy są dla seniorów czymś dużo ważniejszym niż zwykłą rozrywką. Mają pozytywny wpływ na sprawność umysłową i intelektualną, poprawiają szybkość myślenia i koncentrację.

Seniorzy w ciągu roku coraz większe zainteresowanie przejawiali grami zespołowymi,

planszowymi, skojarzeniowymi i zręcznościowymi. Przyjemność sprawiała im gra w szachy, warcaby, bingo, domino, bierki, gry karciane oraz zagadki. Taka rozrywka była źródłem radości, dawała możliwość wyciszenia i zadowolenia z osiągniętych wyników. W 2022 roku zakupiono nowe gry planszowe, które cieszyły się dużym zainteresowaniem seniorów, szczególnie w okresie jesienno-zimowym.

8) wycieczki – wycieczka to jeden ze sposobów na aktywne spędzanie czasu. Zwiedzanie okolic i uczestniczenie w różnych atrakcjach zapewnia moc wrażeń.

W roku 2022 seniorzy skorzystali z następujących wycieczek i atrakcji:

- maj - wyjazd do Kruszyna, wspólne zwiedzanie pałacu, odsłuchanie koncertu właścicieli pałacu, biesiada na świeżym powietrzu, wspólny posiłek obiadowy, kawa i ciasto. Zapoznanie się z tradycjami kuchni francuskiej. Degustacja słynnych ciasteczek magdalenek;
- czerwiec - wyjazd do Wojsławic, zwiedzanie arboretum, odpoczynek na świeżym powietrzu, wspólny obiad i kawa z pączkami;
- wrzesień - wycieczka do Kowar, zwiedzanie Parku Miniatur Zabytków Dolnego Śląska, wspólny obiad;
- listopad - wycieczka do Grodzca i Złotoryi, udział w sztuce „Biuro matrymonialne”, którą odegrali seniorzy, wspólne spotkanie integracyjne z seniorami ze Złotoryi;

9) przyjęcia okolicznościowe – seniorzy chętnie brali udział w wszelkiego rodzaju imprezach. Organizowanie takiej formy atrakcji umilały czas każdego z seniorów.

W roku 2022 miały miejsce następujące spotkania:

- kwiecień - wspólne spotkanie wielkanocne, spożywanie tradycyjnych potraw wielkanocnych,
- czerwiec - przegląd zespołów „Pod Kyczerą”, wspólna biesiada w ogrodzie,
- listopad - wspólne spotkanie z okazji Święta Niepodległości,
- grudzień - wspólny posiłek wigilijny.

Ponadto w Domu Dziennego Pobytu regularnie odbywała się gimnastyka dla seniorów, którą prowadziła pracownica Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy.

W roku 2022 seniorzy aktywnie uczestniczyli także w życiu kulturalnym naszego miasta. Chętnie odwiedzali wystawy, muzea, kino, uczestniczyli w imprezach i koncertach organizowanych na terenie miasta oraz integrowali się z innymi środowiskami senioralnymi działającymi w Legnicy.

SCHRONISKO DLA BEZDOMNYCH I DOM SAMOTNEJ MATKI Z DZIECKIEM

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy, przy ul. Przemysłowej 5 znajduje się Schronisko dla Bezdomnych, które jest ośrodkiem wsparcia oraz pełni funkcje zabezpieczając schronienie, posiłek i odzież osobom tego pozbawionym i osobom korzystającym z usług nie będących mieszkańcami ośrodka. Placówka dysponuje 54 miejscami w tym 9 miejscami dla kobiet. Przy Schronisku funkcjonuje Dom Samotnej Matki z Dzieckiem, który dysponuje 8 miejscami dla matek z dziećmi. Ośrodki czynne są całodobowo. Do Schroniska dla Bezdomnych i Domu Samotnej Matki z Dzieckiem przyjmowane są osoby bezdomne z terenu gminy Legnica, jak również świadczona jest krótkoterminowa pomoc osobom bezdomnym spoza Legnicy na zasadach określonych przepisami ustawy o pomocy społecznej .

W ciągu roku w placówce wydawanych było około 150 posiłków dziennie od poniedziałku do soboty, z których korzystali zarówno mieszkańcy ośrodka, jak i mieszkańcy Legnicy.

Osoby, które przybywały do placówki miały zapewnione podstawowe usługi medyczne, kąpielowe, fryzjerskie i pralnicze. Z usług pralniczych, kąpielowych i fryzjerskich oraz z pomocy w formie odzieży korzystali również najubożsi mieszkańcy Legnicy.

Z uwagi na fakt, iż osoby bezdomne wymagają bardzo zindywidualizowanego podejścia, pracownicy socjalni Schroniska przywiązywali dużą wagę do świadczenia pomocy w formie pracy socjalnej i towarzyszyli swoim podopiecznym w podejmowanych przez nich działaniach.

Praca socjalna jest działalnością niewymierną jednakże pracę pracowników socjalnych Schroniska i Domu Samotnej Matki z Dzieckiem można przedstawić liczbowo w postaci poniższej tabeli:

Liczba osób objętych pracą socjalną w latach 2021–2022

L.p.	Elementy pracy socjalnej	Rok	
		2021	2022
1.	Złożenie wniosku o przydział mieszkania w ZGM /dopilnowanie aktualizacji wniosku	80	92
2.	Monitoring i pomoc mieszkańcom placówek w i zasiedleniu mieszkań	4	6
3.	Zawarcie kontraktów socjalnych	15	85
4.	Zawarcie Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności	1	4
5.	Doprowadzenie do ustalenia stopnia niepełnosprawności	18	12
6.	Ustalenie uprawnień do renty inwalidzkiej lub emerytury z ZUS + świadczenie uzupełniające	7	2
7.	Znalezienie zatrudnienia odpowiedniego do stanu zdrowia	15	7
8.	Pomoc w zakresie prawidłowego gospodarowania budżetem domowym	35	23

9.	Doprowadzenie do zarejestrowania w PUP osób pozostających bez pracy	25	34
10.	Uzyskanie wsparcia w środowisku	12	11
11.	Uregulowanie sytuacji prawnej lokalu	3	1
12.	Wytypowanie osób do prac społecznie użytecznych	10	5
13.	Pomoc w przezwyciężeniu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego	15	7
14.	Usprawnienie w załatwianiu spraw bieżących i urzędowych	25	23
15.	Pomoc w dotarciu do lekarza poradni specjalistycznej w celu diagnozy leczenia i rehabilitacji	30	21
16.	Wystąpienie do sądu o wgląd w sytuację rodziny	5	2
17.	Pomoc w nawiązaniu zerwanych więzi rodzinnych	9	6
18.	Uzyskanie sprzętu medycznego bądź ortopedycznego	21	10
19.	Uzyskanie dostępu do świadczeń zdrowotnych	40	44
20.	Zamówienie wizyty lekarza I-go kontaktu + teleporady	60	50
21.	Zorganizowanie pomocy w formie usług opiekuńczych	25	23
22.	Podjęcie leczenia w Poradni Zdrowia Psychicznego	18	12
23.	Wystąpienie do Sądu o ubezwłasnowolnienie	1	4
24.	Pomoc w uzyskaniu miejsca w DPS	6	7
25.	Podjęcie leczenia odwykowego	10	12
26.	Wystąpienie o przymusowe leczenie	9	6
27.	Pomoc w załatwieniu detoksykacji	10	2
28.	Podjęcie terapii w MONAR	7	10
29.	Pomoc w dotarciu do odpowiedniej grupy wsparcia	13	14
30.	Współpraca z kuratorem w celu poprawy funkcjonowania rodziny	8	10
31.	Współpraca z pedagogiem szkolnym w celu poprawy funkcjonowania rodziny	6	9
32.	Współpraca z asystentem rodziny	4	3
33.	Zapewnienie ciepłych posiłków w szkołach dla dzieci	8	12
34.	Pomoc w uzyskiwaniu podstawowego sprzętu gospodarstwa domowego dla osób opuszczających placówkę	8	7
35.	Wystąpienie do sądu o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej	1	1
36.	Uregulowanie sytuacji prawnej dziecka	1	1
37.	Kontakt z innymi ośrodkami pomocy społecznej w celu zapewnienia schronienia osobom bezdomnym spoza Legnicy	52	55

38.	Współpraca z innymi instytucjami pomocowymi tj. szpitale, stowarzyszenia, wolontariusze	38	47
39.	Wytypowanie dziecka na kolonię letnią	1	2
40.	Pomoc w zorganizowaniu opieki nad dzieckiem w czasie wykonywania pracy	4	1
41.	Zorganizowanie szczepień Covid + grypa	120	120

Ponadto pracownicy socjalni oraz osoby dyżurujące przekazywali mieszkańcom pełny zakres informacji o dostępnych formach pomocy, a w razie potrzeby również wspomagali w jej zorganizowaniu. Schronisko pośredniczyło także w przekazywaniu mebli, sprzętu AGD i odzieży osobom ubogim i potrzebującym tego rodzaju sprzętu. Dary pochodziły najczęściej od osób fizycznych tj. mieszkańców Legnicy.

Przy Domu Samotnej Matki z Dzieckiem funkcjonuje Koło Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, którego członkami są pracownicy placówki.

W celu zapewnienia mieszkańcom placówki usług aktywizacyjnych ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społecznej, uzyskanie samodzielności życiowej i wyjście z bezdomności, w 2022 r. schronisko w tym zakresie ściśle współpracowało z: Powiatowym Urzędem Pracy w Legnicy, Zarządem Gospodarki Mieszkaniowej, Centrum Terapii Uzależnień, Poradnią Profilaktyki i Terapii Uzależnień „Monar”, Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, placówkami Służby Zdrowia i stowarzyszeniami działającymi na rzecz ludzi wykluczonych społecznie.

ŻŁOBKI

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy funkcjonują cztery żłobki oraz filia jednego z nich. Opieka w placówkach jest sprawowana nad dziećmi w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia do lat 3. Żłobki miejskie w Legnicy przygotowane są na przyjęcie 440 dzieci.

Rekrutacja do żłobków miejskich na rok 2022/2023 trwała od 1 do 30 kwietnia 2022 roku. Przebiegła sprawnie, bez problemów. W tym czasie zostało złożonych 295 kart zgłoszeniowych oraz 210 deklaracji o kontynuacji pobytu dziecka w żłobku. Łącznie 505 rodzin było zainteresowanych pobytom dziecka w żłobku. Negatywnie rozpatrzono 33 karty, z uwagi na niespełnione kryteria przyjęcia tj. brak zatrudnienia jednego z rodziców. Ostatecznie do żłobków miejskich na rok 2022/2023 zostało przyjętych 472 dzieci.

W związku z rotacją dzieci w żłobkach, spowodowaną rezygnacją rodziców z usług placówek np. z uwagi na stan zdrowia dziecka, w ciągu 2022 roku odbywały się dodatkowe przyjęcia dzieci,

poza rekrutacją. Ogółem z opieki w żłobkach miejskich, w okresie od stycznia do grudnia 2022 roku skorzystało 736 dzieci, z tego:

- w Żłobku Nr 1 – 157,
- w Żłobku Nr 2 – 161,
- w Żłobku Nr 3 – 160,
- w Filii Żłobka Nr 3 – 102,
- w Żłobku Nr 4 – 156.

W porównaniu z liczbą dzieci korzystających z tej opieki w roku ubiegłym (714) można zauważyć wzrost zainteresowania opieką nad dziećmi w żłobkach. Na dzień 31.12.2022 r. łącznie do wszystkich żłobków zapisanych było 460 dzieci.

W placówkach funkcjonowały trzy grupy wiekowe, w Filii Żłobka nr 3 dwie, do których dzieci dobierane były pod względem wiekowym i rozwojowym. Przeciętnie w 2022 r. do jednego żłobka, dziennie uczęszczało 55 dzieci, natomiast do Filii - 30. Podczas pobytu w żłobku najmłodszy podopieczni mieli zapewnione trzy zdrowe i smaczne posiłki, zgodne z zasadami żywienia dzieci w tym przedziale wiekowym. W okresie przerwy wakacyjnej, po wcześniejszym uzgodnieniu oraz w wyjątkowych sytuacjach była możliwość umieszczania dzieci w żłobkach zastępczych, o czym odpowiednio wcześniej poinformowano rodziców.

Bardzo ważnym aspektem działalności żłobków była również współpraca z rodzicami. Wszystkie szczegóły związane z pobytem dziecka w żłobku były omawiane i wyjaśniane przy przyjęciu czy odbiorze dziecka z placówki, a potrzeby i problemy rozwiązywano na bieżąco. Bezpośredni nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem żłobków Legnicy sprawowali kierownicy poszczególnych placówek.

Wszyscy rodzice dzieci zobowiązani byli do ponoszenia opłat za pobyt oraz wyżywienie dziecka w żłobku. W 2022 r. opłata za pobyt dziecka w żłobku wynosiła 0,06% minimalnego wynagrodzenia za pracę (3 010 zł), za jedną godzinę pobytu dziecka w żłobku tj. 1,81 zł. W przypadku uczęszczania do żłobka więcej niż jednego dziecka z danej rodziny lub gdy rodzina posiadała Kartę Dużej Rodziny, ww. opłata ulegała obniżeniu o 50% za każde dziecko. W minionym roku z powyższej ulgi skorzystało 109 rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny i 27 opiekunów, których więcej niż jedno dziecko uczęszczało do danego żłobka. Natomiast opłata za wyżywienie dziecka w wynosiła 6,50 zł za każdy dzień pobytu dziecka w placówce. W przypadku nieobecności dziecka w żłobku przez kolejne 3 dni i dłużej, nie były pobierane obie opłaty.

W 2022 r. rodzice dzieci uczęszczających do żłobka mogli złożyć do ZUS wnioski o dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku. Dofinansowanie wynosi 400 zł miesięcznie na dziecko, ale nie więcej niż wysokość opłaty ponoszonej przez rodzica za pobyt dziecka w instytucji. W 2022 r. z powyższego dofinansowania skorzystało 282 dzieci, na kwotę

336 398,62 zł. Dofinansowanie było przekazywane na rachunek bankowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy, z przeznaczeniem na obniżenie opłaty za pobyt dziecka w żłobku.

W 2022 roku łączny koszt utrzymania czterech żłobków miejskich w Legnicy wynosił 7 636 989,20 zł. Powyższe środki finansowe pochodziły z budżetu gminy Legnicy.

W 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zmagał się z rodzicami, którzy nie regulowali w terminie opłat za pobyt i wyżywienie dziecka w żłobku. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kwota zaległości w opłatach za żłobek wynosiła 38 779,49 zł. W związku z brakiem możliwości wyegzekwowania opłaty od rodziców 32 sprawy zostały skierowane do sądu, a 18 do egzekucji komorniczej.

W miarę posiadanych środków finansowych, w 2022 r. na bieżąco wykonywane były naprawy, konserwacje urządzeń oraz niezbędne prace remontowe. W Żłobku nr 1 odmalowano sypialnię gr. III, bawialnię gr. I i II oraz hol na parterze i pierwszym piętrze. W Żłobku nr 2 odświeżono sypialnię grupy I oraz wyremontowano zadaszenie nad balkonem. W Żłobku nr 3 odmalowano bawialnię i sypialnię grupy III. W Filii Żłobka nr 3 zamontowano grzejnik centralnego ogrzewania w holu. W Żłobku nr 4 wymienione zostały rury kanalizacyjne.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. 20 dzieci spełniających kryteria, oczekiwało na przyjęcie do żłobka.

PIECZA ZASTĘPCZA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy jest wyznaczony przez Prezydenta Miasta na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W Ośrodku funkcjonuje Zespół ds. Pieczy Zastępczej, którego zadaniem jest opieka i wsparcie funkcjonujących w mieście rodzin zastępczych.

W 2022 roku w Legnicy funkcjonowały 174 rodziny zastępcze, w których przebywało łącznie 243 dzieci i osób pełnoletnich.

Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w latach 2020–2022

Wyszczególnienie	Rok		
	2020	2021	2022
Liczba rodzin zastępczych	170	176	174
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	242	248	243

W 2022 roku na podstawie postanowień sądu rodzinnego, w rodzinnej pieczy zastępczej w Legnicy, umieszczono 33 dzieci: 7 dzieci interwencyjnie umieszczono w dwóch funkcjonujących na terenie miasta pogotowiacz rodzinnych, utworzono 12 nowych rodzin zastępczych spokrewnionych, w których umieszczono 20 dzieci (w tym 1 rodzina zastępcza cudzoziemska dla 1 dziecka) i 3 rodziny zastępcze niezawodowe, w których umieszczono 6 dzieci.

O umieszczeniu dzieci w rodzinie zastępczej decyduje sąd rodzinny. Przed wydaniem postanowienia o ustanowieniu rodziny zastępczej sąd zwraca się do MOPS w Legnicy, jako organizatora pieczy zastępczej, o wydanie opinii o kandydatach na rodzinę zastępczą. W 2022 roku na wniosek Sądu Rejonowego w Legnicy Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej MOPS w Legnicy wydał 23 opinie o kandydatach na rodzinę zastępczą (dotyczących 34 osób – 12 osób samotnych i 11 par). Jednym z elementów opinii wydawanych do sądu jest opinia wystawiona przez psychologa w zakresie posiadanych przez kandydatów na rodzinę zastępczą predyspozycji oraz motywacji do pełnienia funkcji zastępczego środowiska rodzinnego.

Dodatkowo, zgodnie z obowiązującymi przepisami, przebadano 15 funkcjonujących w Legnicy rodzin zastępczych niezawodowych (łącznie 26 osób, w tym 8 osób samotnych i 9 par) oraz wydano stosowne opinie psychologiczne. Wydano 4 opinie dotyczące predyspozycji do pełnienia funkcji wychowawcy placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Osoby badane zostały szczegółowo zapoznane z treścią opinii.

Kandydaci do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej, jak również funkcjonujące niezawodowe rodziny zastępcze, zgodnie z zaleceniem sądu, brały udział w programie szkoleniowym PRIDE/Rodzinną Opieką Zastępczą. W szkoleniu wzięło udział 9 osób (4 małżeństwa i 1 osoba samotna), 3 funkcjonujące rodziny zastępcze i 2 rodziny – kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Po ukończeniu szkolenia uczestnicy otrzymali stosowne zaświadczenia. Wydano 1 zaświadczenie kwalifikacyjne na wniosek kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

W Legnicy funkcjonują trzy rodzaje rodzin zastępczych: spokrewnione z dzieckiem, niezawodowe oraz zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego.

Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Legnicy w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	Rok		
	2020	2021	2022
Rodzina zastępcza spokrewniona - cudzoziemcy	-	-	1
Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	112	119	118
Rodziny niezawodowe	56	55	53
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	2	2	2
Rodziny zastępcze ogółem	170	176	174

W 2022 roku w legnickich rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego przebywało 16 dzieci w wieku do lat 7 (w tym 9 dzieci umieszczonych w latach poprzednich). Dzieci umieszczane były interwencyjnie, zgodnie z postanowieniem sądu, do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej (w tym 6 dzieci urodzonych i pozostawionych przez matki w legnickim Szpitalu). W 2022 roku spośród 16 dzieci objętych opieką pogotowi rodzinnych, 6 dzieci zostało przysposobionych. Wobec 10 dzieci pozostających w pogotowiach rodzinny sąd opiekuńczy nie zakończył prowadzonych postępowań.

Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy w roku 2022 prowadził grupowe spotkania dla legnickich opiekunów zastępczych, mające na celu wzmocnienie zastępczych środowisk rodzinnych, odpowiadając na zgłaszane potrzeby opiekunów. Opiekunowie korzystali ze wsparcia i poradnictwa specjalistycznego również telefonicznie oraz indywidualnie w siedzibie Zespołu ds. Pieczy Zastępczej.

Dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych prowadzone było poradnictwo mające na celu zachowanie i wzmocnienie kompetencji opiekunów zastępczych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego

W ramach edukowania dzieci, młodzieży, jak również dorosłych opiekunów w kierunku ukazania alternatywnych aktywnych form spędzania czasu wolnego, pracownicy Zespołu do Spraw Pieczy Zastępczej, organizowali wspólne działania dla dzieci, młodzieży i opiekunów zastępczych:

- wyjścia na seanse filmowe do legnickiego kina „Helios”,
- wyjścia do Zamku Piastowskiego,
- wyjście do legnickiego Muzeum Miedzi,
- wyjścia do Biblioteki Miejskiej,
- plenerowe zajęcia sportowe,
- plenerowe zajęcia plastyczne.

W okresie wakacji, dla podopiecznych rodzin zastępczych do lat 7, organizowano warsztaty artystyczne na terenie legnickiego parku. We wszelkie przedsięwzięcia angażowani byli opiekunowie rodzin zastępczych.

W 2022 roku Zespół ds. Pieczy Zastępczej MOPS w Legnicy kontynuował współpracę z Fundacją „Raduga”. Podopieczni legnickich rodzin zastępczych i ich opiekunowie skorzystali z szerokiej oferty pomocy specjalistycznej oferowanej przez Fundację.

W 2022 roku opieką 7 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej objętych było 118 rodzin zastępczych, w których przebywało 161 dzieci i młodzieży.

Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i rodzin zastępczych objętych pomocą i wsparciem koordynatora w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	Rok		
	2020	2021	2022
Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	6	7	7
Liczba rodzin zastępczych objętych pomocą koordynatora	97	118	118

Rodziny zastępcze nie objęte pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej otrzymały pomoc i wsparcie w wypełnianiu zadań wynikających z pieczy zastępczej od pracowników socjalnych i pedagoga Zespołu do Spraw Pieczy Zastępczej.

Pracownicy Zespołu do Spraw Pieczy Zastępczej dla każdego nowo umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej dziecka opracowali diagnozy psychofizyczne, a na ich podstawie indywidualne plany pomocy dziecku, które co pół roku były modyfikowane. Sytuacja każdego dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oceniana była na posiedzeniach. W 2022 roku odbyło się 297 posiedzeń w sprawie oceny sytuacji dziecka do lat 18, umieszczonego w rodzinie zastępczej. Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka, sformułowane były: opinia dotycząca zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej oraz informacja o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej i jego rodziny, które następnie zostały przesłane do właściwego sądu opiekuńczego. Dodatkowo, pracownicy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej dokonali 57 ocen rodzin zastępczych, biorąc pod uwagę predyspozycje do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakość wykonywanej pracy.

Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej współpracował także z Ośrodkiem Adopcyjnym Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu, do którego zgłoszono informacje o 15 dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną (7 dzieci zakwalifikowano do adopcji, 5 dzieci nie zostało zakwalifikowanych do adopcji, odstąpiono od wszczęcia procedury kwalifikacyjnej w stosunku do 1 dziecka, wobec 2 dzieci trwa procedura kwalifikacyjna).

W 2022 roku legnickie zastępcze środowiska rodzinne spokrewnione, niezawodowe i zawodowe opuściło 36 wychowanków: 6 dzieci powróciło pod opiekę rodziców, 7 dzieci zostało przysposobionych, 4 dzieci umieszczono w placówce opiekuńczo-wychowawczej, 3 rodziny zastępcze z 3 dziećmi wyprowadziły się z Legnicy i zamieszkały na terenie innego powiatu, 16 pełnoletnich wychowanków usamodzielniało się.

Udzielano wsparcia i poradnictwa prawnego obywatelom Ukrainy, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Sporządzono do Sądu Rejonowego w Legnicy 45 wniosków o ustanowienie opiekuna tymczasowego dla małoletnich obywateli Ukrainy. Na terenie Legnicy, na dzień 31.12.2022 r. przebywało 134 opiekunów tymczasowych ustanowionych przez sąd dla 161 małoletnich.

Wszystkim rodzinom zastępczym została udzielona pomoc finansowa.

Świadczenia wypłacone rodzinom zastępczym (w zł) w latach 2020–2022

L.p.	Rodzaj pomocy	Wysokość wypłaconych świadczeń w roku:		
		2020	2021	2022
1	Pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, wraz z dodatkami	1 893 562,28	1 926 809,10	2 019 278,29
2	Jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka	4 300,00	11 000,00	16 000,00
3	Jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki.	750,00	4 000,00	19 175,80
4	Jednorazowe świadczenie pieniężne dla rodziny zastępczej zawodowej na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego	3 000,00	6 000,00	9 683,42
5	Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego dla rodziny zastępczej zawodowej i rodziny zastępczej niezawodowej	40 756,18	44 998,66	49 936,15
6	Wynagrodzenie i dodatki wraz z pochodnymi, za wykonanie zadania rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego	157 041,49	158 714,19	171 876,66
7	Świadczenie pieniężne za wykonanie zadania rodziny pomocowej	0,00	5 400,00	0,00
8	Wynagrodzenie za świadczenie usług - pomoc przy sprawowaniu opieki nad dzieckiem i pracach gospodarskich w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego i w rodzinie zastępczej niezawodowej	41 836,48	39 350,00	56 096,20
Ogółem wypłacono świadczeń		2 141 246,43	2 196 271,95	2 342 046,52

W 2022 roku na terenie Legnicy funkcjonowała 1 cudzoziemska rodzina zastępcza spokrewniona dla 1 dziecka (obywatelka Ukrainy). Opiekunka na utrzymanie wnuczki otrzymała:

- comiesięczną pomoc pieniężną, w wysokości 785,00 zł,
- pomoc na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka, w wysokości 2 000,00 zł.

Pomocy finansowej i wsparcia udzielono także osobom pełnoletnim, które opuściły po osiągnięciu pełnoletniości rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-

wychowawczą lub placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, a także dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy. Wymieniona grupa podopiecznych skorzystała z pomocy pieniężnej na kontynuowane nauki, usamodzielnienie oraz z pomocy na zagospodarowanie.

Pomoc finansowa na kontynuowanie nauki udzielona w latach 2020–2022

Rok	Liczba osób objętych pomocą pieniężną na kontynuowanie nauki	Wysokość świadczenia (w zł)
2020	43	203 430,79
2021	44	218 532,02
2022	43	211 142,56

Pomoc finansowa na usamodzielnienie udzielona w latach 2020–2022

Rok	Liczba osób objętych pomocą pieniężną na usamodzielnienie	Wysokość świadczenia (w zł)
2020	21	111 030,00
2021	23	122 289,00
2022	10	58 115,00

Pomoc finansowa na zagospodarowanie udzielona w latach 2020–2022

Rok	Liczba osób objętych pomocą na zagospodarowanie	Wysokość świadczenia (w zł)
2020	20	98 000,00
2021	14	66 000,00
2022	15	72 000,00

Przedstawione w powyższych tabelach świadczenia finansowe zostały pokryte z budżetu gminy Legnica.

Dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono rodzin zastępczych, umieszczone zostały: w pieczy instytucjonalnej w Legnicy tj. w Pogotowiu Opiekuńczym przy ul. Wojska Polskiego 7/1, Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Nasz Dom” przy ul. Wojska Polskiego 7/2, Domu Dziecka przy ul. Wandy 10, Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Domu dla Dzieci” przy ul. V Dywizji Piechoty 7, Centrum Opiekuńczo-

Wychowawczym przy ul. Słubickiej 13 - Domu Dziecka pw. Matki Boskiej Częstochowskiej (placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego), Domu Dziecka pw. bł. Marii Luizy Merkert lub w Rodzinnym Dom Dziecka przy ul. Heweliusza 12/1. W roku 2022 liczba miejsc w legnickich placówkach opiekuńczo-wychowawczych wyniosła 81.

W 2022 roku w placówkach opiekuńczo wychowawczych w Legnicy umieszczono 19 nowych dzieci. Natomiast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Legnicą przebywało 21 legnickich dzieci, z czego 7 wychowanków opuściło placówki (3 wychowanków powróciło pod opiekę rodziców, 4 wychowanki zostały umieszczone w rodzinie zastępczej).

W związku z powyższym miasto Legnica zobowiązane było do ponoszenia wydatków na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów, na podstawie zawartych porozumień i umów.

Wydatki poniesione za pobyt legnickich dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów na podstawie zwartych porozumień umów w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	Rok		
	2020	2021	2022
Liczba dzieci	34	18	21
Wysokość poniesionych wydatków (w zł)	935 171,51	615 925,40	698 785,05

Wydatki poniesione za pobyt legnickich dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów na podstawie zwartych porozumień w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	Rok		
	2020	2021	2022
Liczba dzieci	44	43	57
Wysokość poniesionych wydatków (w zł)	546 166,77	552 664,73	654 472,48

W 2022 r., ze względu na stan zdrowia, 3 dzieci pochodzących z Legnicy wymagających opieki pielęgniarskiej w formie pielęgnacji lub opieki i rehabilitacji, a nie wymagających hospitalizacji, przebywało w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym. Po osiągnięciu pełnoletności, 1 podopieczny został umieszczony w Domu Pomocy Społecznej. Koszt pobytu w ZOL poniesiony przez Gminę Legnica w 2022 roku wyniósł 80 619,64 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy prowadził także postępowania wobec rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej, w sprawie ustalenia opłaty lub odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt małoletnich w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Liczba wydanych decyzji w latach 2020-2022

Rodzaj decyzji	Rok		
	2020	2021	2022
Decyzja odstępująca od ustalenia opłaty za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej	152	243	220
Decyzja ustalająca opłatę za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej	34	26	26

W 2022 roku, zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Dyrektor MOPS w Legnicy wytoczył 8 powództw do Sądu Rejonowego w Legnicy o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz legnickich dzieci przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Dodatkowo na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia umieszczone w pieczy zastępczej MOPS w Legnicy wypłacał do 31 maja 2022 r. dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł. Zadanie sfinansowane było z budżetu państwa. Od czerwca 2022 r. świadczenie wychowawcze dla dzieci wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie złożonego wniosku i zaświadczenia wydanego przez MOPS w Legnicy, potwierdzającego umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej.

ZESPÓŁ INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

W 2022 roku o pomoc do Zespołu Interwencji Kryzysowej zgłosiło się łącznie 456 osób, z których 382 stanowiły osoby dorosłe, a 74 osoby dzieci i młodzież. W sumie odbyło się 2 349 spotkań ze specjalistami Zespołu.

Pomoc Zespołu Interwencji Kryzysowej świadczona w 2022 roku

Lp.	Formy udzielonej pomocy	Ilość osób	Ilość spotkań
1.	Konsultacje w tym:	396	2 038
1.1	konsultacje indywidualne dla osób dorosłych, w tym wsparcie i poradnictwo	320	1 441
1.2	konsultacje dla osób dorosłych w środowisku	2	58
1.3	konsultacje psychologiczne dla dzieci i młodzieży	74	539
2.	Terapia indywidualna dla osób dorosłych	7	180
3.	Interwencje kryzysowe	53	131
Łącznie		456	2 349

Wyszczególniając, w roku 2022 pracownicy ZIK przeprowadzili:

- 227 konsultacji z osobami powyżej 60 roku życia (38 osób),
- 309 konsultacji z osobami niepełnosprawnymi (49 osób),
- 38 konsultacji dla obcokrajowców (18 osób), w tym z traumą wojenną (9 osób),
- wydano 4 zaświadczenia od psychologa dla osób ubiegających się o przyjęcie do Domu Pomocy Społecznej.

W roku 2022 r. Zespół Interwencji Kryzysowej współpracował z innymi jednostkami organizacyjnymi MOPS, tj.:

- 1) **Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej** - psycholog uczestniczył w 249 posiedzeniach w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
- 2) **Żłobki** - psychologowie odbywali dyżury we wszystkich 5 żłobkach MOPS z częstotliwością 1 raz w tygodniu przez okres 6 miesięcy od marca do czerwca i od listopada do grudnia. Łącznie odbyło się 28 dyżurów. Z możliwości rozmowy z psychologiem skorzystało 10 rodziców. Dyżury miały na celu psychoedukację rodziców dzieci uczęszczających do żłobka, między innymi w zakresie sposobów reagowania na zmiany rozwojowe dzieci i na zachowania agresywne. Rodzice mieli możliwość rozmowy z psychologiem na temat nurtujących ich problemów: rozwój mowy, trudności z usypianiem, oduczanie od pieluch i smoczka, bunt i zachowania z nim związane. W Żłobku Nr 1 odbyło się spotkanie psychologa także z opiekunkami żłobka, podczas którego omówione zostały trudności, z jakimi personel się spotyka oraz sposoby radzenia sobie z nimi. Ponadto, w grudniu, przeprowadzono obserwacje dzieci w grupach żłobkowych. Szczególna uwaga została skupiona na 4 podopiecznych, u których opiekunki zaobserwowały niepokojące symptomy w rozwoju i zachowaniu.
- 3) **Schronisko dla Bezdomnych i Dom Samotnej Matki z Dzieckiem** - od 1 marca, raz w tygodniu, psycholog prowadził dyżur w Schronisku dla Bezdomnych i Domu Samotnej Matki z Dzieckiem. Do końca roku z konsultacji psychologicznej skorzystało 9 osób bezdomnych i 2 kobiety z Domu Samotnej Matki z Dzieckiem (łącznie zostało przeprowadzonych 39 konsultacji). Mimo wcześniejszego umówienia terminu, 2 osoby nie zgłosiły się na spotkanie. Główne problemy, z jakimi borykali się mieszkańcy placówki to: brak poczucia sprawstwa, brak motywacji do działania i zmiany swojego życia, obniżona samoocena, obniżony nastrój, problem alkoholowy.
- 4) **Grupa wsparcia dla asystenta rodziny** - spotkania mające na celu wsparcie merytoryczne z elementami superwizji. Łącznie odbyło się 9 spotkań, raz w miesiącu.
- 5) **Dom Dziennego Pobytu** – w ramach edukacji somatycznej odbywały się zajęcia ruchowe dla osób, które doświadczały chronicznych bólów kręgosłupa, głowy i stawów, przeszli wylew bądź udar. Celem zajęć było spowolnienie procesów starzenia się. Zajęcia prowadził

psycholog w oparciu o nauki M. Feldenkraisa. Edukacja Somatyczna prowadzona była raz w tygodniu w Domu Dziennego Pobytu. Łącznie odbyło się 35 spotkań, w których uczestniczyły 3 osoby.

W roku 2022 Zespół Interwencji Kryzysowej podejmował także współpracę z innymi instytucjami. W związku z powziętymi od osób zgłaszających się do Zespołu informacjami mającymi znamiona przestępstwa, pracownicy Zespołu Interwencji Kryzysowej złożyli 3 zawiadomienia do Prokuratury Rejonowej w Legnicy. Psycholog ZIK uczestniczył również w kontaktach wyznaczonych przez Sąd Rejonowy. Pierwszy taki udział zaplanowany był w terminie od 13 czerwca do 31 sierpnia. W okresie wakacyjnym spotkania nie odbywały się. Łącznie miały miejsce 2 kontakty. Od grudnia, zgodnie z ugodą sądu, zaplanowano kolejny udział w kontaktach. Na 2 ustalone terminy rodzic nie przyprowadził dziecka.

Ponadto na zgłoszenie dyrektora Domu Dziecka przy ul. Wandy i Rodzinnego Domu Dziecka przy ul. Heweliusza w Legnicy, 6 wychowanków zostało objętych pomocą psychologów Zespołu Interwencji Kryzysowej. W sumie przeprowadzono 88 spotkań wspierających.

W ramach ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie, Zespół Interwencji Kryzysowej w roku 2022 przeprowadził następujące działania:

- 1) **Grupa Psychoedukacyjna dla Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie** - do udziału w Grupie Psychoedukacyjnej kierowane były kobiety z ramienia grup roboczych, które doznawały przemocy ze strony swoich partnerów/mężów. Spotkania odbywały się we wtorki w godzinach od 13 do 14. Łącznie miało miejsce 20 spotkań, w których w sumie uczestniczyło 6 kobiet.
- 2) **Warsztaty dla Rodziców „Chcę rozumieć moje dziecko”** - program warsztatów opracowany był z myślą o rodzicach dzieci w wieku szkolnym, którzy zmagali się z poczuciem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, doświadczyli trudności w obszarze budowania relacji z własnym dzieckiem bądź problemem stała się komunikacja na linii rodzic – dziecko. Głównym celem warsztatów było podniesienie kompetencji rodzicielskich oraz poszerzenie wiedzy na temat rozpoznawania i nazywania emocji jako droga do zbudowania zdrowych relacji między rodzicami a dzieckiem, a w wobec tego jak wychowywać bez użycia przemocy. W lutym i maju odbyło się łącznie 10 spotkań grupowych. Chęć wzięcia udziału w warsztatach zgłosiło 15 rodziców, z czego 10 przystąpiło do ich realizacji, a 5 osób po indywidualnej konsultacji z psychologiem (poprzedzającej udział w warsztatach) nie zgłosiło się na planowane spotkania grupowe. Druga edycja warsztatów odbyła się w okresie wrzesień-grudzień, w którym zorganizowano 9 spotkań grupowych. Na tę edycję zgłosiło się 17 rodziców, z którymi przeprowadzono konsultacje indywidualne. W spotkaniach grupowych brało udział 9 osób, 3 rodziców objęto

formą indywidualną (2 osoby nie zgłosiły się na wyznaczone terminy spotkań, 1 osoba była w kontynuacji).

- 3) **Warsztaty dla Rodziców „Od niemowlaka do przedszkolaka – warsztaty w słusznej sprawie”.** Program warsztatów powstał z myślą o rodzicach dzieci w wieku żłobkowym i przedszkolnym, którzy przeżywali niepokój związany z rozwojem czy zachowaniem swojego dziecka. Celem warsztatów była pomoc rodzicom w świadomym i twórczym wspomaganie rozwoju dziecka. Zajęcia zaplanowane były z częstotliwością raz na dwa tygodnie we wtorki, w godzinach 14.30–16.00. Do pierwszej edycji warsztatów chęć udziału zgłosiło 3 rodziców, z czego 2 przystąpiło do ich realizacji. Z uwagi na małą liczbę osób, spotkania grupowe zostały zamienione na spotkania indywidualne. Łącznie odbyło się 9 spotkań zawierających następujące tematy: „Każdy może być dobrym rodzicem”, „Emocje dziecka”, „Słowa mają moc - czyli o sztuce doceniania”, „Słowa ranią - czyli jak unikać krzyku, kpin i obrażania dziecka”, „Zamiast klapsa - jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice”. Druga edycja programu odbyła się w okresie październik–grudzień, w czasie którego zrealizowanych zostało 6 spotkań grupowych. Chęć udziału w warsztatach zgłosiło 7 rodziców, z których 4 uczestniczyło w spotkaniach.
- 4) **Udział w posiedzeniach Grup Roboczych** - psycholodzy uczestniczyli w 142 posiedzeniach Grup Roboczych, podczas których ich głównym zadaniem było udzielanie wsparcia i motywowanie osób doświadczających przemocy w rodzinie do spotkań z psychologiem bądź udziału w Grupie Psychoedukacyjnej dla Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie.
- 5) **Indywidualna praca psychologa z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie** - do Zespołu Interwencji Kryzysowej zgłosiło się 13 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie. Łącznie z tymi osobami przeprowadzono 80 konsultacji.

W 2022 roku Pracownicy Zespołu Interwencji Kryzysowej brali udział w szkoleniach organizowanych ze środków finansowych z rozdziału 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi §4700 zgodnie z Programem profilaktyczno-terapeutycznym „Wyprawa poMoc” w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 r., a były to:

- „Charakterystyka pracy ze sprawcami przemocy w tym praca socjalna z osobami stosującymi przemoc w ramach Procedury Niebieskie Karty” z Fundacji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy „Feniks”,
- „Zastosowanie podejść uważnej obecności Mindfulness oraz współczucia Compassion w pracy z trudnym klientem z problemem alkoholowym oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu, redukcja stresu oraz praca ze stresem”,

- „Superwizja zespołu w pracy z dziećmi i osobami dorosłymi dotkniętymi przemocą i problemem alkoholowym”,
- „Transpłciowość wśród nastolatków pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym w praktyce pomocowej i terapeutycznej. Jak pracować/współpracować z rodzicami/opiekunami dziecka?”,
- „Działania grup roboczych w sytuacji przemocy wobec dziecka”,
- „Depresja, samookaleczenia i zachowania suicydalne u dzieci/nastolatków – strategie, techniki interwencji kryzysowej i pracy psychologicznej”,

Pracownicy Zespołu Interwencji Kryzysowej uczestniczyli również w szkoleniach bezpłatnych i konferencjach, tj.:

- warsztaty rozwoju kompetencji zawodowych w zakresie prowadzenia interwencji kryzysowej, zorganizowane przez Dolnośląski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu w dniach 3-5 sierpnia i 17-19 sierpnia. Wzięło w nich udział 3 psychologów ZIK;
- „Sposoby radzenia z zachowaniami agresywnymi wśród rodziców, dzieci i młodzieży”, zorganizowane w dniach 1-2 sierpnia przez DOPS w ramach Projektu „Doskonalenie kompetencji kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej”, zakwalifikowała się 1 osoba;
- „Diagnoza rodziny” miało miejsce w dniach 29-30 sierpnia i zostało zorganizowane w ramach Projektu „Doskonalenie kompetencji kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej”, zakwalifikowała się 1 osoba,
- „Praca z dzieckiem w traumie, z PTSD oraz w żałobie” - 4 osoby,
- „Praca z osobą doznającą przemocy” - 1 osoba,
- „Warsztat 4 ściany – przemoc domowa w kontekście współczesnych wyzwań dla rodziny” (1 osoba).
- Ogólnopolska Konferencja w formie online pn. „Nie otwieraj drzwi PRZEMOCY” zrealizowanej w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie organizowanej przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej,
- Naukowa Konferencja Psychoedukacyjna „Inny w domu” organizowanej m.in. przez Sekcję Naukową Terapii Rodzin Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego oraz
- Starogradzka Konferencja „Dziecko pokrzywdzone przestępstwem”.

W roku 2022 najczęściej zgłaszanymi przez klientów problemami były: rozumienie i wyrażanie emocji (problemy emocjonalne z przewagą występowania u nastolatków), samookaleczenia i myśli samobójcze, przemoc w rodzinie, konflikty w partnerstwie i w małżeństwie (zdrada, zazdrość, trudności w relacji), trudności w relacjach z innymi ludźmi, zaburzenia depresyjne, trudności wychowawcze.

PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY DLA SPRAWCÓW PRZEMOCY W RODZINIE

W 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy podejmował również działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, w ramach programu korekcyjno-edukacyjnego.

Powyższe zadanie było realizowane przez Ośrodek, w okresie od 31 marca do 30 czerwca 2022 r. Do programu zgłosiło się 12 mężczyzn, z których 10 zostało zakwalifikowanych do udziału w programie. Trzech uczestników kontynuowało program prowadzony w 2021 r. Spotkania były prowadzone w formie grupy otwartej. Pierwsze spotkanie grupowe odbyło się 31 marca 2022 r. W sumie zrealizowanych zostało 60 godzin spotkań grupowych, tj. 15 spotkań po 4 godziny każde oraz 16 godzin spotkań indywidualnych. Średnia frekwencja na zajęciach wynosiła 5 osób. Zajęcia prowadzone były przez dwóch trenerów, którzy posiadają zgodne z przepisami kwalifikacje oraz ukończyli specjalistyczne szkolenie w tym zakresie.

Adresatami programu były osoby, które w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie zostały zobowiązane przez sąd do uczestnictwa w programie oraz osoby, których uczestnictwo w programie wynikało z osobistej decyzji. Spotkania miały miejsce raz w tygodniu i odbywały się w Domu Dziennego Pobytu MOPS przy ul. Korfantego 1. Program realizowany był w formie warsztatowej, metodami interaktywnymi z nastawieniem na przekazywanie doświadczeń praktycznych. Kryterium ukończenia programu było uzyskanie wymaganej frekwencji oraz sporządzenie indywidualnego planu bezpieczeństwa. Przygotowanie planu związane było z zaakceptowaniem przez uczestnika faktu stosowania przemocy, z zaprzestaniem jej stosowania, otwartością do stosowania poznanych technik zapobiegających zachowaniom przemocowym oraz gotowością do szukania pomocy. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2022 r. ukończyły 4 osoby.

Zadanie w całości finansowane było ze środków z budżetu państwa. Na jego realizację przeznaczono 8 100 zł.

OŚRODEK POMOCY TERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży jest specjalistyczną placówką wsparcia dziennego, której głównym celem działalności jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W 2022 roku Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży realizował zadania polegające na:

- objęciu dzieci i młodzieży opieką i wychowaniem w celu wsparcia rodziny przeżywającej różnego rodzaju trudności,
- pomocy w nauce, stworzeniu warunków do nauki, pomocy w uzupełnianiu zaległości w nauce,
- prowadzeniu zajęć profilaktycznych (profilaktyka uzależnień),
- organizacji czasu wolnego, odpowiednich zabaw, zajęć rekreacyjno-sportowych, zajęć kulturalnych
- organizacji zajęć integracyjnych z innymi dziećmi (akcje społeczne, pikniki, wycieczki itp.),
- stwarzaniu warunków sprzyjających zaspokojeniu potrzeb poczucia bezpieczeństwa, akceptacji, zrozumienia, wyrażania własnego potencjału twórczego, wszechstronnego rozwoju osobowości,
- korekcie dysfunkcyjnych postaw i zachowań, ze szczególnym uwzględnieniem łamania stereotypów dotyczących równości płci,
- włączaniu dzieci w społeczność oraz zapobieganiu izolacji i segregacji społecznej,
- wzmocnieniu poczucia przynależności do grupy, budowaniu wiary w siebie i własne możliwości,
- wyrobieniu właściwych nawyków higienicznych,
- pracy z rodziną a w szczególności rozwijaniu jej umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, współpracy z placówkami oświatowymi, sądem, kuratorami, poradniami, placówkami leczniczymi,
- prowadzeniu innych zajęć adekwatnie do zachodzących potrzeb.

W minionym roku z różnych form pomocy ośrodka skorzystało **314 osób, w tym 188 dzieci i 126 osób dorosłych**, przekłada się to na różnorodne formy wsparcia z których skorzystali nasi podopieczni i ich rodziny, a były to: praca z grupą, zajęcia specjalistyczne, konsultacje indywidualne, rozmowy terapeutyczne, poradnictwo, zgłoszenia i rozwiązywanie sytuacji trudnych, dożywianie itp.

Praca opiekuńczo-wychowawcza prowadzona była w dwóch grupach wychowawczych: młodszej, dla dzieci w wieku 7-11 lat, do której uczęszczało 39 dzieci, oraz starszej, dla dzieci i młodzieży w wieku 12-18 lat, do której uczęszczało 50 osób. W działaniach wykorzystywane były różne formy pracy opiekuńczo-wychowawczej, wśród nich wymienić należy: zajęcia tematyczne, rekreacyjne, zabawy zespołowe, zajęcia sportowe, zajęcia taneczne, gry strategiczne, zajęcia modelarskie, kącik bajkowo-filmowy, kącik muzyczny, zajęcia plastyczne, zajęcia ekologiczne, warsztaty, wycieczki i wyjścia do placówek kulturalnych. W ośrodku prowadzono również zajęcia specjalistyczne.

Zajęcia specjalistyczne zorganizowane w ośrodku w 2022 roku

L.p.	Rodzaj zajęć	Liczba dzieci biorących udział w zajęciach
1.	Terapia pedagogiczna	35
2.	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla klas I-III	22
3.	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki	53
4.	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego	53
5.	Indywidualne konsultacje psychologiczne	59
6.	Indywidualne konsultacje logopedyczne	23

Stałym elementem pracy ośrodka była też systematyczna współpraca kadry pedagogicznej z rodzicami. Podkreślić należy, że nie wszyscy rodzice wyrażali chęć podejmowania pracy na rzecz dziecka i rodziny, co stanowiło dużą trudność w pracy z podopiecznymi. Podczas rozmów telefonicznych oraz spotkań indywidualnych, prowadzonych przez kierownika i kadrę Ośrodka Pomocy Terapeutycznej omawiane były sprawy związane z realizacją obowiązku szkolnego, frekwencją szkolną, częstotliwością wizyt w ośrodku, koniecznością sprawdzania efektywności nauki i kontaktowania się ze szkołą, regularnego sprawdzania zeszytów i ćwiczeń, bieżących spraw wychowawczych. Rodzice byli informowani o ofercie ośrodka dotyczącej odrabiania lekcji, spotkań ze specjalistami, warsztatach kompetencji rodzicielskich realizowanych przez Zespół Interwencji Kryzysowej, mieli możliwość uzyskania informacji o postępach i sukcesach dzieci, o zmianach jakie w nich zachodzą, przyczynach powodujących nieprawidłowe zachowania.

Współpraca dotyczyła również kontaktów z nauczycielami, pedagogami z placówek oświatowych, kuratorów oraz pracowników socjalnych.

Pojawił się też nowy problem związany z napływem dużej ilości dzieci z Ukrainy, które trafiły do polskich placówek oświatowych i spotkały się z odrzuceniem rówieśniczym, trudnościami w adaptacji do życia w naszym kraju oraz problemami w nauce. Te sytuacje wymagały od wychowawców wzmoczonych działań na rzecz aktywizacji podopiecznych. Wychowawcy motywowali dzieci do różnego rodzaju działań ze szczególnym uwzględnieniem integracji grupy.

Całoroczna praca i zmiany do których doszło spowodowały, że dzieci chętniej i intensywniej zaczęły korzystać z oferty placówki, zaczęły lepiej funkcjonować w sferze społecznej. Chętniej spędzały ze sobą czas, nawiązały nowe przyjaźnie. Podopieczni dzielili się informacjami o sytuacji rodzinnej i szkolnej. Część dzieci bardziej skoncentrowała się na nauce, istotne stały się dobre oceny, wzrosła systematyczność i staranność pracy oraz realizowanie różnych aktywności dla przyjemności. Przekładało się to również na efektywniejszą współpracę z rodziną.

Wśród nowo przyjętych podopiecznych zaobserwowano, że ich możliwości intelektualne niestety kształtowały się na bardzo niskim poziomie wręcz na pograniczu normy intelektualnej, co w znacznym stopniu utrudniało im opanowanie materiału programowego. Dzieci miały problemy z koncentracją uwagi, nie znały liter, nie potrafiły czytać, ich rozwój przebiega nieharmonijnie w zakresie funkcji poznawczych i percepcyjno motorycznych, ponadto wykazywały bardzo małą samodzielność i trudności adaptacyjne. Obserwacje i doświadczenia, potwierdzały opinie z placówek diagnostycznych oraz informacje uzyskane od nauczycieli i pedagogów. Dużym utrudnieniem w pracy było nadmierowe korzystanie przez dzieci z telefonów komórkowych, spędzanie czasu na grach w internecie i portalach społecznościowych.

Podobnie jak w latach ubiegłych wieloprofilowe działania Ośrodka Pomocy Terapeutycznej Dla Dzieci i Młodzieży realizowane były dzięki realizacji programu profilaktyczno-terapeutycznego „Siła tkwi w nas”, w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

W okresie sprawozdawczym środki z programu umożliwiły organizację 8 wycieczek, w tym do: Ośrodka Wypoczynkowego w Kunicach – zimowe zabawy, Gospodarstwa Agroturystycznego w Zamienicach, Teatru Lalki i Aktora w Wałbrzychu na spektakl „Ania z Zielonego Wzgórza”, Kraszowickiej Zagrody, gdzie odbyły się warsztaty wypieku pierników i wykonywania ozdób świątecznych, Centrum Edukacji Ekologicznej i Krajoznawstwa „Salamandra” w Myśliborzu, gdzie dzieci w ramach zajęć ekologiczno-przyrodniczych eksplorowały las, uczyły się czerpać papier, poznawały roślinność i mieszkańców pobliskiej rzeki. Dzieci korzystały z wizyt na legnickim lodowisku, wyjść do kina, gdzie wśród obejrzanych filmów znalazły się: „Koniec świata”, „Wiki i jej sekret”, „Sing 2”, „Sonic 2. Szybki jak błyskawica”, „Detektyw Bruno”, „Za duży na bajki”, „Top Gun”, „Jurassic World”, „Thor, miłość i grom”, „DC Liga Super Pets”, „Lena i Śnieżek”, „Elwis”, „Minionki”, „Wielki, zielony krokodyl domowy”, „Kot w butach - ostatnie życzenie”, „Listy do M5”. Zrealizowano zajęcia pn. „Świadomość własnego ciała”, gdzie dzieci i młodzież uczyły się relaksacji i poznawały podstawy jogi. Wspólnie świętowano i obchodzono takie uroczystości jak: Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Dziecka, walentynki, Dzień Chłopaka, Dzień Kobiet, Światowy Dzień Pluszowego Misia, andrzejki–katarzynki, mikołajki. Poznawano tradycje i zwyczaje Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia, pamiętano o ważnych rocznicach związanych z naszą narodową tożsamością: Święto Konstytucji 3 Maja, Święto Niepodległości - 11 Listopada. Organizowane były także konkursy plastyczne pn. „Czekamy na wiosnę”, „Nie czas na nudę”, „Portrety”, „Koszyczki wielkanocne”, „Rysunek wg. kodu”, „Zwierzątka krok po kroku”, „Polskie pejzaże”, Poczta z wakacji.”

Zorganizowano wiele zajęć w formie warsztatów, podczas których wykonywane były mydełka glicerynowe, wełniane bransoletki, ozdoby z koralików, ręcznie malowane torby i płócienne piórniki, druciane ludzki, stroiki, kartki ozdobne itp. W minionym roku udało się stworzyć w ośrodku

sekcję rękodzielniczą, gdzie dzieci i młodzież uczyły się robić elementy garderoby na drutach, szydełkować, wyszywać i cerować. W okresie trwania Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej w Katarze ośrodek miał swoją strefę kibica.

Całość realizowanego w 2022 roku programu obejmowała również organizację zajęć profilaktycznych, wśród nich były omawiane takie tematy jak: dbanie o zdrowie, szkodliwość używek, poszanowanie cudzej własności, przemoc i jej różne formy, przemoc rówieśnicza, bezdomność, odpowiedzialność karna małoletnich, bezpieczeństwo na drodze, trudne emocje, ucieczki z domu.

W Ośrodku Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży prowadzone było dożywianie dzieci i młodzieży w formie podwieczorków oraz organizowane warsztaty kulinarne, podczas których dzieci samodzielnie przygotowywały kanapki, tosty, pizzę i gofry, uczyły się dbać o estetykę stołu, poznawały podstawy dobrego wychowania przy stole.

W ramach realizacji ww. programu, w okresie ferii zimowych w ośrodku zorganizowano półkolonie pod hasłem „My i zimowe atrakcje”, uczestniczyło w nich 34 dzieci. W okresie przerwy wakacyjnej zrealizowano dwa turnusy półkolonii pod hasłem „Nareszcie wakacje”, z których skorzystało 58 dzieci.

Podopieczni wspierani przez wychowawców włączyli się do uczestnictwa w kolejnej edycji kampanii profilaktycznej pn. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Hasło „Nie czas na nudę” było motywem konkursowych prac plastycznych, literackich i specjalnie opracowanego diagramu. Podopieczni OPT wykonali ponad 100 prac plastycznych i 19 prac w pozostałych technikach. Dzieci i młodzież oczekują na podsumowanie konkursu.

W 2022 roku pracownicy Ośrodka Pomocy Terapeutycznej uczestniczyli w następujących szkoleniach podnoszących ich kompetencje zawodowe, doskonalących warsztat pracy i zapobiegających wypaleniu zawodowemu.

- 1) „Uczeń z depresją. Równowaga między wsparciem a wymaganiami” - firma Szkoleniowa SET Agnieszka Misiak Dobieszków 5e, 92-701 Dobieszków -15 uczestników, 8 godzin szkoleniowych.
- 2) „Zaburzenia lękowe u dzieci” Firma Szkoleniowa SET Agnieszka Misiak, Dobieszków - 5 uczestników, 8 godzin szkoleniowych.
- 3) „Kiedy dziecko mija się z prawdą”, „Dziecko w złości”, „Dziecko przed ekranem” - firma Szkoleniowa SET Agnieszka Misiak Dobieszków 5e, 92-701 Dobieszków - 7 uczestników 8 godzin szkoleniowych.
- 4) „Oddziaływania korekcyjno–edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie – z wykorzystaniem metody Duluth oraz Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniu. Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej we Wrocławiu – 1 uczestnik, 130 godzin szkoleniowych.

- 5) „Arteterapia w zakresie filcowania” - Ośrodek Twórczych Działań Edukacyjnych, Dariusz Matusiak, Lubin – 9 osób, 8 godzin szkoleniowych.
- 6) „Superwizja zespołu Ośrodka Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży” - Wrocławska Pracownia Psychoedukacji „Plus” Polskiego Towarzystwa Psychologicznego – 7 uczestników, 8 godzin szkoleniowych.

DODATEK MIESZKANIOWY

Dodatek mieszkaniowy wypłacany jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy od 1 grudnia 1998 roku. Zasady, tryb przyznawania i wysokość tego świadczenia zostały określone w aktualnie obowiązującej ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych.

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem obowiązkowym, przysługującym wszystkim osobom spełniającym warunki ustawowe. Ustawa określa zarówno przesłanki przyznania dodatku, jak również sposób ustalania jego wysokości. Organ przyznający dodatki mieszkaniowe nie ma swobody w wyborze rozstrzygnięcia. Wypłata dodatków mieszkaniowych jest w całości finansowana ze środków własnych gminy.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom lub podnajemcom lokali mieszkalnych, mieszkającym w tych lokalach,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego;
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność oraz właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych;
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem;
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje w związku z mieszkaniem w jednym lokalu mieszkalnym albo zajmowaniem jednego lokalu mieszkalnego i może przysługiwać na podstawie więcej niż jednego tytułu prawnego spośród wyżej określonych.

Dodatek mieszkaniowy natomiast nie przysługuje osobom przebywającym w:

- domu pomocy społecznej,
- młodzieżowym ośrodku wychowawczym,
- schronisku dla nieletnich,

- zakładzie poprawczym,
- zakładzie karnym,
- szkole, w tym w szkole wojskowej,

jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne całodobowe utrzymanie.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o dodatkach mieszkaniowych, normatywna powierzchnia użytkowa lokalu w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego nie może przekraczać 35 m² – dla 1 osoby, 40 m² – dla 2 osób, 45 m² – dla 3 osób, 55 m² – dla 4 osób, 65 m² – dla 5 osób, 70 m² – dla 6 osób, a w razie zamieszkiwania większej liczby osób - dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię o 5 m². Dodatek mieszkaniowy przysługuje także, gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego nie przekracza normatywnej powierzchni o więcej niż 30% albo 50% pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60%.

W przypadku, gdy w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku inwalidzkim lub osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, normatywną powierzchnię powiększa się o 15m², niezależnie od liczby członków gospodarstwa domowego. O wymogu zamieszkiwania w oddzielnym pokoju orzekają powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Kolejny warunek, który musi spełnić osoba ubiegająca się o dodatek mieszkaniowy związany jest z dochodami, jakie uzyskują członkowie jej gospodarstwa domowego. Przez gospodarstwo domowe rozumie się gospodarstwo prowadzone przez osobę ubiegającą się o przyznanie dodatku mieszkaniowego, samodzielnie zajmującą lokal mieszkalny lub prowadzone przez tę osobę wspólnie z małżonkiem i innymi osobami stale z nią zamieszkującymi i gospodarującymi, które swoje prawa do zamieszkiwania w lokalu wywodzą z prawa tej osoby. Do członków gospodarstwa domowego nie wlicza się osób przebywających w instytucjach zapewniających nieodpłatnie pełne całodobowe utrzymanie.

Przy wydawaniu decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego uwzględnia się kwotę przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Na koniec roku 2022 kwota przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej wynosiła 5 662,53 zł.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, jeżeli w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o jego przyznanie średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka

gospodarstwa domowego wnioskodawcy w 2022 r. nie przekroczył w gospodarstwie:

- 1) jednoosobowym: 40% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku, tj. kwoty 2 265,01 zł,
- 2) wieloosobowym: 30% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku, tj. kwoty 1 698,76 zł.

Za dochód uważa się dochód w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Dodatek mieszkaniowy przyznaje się na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku. W związku z tym ponowny wniosek o dodatek mieszkaniowy należy złożyć w szóstym miesiącu korzystania z dodatku, aby zachować ciągłość dofinansowania do czynszu.

W roku 2022 wydano 1 907 decyzji dotyczących dodatków mieszkaniowych, w tym 1 829 pozytywnych, 69 odmownych z uwagi na niespełnienie kryteriów zawartych w ustawie o dodatkach mieszkaniowych oraz 9 decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie przyznania dodatku mieszkaniowego.

Wśród wydanych decyzji pozytywnych było:

- 1) 706 decyzji przyznających dodatki na lokale komunalne,
- 2) 577 decyzji przyznających dodatki na lokale spółdzielcze,
- 3) 546 decyzji przyznających dodatki na pozostałe lokale, w tym zakładowe.

W 2022 r. na wnioski zarządców wydano 40 decyzji wstrzymujących wypłatę dodatków mieszkaniowych w przypadkach stwierdzenia, że osoby którym przyznano dodatek mieszkaniowy nie opłacały na bieżąco czynszu.

W celu weryfikacji danych zawartych we wnioskach o przyznanie tej formy pomocy, przepisy dopuszczają przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o dodatek mieszkaniowy. Wówczas wywiad środowiskowy przeprowadzany jest wybiórczo przez pracownika Działu Dodatków Mieszkaniowych posiadającego odpowiednie upoważnienie Prezydenta Miasta Legnicy – nie ma wymogu, aby był to pracownik socjalny. W trakcie wywiadu pracownik może żądać od wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego złożenia, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenia o stanie majątkowym, zawierającego w szczególności dane dotyczące posiadanych ruchomości i nieruchomości oraz zasobów pieniężnych. Niewyrażenie zgody na podanie takich informacji stanowi podstawę do wydania decyzji o odmowie przyznania dodatku mieszkaniowego.

W roku 2022 do przeprowadzenia wywiadu wytypowano 23 środowiska. Przeprowadzono 19 wywiadów, przy czym 1 osoba wnioskująca o przyznanie dodatku mieszkaniowego zrezygnowała z ubiegania się o dofinansowanie do ponoszonych przez siebie opłat mieszkaniowych w trakcie

przeprowadzania wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania. W trzech przypadkach nie zastano wnioskodawców w miejscu ich zamieszkania, co skutkowało wydaniem decyzji odmownych z uwagi na uniemożliwienie przeprowadzenia wywiadu i niezłożenie oświadczenia o stanie majątkowym.

W roku 2022 wypłacono 10 198 dodatków mieszkaniowych. Na ten cel wydatkowano kwotę 2 905 173,84 zł.

Dodatki mieszkaniowe wypłacone w latach 2020–2022

Rok	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Liczba gospodarstw domowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych (w zł)
2020	10 300	858	2 293 407,29
2021	9 548	796	2 362 836, 86
2022	10 198	850	2 905 173,84

W roku 2022 nastąpił znaczny wzrost kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych, co spowodowane było wzrostem opłat za centralne ogrzewanie i centralnie ciepłą wodę, który wynikał z podwyżki cen surowców energetycznych.

ZRYCZAŁTOWANY DODATEK ENERGETYCZNY

Zryczałtowany dodatek energetyczny został wprowadzony ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 roku – Prawo energetyczne (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1385 ze zm.) obowiązującą od 1 stycznia 2014 r. Wpłata zryczałtowanego dodatku energetycznego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej. Dodatek energetyczny wypłacają gminy.

Zryczałtowany dodatek energetyczny, zgodnie z powołaną wyżej ustawą, przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej. Jest to osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 1 ze zm.) wnioski o wypłatę dodatku energetycznego złożone w okresie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, to jest od dnia 4 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. pozostawia się bez rozpoznania.

W roku 2022 nie wydano żadnej decyzji o przyznaniu ww. świadczenia, wydano natomiast 1 decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie przyznania zryczałtowanego dodatku energetycznego.

Zryczałtowane dodatki energetyczne w latach 2020–2022

Rok	Liczba wypłaconych zryczałtowanych dodatków energetycznych	Liczba gospodarstw domowych	Kwota wypłaconych zryczałtowanych dodatków energetycznych (w zł)
2020	1 330	185	17 586,51
2021	1 036	137	14 036,55
2022	221	79	3 111,71

W roku 2022 wypłacono zryczałtowane dodatki energetyczne na kwotę 3 111,71 zł na podstawie decyzji wydanych w roku 2021 przyznających ww. świadczenia do dnia 30 kwietnia 2022 r. Liczba wypłaconych świadczeń wynosiła 221. Koszt realizacji wypłat zryczałtowanych dodatków energetycznych wyniósł natomiast 62,23 zł.

ŚWIADCZENIA RODZINNE

Warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych, a także zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń określa ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Przyznawanie i wypłata świadczeń rodzinnych jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej.

Świadczenia rodzinne kierowane są do rodzin najuboższych oraz rodzin średnio zamożnych mających na utrzymaniu dzieci. Ich celem jest uzupełnianie dochodów rodzin tak, aby pozwalały one częściowo zrekompensować koszty pojawienia się dziecka w rodzinie, jego utrzymania i edukacji.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne)
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe)
- 4) świadczenie rodzicielskie .

Kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodu, a także wysokość poszczególnych świadczeń rodzinnych (z wyjątkiem świadczenia

pielęgniacyjnego, którego wysokość podlega corocznej waloryzacji) podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. Ostatnia weryfikacja miała miejsce w 2021 roku, jednakże wysokość świadczeń raz kryteria dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych od 2018 r. pozostały na tym samym poziomie.

Niezależnie od wysokości dochodu rodziny przyznawane są: świadczenie rodzicielskie, zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne.

Świadczenia rodzinne przysługują:

- 1) obywatelom polskim;
- 2) cudzoziemcom, m.in.:
 - do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
 - jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,

jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z członkami rodzin, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nieprzekraczający 9 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenia rodzinne przysługują obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej i spełniają wszystkie ustawowe warunki, od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczeń.

ZASIŁEK RODZINNY ORAZ DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO

Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego jest przeciętny miesięczny dochód, w przeliczeniu na osobę w rodzinie, które w 2022 roku wynosiło 674 zł na osobę oraz 764 zł na osobę, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne.

W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłku rodzinnego wraz

z dodatkami a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny. Zasiłek rodzinny przyznawany jest na roczne okresy zasiłkowe od 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego. Przy ustalaniu uprawnień do zasiłku rodzinnego brane są pod uwagę dochody osiągnięte w roku poprzedzającym okres zasiłkowy. W przypadkach określonych w ustawie dochód ten odpowiednio pomniejsza się o dochód utracony lub powiększa o dochód uzyskany.

System świadczeń rodzinnych oparty jest o zasadę pomocniczości, uwzględniającą regułę, że w pierwszej kolejności do łożenia na utrzymanie dzieci zobowiązani są ich rodzice. W przypadku, gdy ich środki i uprawnienia są niewystarczające do wychowania i utrzymania dzieci, przysługuje pomoc państwa w postaci świadczeń rodzinnych. W przypadku prawa do zasiłku rodzinnego dla osób samotnie wychowujących dzieci, oznacza to konieczność zasądzenia alimentów na rzecz dziecka od drugiego z rodziców.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- 1) 18 roku życia,
- 2) nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia albo
- 3) 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W roku 2022 wysokość zasiłku rodzinnego wynosiła miesięcznie :

- 95 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- 124 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- 135 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Osoba, która ma ustalone prawo do zasiłku rodzinnego może ubiegać się o następujące dodatki:

- 1) dodatek z tytułu urodzenia dziecka (1000 zł – świadczenie jednorazowe),
- 2) dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (400 zł miesięcznie),
- 3) dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka w kwocie 193 zł miesięcznie na dziecko (nie więcej niż na dwoje dzieci), w przypadku dzieci niepełnosprawnych kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł (nie więcej niż o 160 zł na wszystkie dzieci),
- 4) dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na trzecie i kolejne dziecko w rodzinie uprawnione do zasiłku rodzinnego (95 zł miesięcznie),
- 5) dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (90 zł miesięcznie na dziecko do 5 roku życia i 110 zł miesięcznie na dziecko powyżej 5 roku życia),
- 6) dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (113 zł miesięcznie na zamieszkanie w miejscowości, w której mieści się siedziba szkoły i 69 zł miesięcznie na dojazd do szkoły poza miejsce zamieszkania),
- 7) dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (100 zł przyznawane jednorazowo w okresie

zasiłkowym).

Poszczególne świadczenia rodzinne mają różny charakter: w większości wypłacane są na określony czas (okres zasiłkowy), ale również jednorazowo (dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka) lub raz w ciągu pewnego okresu (dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego).

Część świadczeń rodzinnych występuje samoistnie (zasiłek rodzinny, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy), natomiast otrzymanie dodatków do zasiłku rodzinnego uzależnione jest od posiadania prawa do zasiłku rodzinnego. Ponadto do każdego z dodatków wymagane jest spełnienie dodatkowych warunków związanych z tytułem (powodem) przyznania dodatku. Jednocześnie można pobierać kilka rodzajów dodatków.

JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu z tytułu urodzenia się żywego dziecka w wysokości 1 000 zł na jedno dziecko jeżeli dochód rodziny w poprzedzającym roku rozliczeniowym nie przekraczał 1 922 zł miesięcznie netto w przeliczeniu na osobę, matka dziecka nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu pozostawała pod opieką medyczną oraz w przypadku osób samotnie wychowujących dziecko zasądzone zostały alimenty na rzecz dziecka od drugiego z rodziców. Zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka jest samoistnym świadczeniem, przyznawanym niezależnie od prawa do zasiłku rodzinnego czy innych świadczeń. Jednorazowa zapomoga nie należy się jeżeli członkowi rodziny przysługuje inne świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka za granicą.

W roku 2022 kryterium dochodowe uprawniające do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka wynosiło 1 922 zł na osobę.

ŚWIADCZENIE RODZIELSKIE

Świadczenie to przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Uprawnionymi do tego świadczenia są zatem m.in. osoby bezrobotne, studenci, osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych.

Wsparcie finansowe w postaci świadczenia rodzicielskiego przysługuje przez 52 tygodnie po urodzeniu dziecka w wys. 1 000 zł miesięcznie, a w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka przy jednym porodzie okres ten jest sukcesywnie wydłużany do 71 tygodni.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje również opiekunowi faktycznemu dziecka, rodzinie

zastępczej a także osobie, która przysposobiła dziecko w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10 roku życia.

ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE

W ramach świadczeń rodzinnych realizowane są trzy rodzaje świadczeń opiekuńczych: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje niezależnie od dochodu rodziny i osoby, dlatego przyznawane jest nie na okres zasiłkowy, lecz na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Świadczenie to przeznaczone jest dla niepełnosprawnych dzieci i osób powyżej 16 roku życia niepełnosprawnych w stopniu znacznym (w niektórych przypadkach również w stopniu umiarkowanym) oraz dla osób, które ukończyły 75 lat. Do zasiłku pielęgnacyjnego nie mają prawa osoby pobierające dodatek pielęgnacyjny, przy emeryturze lub rencie wypłacanej z organu emerytalno-rentowego. W roku 2022 wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosiła 215,84 zł miesięcznie.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną,
- 4) innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny

jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Ponadto świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

W roku 2022 wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła 2 119 zł miesięcznie.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, które rezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

O specjalny zasiłek opiekuńczy ubiegać się mogą osoby, na których ciąży obowiązek alimentacyjny w stosunku do osoby wymagającej opieki. W roku 2022 wysokość specjalnego zasiłku opiekuńczego wynosiła 620 zł miesięcznie.

Ponadto ze środków finansowych budżetu państwa przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych wypłacano zasiłki dla opiekunów wprowadzone ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 roku. Świadczenia te przysługują osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia. W 2022 r. wysokość zasiłku dla opiekuna kształtowała się na poziomie specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna opłacane są składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Organ realizujący świadczenia rodzinne opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości świadczenia pielęgnacyjnego oraz odpowiednio specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia*) z zastrzeżeniem art. 87 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń społecznych i nie dłużej niż przez okres na jaki ustalono prawo do ww. świadczeń. Składek nie opłaca się za osoby podlegające obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z innego tytułu.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane są za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna nie podlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

W związku z panującą do 15 maja 2022 r. epidemią a następnie obowiązującym od 16 maja 2022 r. stanem zagrożenia epidemicznego na podstawie art. 15h ust 1 i 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności przedłużone było w 2022 roku :

- 1) prawo do świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności na podstawie orzeczeń wydanych na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz innych ustaw – ZUS, KRUS,
- 2) prawo do świadczeń wychowawczych, rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego przyznanych cudzoziemcom na podstawie odpowiednich kart pobytu/tytułów pobytowych wydanych na czas określony.

*) tj. 20- letni okres składkowy i nieskładkowy w przypadku kobiet i 25-letni okres w przypadku mężczyzn

W przypadku świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności przedłużenie następowało do upływu 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, a w przypadku cudzoziemców do upływu 30 dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni.

Przedłużenie wypłaty świadczeń następuje na wniosek strony lub z urzędu poprzez zmianę wydanych uprzednio decyzji. W roku 2022 wydawanych było około 50 decyzji miesięcznie przedłużających termin obowiązywania prawa do świadczeń.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. do pobierania świadczeń pieniężnych na podstawie ww. przepisów uprawnionych było ponad 400 osób. Powodowało to konieczność comiesięcznej weryfikacji dalszego uprawnienia, tj. ustalania czy osoba uzyskała nowe orzeczenie o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności. Przedłużenie wypłaty świadczeń następowało z urzędu poprzez zmianę wydanych uprzednio decyzji.

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	Rok		
	2020	2021	2022
Liczba rodzin objętych pomocą	4829	4 337	3 827

Wydatkowane środki na realizację świadczeń rodzinnych w latach 2020-2022

Rodzaj świadczenia	Rok					
	2020		2021		2022	
	Ilość	Kwota (w zł)	Ilość	Kwota (w zł)	Ilość	Kwota (w zł)
Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego	57 750	6 882 677	50 062	5 831 747	45 275	5 289 908
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	413	413 000	396	396 000	310	310 000
Świadczenie rodzicielskie	2 070	1 855 695	1 948	1 776 057	1 648	1 480 874
Zasiłek pielęgnacyjny	31 729	6 846 124	30 306	6 540 178	28 954	6 246 062
Świadczenie pielęgnacyjne	4 694	8 518 539	4 925	9 639 404	5 142	10 832 413
Specjalny zasiłek opiekuńczy	277	170 810	251	153 797	198	120 732
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	3 517	1 688 142	3 575	1 849 770	3 680	2 060 881
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	2 666	399 439	2 874	468 060	2 982	535 901
Zasiłek dla opiekuna	149	92 380	125	77 060	80	49 405

Z analizy danych wynika, że od kilku lat następuje spadek liczby rodzin uprawnionych do świadczeń uzależnionych od kryterium dochodowego tj. do zasiłków rodzinnych z dodatkami, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, specjalnego zasiłku opiekuńczego. Zauważa się natomiast stały wzrost liczby świadczeń pielęgnacyjnych dla osób rezygnujących z zatrudnienia ze względu na konieczność sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

ŚWIADCZENIA RODZINNE DLA OBYWATELI UKRAINY

Od 24 lutego 2022 r. do świadczeń rodzinnych zostali uprawnieni również obywatele Ukrainy, którzy przybyli do Polski w związku z toczącymi się działaniami wojennymi i których pobyt został uznany za legalny na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ww. ustawy obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 tejże ustawy, przysługuje m.in. prawo do świadczeń rodzinnych. Dotyczy to również nie posiadających obywatelstwa ukraińskiego małżonków, o ile przybyli oni na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, a także dzieci urodzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez matkę, która jest wyżej określoną osobą.

Prawo do świadczeń rodzinnych przysługuje odpowiednio na zasadach i w trybie określonych w ww. przepisach. Aby otrzymać świadczenia rodzinne rodzic lub dziecko muszą być zarejestrowani przez komendanta placówki Straży Granicznej w rejestrze obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Polski w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi w tym kraju. Jeśli wjazd na teren Polski nie został zarejestrowany w czasie przekraczania granicy, osoba powinna złożyć wniosek o nadanie numeru PESEL w ciągu 60 dni od dnia wjazdu do Polski. Po nadaniu numeru PESEL w rejestrze zostaje umieszczony dodatkowy symbol UKR (art. 84 ustawy pomocowej). Potwierdzeniem dla organu właściwego nadania osobie nr PESEL wraz z symbolem UKR jest zaświadczenie. Organ właściwy realizując świadczenia rodzinne otrzymał również możliwość samodzielnego uzyskiwania informacji i weryfikacji nr PESEL poprzez dostęp do rejestru obywateli Ukrainy, którym nadano nr PESEL z symbolem UKR (na podstawie art. 6 ustawy pomocowej), jak również dostęp do rejestru straży granicznej.

Świadczenia, o których mowa są ustalane począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, ale nie wcześniej niż od miesiąca, w którym dane cudzoziemca zostały umieszczone w rejestrze obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Polski bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi w tym kraju.

Rodzaj dokumentów wymaganych do dołączenia wniosku o przyznanie świadczeń może się różnić w zależności od rodzaju składanego wniosku oraz indywidualnych okoliczności sprawy. Jeśli osoba, ubiegająca się o zasiłek rodzinny nie jest w stanie złożyć wszystkich wymaganych dokumentów i z uwagi na trwającą wojnę nie ma możliwości ich uzyskać, powinna bardzo szczegółowo wyjaśnić swoją sytuację i złożyć wniosek o wydanie decyzji w oparciu o dokumenty, które złożyła, wówczas organ na tej odpowiednio rozpatruje wnioski.

Ustawa pomocowa przewiduje również w art. 26 ust. 4, że o świadczenia rodzinne na rzecz dzieci, z wyjątkiem świadczenia rodzicielskiego, których dotyczy ustawa pomocowa może wnioskować nie tylko rodzic danego dziecka czy opiekun prawny, ale również opiekun tymczasowy ustanowiony przez sąd. Opiekun tymczasowy do wniosku o świadczenia rodzinne na dzieci powinien dołączyć postanowienie sądu opiekuńczego/jego odpis o ustanowieniu go opiekunem tymczasowym dziecka. Przyznając prawo do świadczeń rodzinnych opiekunowi tymczasowemu stosuje się odpowiednio art. 5 ust. 11 ustawy o świadczeniach rodzinnych, zgodnie z którym w przypadku gdy prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego, ustalając dochód uwzględnia się tylko dochód dziecka. W przypadku gdy opiekun tymczasowy oświadczy, że jest osobą o której mowa w art. 25 ust. 7 ustawy pomocowej, to znaczy jest osobą, która na terytorium Ukrainy, bezpośrednio przed przybyciem na terytorium RP sprawowała pieczę zastępczą nad dzieckiem, na które stara się o świadczenia rodzinne, wówczas stosowana jest inna procedura ustalenia prawa do świadczenia i jego wypłaty.

W 2022 roku wypłacono w sumie 13 świadczeń dla dwóch opiekunów tymczasowych o których mowa w art. 25 ust. 7 zdanie trzecie ustawy pomocowej na łączną kwotę 1 610 zł. Przyznane świadczenia rodzinne organ właściwy wypłaca na rachunek bankowy powiatu, na terenie którego opiekun ten sprawuje opiekę nad dziećmi. W dalszej kolejności powiat przekazuje przyznane opiekunowi tymczasowemu (reprezentowanemu przez starostę lub przez upoważnionego pracownika jednostki organizacyjnej powiatu) świadczenia, w szczególności w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług.

W roku 2022 ze świadczeń rodzinnych skorzystało 667 rodzin obywatelstwa ukraińskiego ze statusem UKR.

Wydatkowane w roku 2022 środki dla obywateli Ukrainy ze statusem UKR

Rodzaj świadczenia	Rok 2022	
	Ilość	Kwota w zł
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym: dla opiekunów tymczasowych	6 102 13	710 419 1 610
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	8	8 000
Świadczenie rodzicielskie	192	178 325

Zasiłek pielęgnacyjny	162	34 966
Świadczenie pielęgnacyjne	50	105 950
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	49	28 574
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	25	4 768

FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest dziecko, które ma zasądzone od rodzica alimenty w sytuacji, gdy egzekucja alimentów jest bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują na dziecko do ukończenia przez nie 18 roku życia lub ukończenia 25 roku życia pod warunkiem, że uczy się w ono szkole lub szkole wyższej, a bezterminowo na dziecko, które ma ustalony znaczny stopień niepełnosprawności. O świadczenia z funduszu alimentacyjnego mogą ubiegać się nie tylko rodzice samotnie wychowujący dziecko, ale również ci, którzy zawarli związek małżeński lub żyją w konkubinacie.

Od 1 października 2020 r. kryterium dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosi 900 zł na osobę w rodzinie. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco zasądzonych alimentów nie więcej jednak niż 500 zł na każde dziecko. Obok wyższego kryterium dochodowego obowiązują również od tego terminu zmiany dotyczące ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego - tzw. mechanizm „złotówka za złotówkę”. Oznacza to, że w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia przysługującego osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. W przypadku, gdy wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej jest niższa niż 100 zł, świadczenie to nie przysługuje.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w latach 2020–2022

Rok	Liczba rodzin korzystających ze świadczenia	Liczba wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń (w zł)
2020	605	11 111	4 392 269
2021	586	10 862	4 352 721
2022	527	9 862	4 073 692

Z powyższego zauważyć można, że spada liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego, maleje również liczba wypłacanych świadczeń. Wynika to głównie z faktu, że kryterium dochodowe od roku 2005 wzrosło tylko o 175 zł, podczas gdy minimalne wynagrodzenie za pracę każdego roku jest podwyższane.

Katalog środków służących do dyscyplinowania dłużników alimentacyjnych od kilku lat pozostaje niezmienny. Istnieje konieczność przeprowadzania wywiadów z dłużnikami, ich aktywizacja zawodowa, a w określonych w ustawie przypadkach składanie wniosku do prokuratury o ściganie dłużnika oraz składanie wniosku do prezydenta o zatrzymanie prawa jazdy. Skierowanie wniosku do prokuratury o ściganie za przestępstwo uporczywego uchylania się od obowiązku alimentacyjnego oraz do Prezydenta Legnicy o zatrzymanie prawa jazdy, musi być poprzedzone wydaniem decyzji administracyjnej uznającej dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W razie powstania zaległości w należnościach dłużnika za okres dłuższy niż 6 miesięcy przekazywane są do biura informacji gospodarczej informacje o zobowiązaniach dłużników wynikających z wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zaliczki alimentacyjnej. Od 2016 roku istnieje obowiązek przekazywania takich informacji do wszystkich biur informacji gospodarczych podanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki w Biuletynie Informacji Publicznej. Obecnie takich biur jest 5 i do wszystkich z nich przekazywane są informacje o ww. zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych. Na dzień 31 grudnia 2022 r. w biurach informacji gospodarczych figurowało 2 465 dłużników alimentacyjnych.

W 2022 roku, podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej problemów sprawiło ustalanie miejsca zamieszkania dłużnika, w takiej sytuacji przeprowadzenie wywiadu i uzyskanie oświadczenia majątkowego nie był możliwe. W wielu przypadkach dłużnicy alimentacyjni nie byli zainteresowani współpracą z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz skorzystaniem z pomocy w znalezieniu i podjęciu pracy (poprzez aktywizację zawodową), co umożliwiłoby regulowanie przez nich zobowiązań alimentacyjnych.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego podlegają zwrotowi. Oznacza to, że dłużnik jest zobowiązany zwrócić wypłacone świadczenia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, które naliczane są do dnia spłaty należności. Należności przypadające od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego podlegają ściągnięciu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej. Po wydaniu decyzji ustalającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ właściwy wierzyciela wnosi o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub o przyłączenie się do toczącego się postępowania egzekucyjnego w sprawie zaspokojenia roszczeń osoby uprawnionej do alimentów. W 2022 r. do komorników sądowych zostało złożonych łącznie 491 wniosków o przyłączenie się do egzekucji. Od dnia obowiązywania ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów do końca 2022 roku dłużnicy alimentacyjni posiadali należności z tytułu

wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami na łączną kwotę 90 980 185 zł (z czego kwota 32 306 099 zł stanowiła odsetki).

Ściągalność należności w stosunku do wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2020-2022

Rok	Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego (w zł)	Kwoty zwrócone przez dłużników (w zł)	Ściągalność należności w stosunku do wypłaconych świadczeń (w %)
2020	4 392 269	1 301 523	29,6
2021	4 352 721	1 576 464	36,2
2022	4 073 692	1 897 430	46,6

Nowelizacja kodeksu karnego z 2017 r. nałożyła obowiązek na organ właściwy wierzyciela złożenia zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z przyznaniem świadczenia z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej oraz posiadaniem przez dłużnika zaległości przewyższających równowartość trzech miesięcy. W roku 2022 kierowane były zawiadomienia do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa przez dłużników alimentacyjnych, jednakże w większości przypadków rezultatem tych działań była odmowa wszczęcia dochodzenia lub umorzenie wszczętego postępowania. Tylko w nielicznych przypadkach nałożono karę ograniczenia wolności w postaci nieodpłatnej pracy na cele społeczne.

Liczba dłużników alimentacyjnych w latach 2020–2022

Wyszczególnienie	Rok		
	2020	2021	2022
Liczba dłużników alimentacyjnych w gminie	1 573	1 581	1 577
Liczba dłużników alimentacyjnych zgłoszonych do Biur Informacji Gospodarczych	2 374	2 443	2 465

Działania podjęte wobec dłużników alimentacyjnych w latach 2020–2022

Wyszczególnienie	Rok		
	2020	2021	2022
Wystąpienie do Urzędu Pracy (aktywizacja zawodowa)	294	318	187
Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w Powiatowy Urzędzie Pracy	267	317	178
Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	52	55	46
Wnioski do Prezydenta o zatrzymanie prawa jazdy	42	54	35
Wnioski do Prokuratury na podstawie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	45	55	37
Wnioski do Prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa przez dłużnika alimentacyjnego w związku z przyznaniem świadczeń z FA	257	259	247

PROGRAM „RODZINA 500 PLUS”

Na skutek zmiany ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci od 1 stycznia 2022 r. Program Rodzina 500 plus realizowany był przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, przy czym do maja 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy nadal realizował wypłaty należnych świadczeń przyznanych na okres od 1 czerwca 2021 r. do 31 maja 2022 r., prowadził sprawy wszczęte a nie zakończone przed dniem 1 stycznia 2022 roku (wnioski złożone do 31 grudnia 2021 r.). Kontynuowana była również wypłata świadczeń podlegających koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (na podstawie decyzji wydanych przez Wojewodę Dolnośląskiego).

W przypadku potwierdzenia wywiadem środowiskowym przeprowadzonym na wniosek ZUS podejrzenia marnotrawienia przyznanego świadczenia lub wykorzystania świadczenia niezgodnie z przeznaczeniem, wypłaty świadczenia wychowawczego realizowane następowały wówczas w formie rzeczowej/opłacania usług. W 2022 roku nie było informacji z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o marnotrawieniu środków przez osoby uprawnione do świadczenia wychowawczego.

Natomiast na podstawie art. 26 ust 2 pkt. 4c ustawy z dnia 12 marca 2022 o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w dwóch przypadkach, dotyczących obywateli Ukrainy (uchodźców) nastąpiła na wniosek ZUS realizacja przyznaných świadczeń wychowawczych w formie rzeczowej.

Liczbę rodzin objętych programem, wypłacone świadczenia oraz wydatkowane kwoty na ten cel obrazuje poniższa tabela.

Realizacja Programu Rodzina 500 plus w latach 2020–2022

Rok	Liczba rodzin objętych programem	Liczba wypłaconych świadczeń	Wydatkowana kwota
2020	9 891	182 763	90 918 170
2021	9 932	182 686	91 065 15
2022	9 833	76 894	38 306 087

PROGRAM „DOBRY START”

Program „Dobry start” był realizowany w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej od 2018 r. Od 1 lipca 2021 r., zgodnie z wprowadzonymi zmianami, począwszy od roku szkolnego 2021/2022 realizacja zadania przekazana została do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W 2022 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził nadal sprawy związane z nienależnie pobranymi świadczeniami powstałymi za okres od 1 lipca 2021 roku.

PROGRAM „ZA ŻYCIEM”

Program „Za życiem” został wprowadzony 1 stycznia 2017 r. ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin. Celem programu jest wsparcie rodzin z osobami niepełnosprawnymi, w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci. Obejmuje rozwiązania dotyczące wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających, rehabilitacyjnych i mieszkaniowych. Program zapewnia koordynację wsparcia, poradnictwa i informacji i jest realizowany przez wiele podmiotów.

W ramach programu wypłacane jest jednorazowe świadczenie w kwocie 4 000 zł z tytułu urodzenia dziecka u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wpłata świadczenia nie jest uzależniona od spełnienia kryterium dochodowego. W roku 2022 wypłacono 9 świadczeń na kwotę 36 000 zł.

Świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego z nielicznymi wyjątkami (m.in. zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, świadczenia rodzicielskie) przyznawane są na zamknięte okresy tzw. okresy zasiłkowe/świadczeniowe trwające 12 miesięcy. Osoby ubiegające się po raz pierwszy o świadczenia składają wnioski na bieżąco. Na bieżąco zgłaszane są również zmiany sytuacji powodujące konieczność zmian/uchyleń wcześniej wydanych decyzji oraz decyzje orzekające o nienależnie pobranych świadczeniach. Osoby korzystające cyklicznie ze świadczeń co roku ponawiają wnioski o świadczenia. Wnioski można składać drogą tradycyjną (tzw. wnioski papierowe) jak również drogą elektroniczną. Należy zaznaczyć, że e-wnioski można było składać od 1 lipca, natomiast drogą tradycyjną (w wersji papierowej) od 1 sierpnia. Powyższe oznacza, że okres od 1 lipca każdego roku jest to okres wytężonej pracy, gdzie w stosunkowo krótkim okresie należy obsłużyć kilka tysięcy interesantów i wydać kilka tysięcy decyzji administracyjnych.

Poniższa tabela przedstawia dostępne możliwości złożenia wniosków ze względu na rodzaj wnioskowanej pomocy oraz liczbę złożonych wniosków w latach 2020-2022.

Liczba wniosków złożonych w latach 2020-2022

Rodzaj świadczenia	Dostępne możliwości złożenia wniosku drogą elektroniczną	2020		2021		2022	
		ogółem	w tym wnioski złożone drogą elektroniczną	ogółem	w tym wnioski złożone drogą elektroniczną	ogółem	w tym wnioski złożone drogą elektroniczną
Świadczenia wychowawcze (Program Rodzina 500 plus)	bankowość elektroniczna						
	empatia	1 550	985	11 629	9 960	0	0
	ePUAP						
	PUE ZUS						
Świadczenia „Dobry start”	bankowość elektroniczna	7 416	6 066	0	0	0	0
	empatia						
Świadczenia rodzinne	empatia	3 441	387	3 204	352	2 810	433
	ePUAP						
Świadczenia rodzinne UKR	empatia	0	0	0	0	725	0
	ePUAP						
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	empatia	1197	23	1 211	46	962	51
	ePUAP						

Z powyższej tabeli wynika, że w roku 2022 najwięcej wniosków zarówno w formie tradycyjnej (papierowej) jak i elektronicznej (e-wnioski) wpłynęło w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych. W roku ubiegłym rekordową liczbę wniosków odnotowano przy ubieganiu się o świadczenie wychowawcze, jednak na skutek zmiany ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci od 1 stycznia 2022 r. program realizuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy realizował wypłaty należnych świadczeń do maja 2022 roku.

W celu ograniczania barier administracyjnych oraz ułatwienia procedur związanych ze składaniem wniosków przez osoby ubiegające się o świadczenia od 2016 roku organ rozpatrujący wniosek ma obowiązek samodzielnego uzyskiwania lub weryfikacji drogą elektroniczną m.in. danych z rejestru PESEL, informacji o dochodach podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych czy też informacji o wydanych orzeczeniach o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności. Osoby ubiegające się o świadczenia nie zostały jednak całkowicie zwolnione z obowiązku dostarczania dokumentów. Nadal istnieje obowiązek dołączania m.in. orzeczeń sądowych, dokumentów związanych z koniecznością wyliczenia dochodu utraconego czy też dochodu uzyskanego.

Powyższe potwierdza, że bardzo dużą część obowiązków przypisanych dotychczas obywatelom przekierowano na organy realizujące zadania wynikające z poszczególnych ustaw. Pracownicy tych organów są zobowiązani do wykonania szeregu czynności sprawdzających tj. weryfikacji drogą elektroniczną informacji zawartych we wnioskach o ustalenie prawa do świadczeń, m.in. danych dotyczących wnioskodawcy i dzieci na które jest wnioskowana pomoc (baza PESEL), informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności lub informacji o stopniu niepełnosprawności, informacji o pobieraniu świadczeń w innych gminach (Centralna Baza Beneficjentów), pozyskiwaniu informacji o pobieranych zasiłkach z urzędu pracy, jak również pozyskiwaniu informacji o uzyskiwanych dochodach podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych (baza Ministerstwa Finansów) oraz wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne (baza Zakładu Ubezpieczeń Społecznych), czy prowadzona jest działalność gospodarcza (CDEiG). Dodatkowo została udostępniona informacja o uczęszczaniu dzieci do szkoły (baza MEN), a w przypadku obywateli Ukrainy rejestr Straży Granicznej.

I tak, mając na celu prawidłowe rozpatrzenie wniosków o przyznanie prawa do różnych świadczeń wywołuje się łącznie kilkaset usług weryfikujących informacje podane przez osoby ubiegające się o świadczenia oraz usług pozyskujących dane niezbędne do rozpatrzenia wniosków.

Liczba decyzji lub informacji wydanych w latach 2020- 2022

Rodzaj świadczenia	Rok		
	2020	2021	2022
Świadczenia rodzinne (decyzje wydane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych)	5 631	5 441	4 838
Świadczenia rodzinne UKR (decyzje wydane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych)	0	0	1 188
Fundusz alimentacyjny (decyzje wydane na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów)	1 093	1 260	921
Świadczenia wychowawcze (Program Rodzina 500+) (decyzje/informacje wydane na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci)	1 351	10 939	148
Zasilek dla opiekuna (decyzje wydane na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów)	3	4	3
Jednorazowe świadczenie z programu „Za życiem” (decyzje wydane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”)	9	10	9
Razem wydanych decyzji	15 441	17 656	7 107

PROGRAM „CZyste Powietrze”

Dodatkowo w Dziale Świadczeń Rodzinnych od października 2020 r. realizowane było zadanie w ramach programu „Czyste Powietrze” 2.0. Na gminy nałożono nowe zadanie polegające na obowiązku wydawania osobom fizycznym, które będą się starały o przyznanie podwyższonego dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zaświadczeń o wysokości przeciętnego dochodu gospodarstwa domowego. Zaświadczenie wydawane są na wniosek osób zainteresowanych na podstawie przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska. Zaświadczenie o dochodach potwierdza dochód gospodarstwa jednoosobowego lub wieloosobowego. Dochód wykazany w zaświadczeniu oblicza się na podstawie definicji dochodu zawartej w ustawie o świadczeniach rodzinnych i konieczne jest w tym zakresie przeprowadzenie czynności sprawdzających.

W roku 2022 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy wydał 33 takich zaświadczeń, o 23 więcej niż w roku poprzednim.

ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE NA ZAPEWNIENIE ZAKWATEROWANIA I WYŻYWIENIA OBYWATELOM UKRAINY

Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa podmioty, w szczególności osoby fizyczne, które zapewniły na własny koszt zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy mogą ubiegać się o świadczenie pieniężne w wysokości 40 zł za każdy dzień pomocy.

Świadczenie pieniężne jest wypłacane na wniosek za okres faktycznego zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polski i jest wypłacane z dołu (tj. za okres udzielenia pomocy). Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Początkowo okres wsparcia wynosił 60 dni, ale w konsekwencji nowelizacji specustawy z dnia 27 kwietnia 2022 r. wydłużono ten okres do 120 dni. Dodano wówczas kolejny warunek – posiadanie numeru PESEL przez obywatela Ukrainy.

Wnioski o przyznanie świadczenia pieniężnego na zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy od 16 marca 2022 roku były przyjmowane w Urzędzie Miasta w Legnicy, a zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy było ich rozpatrywanie i realizacja wypłat. Od 23 maja 2022 r. przyjmowanie, weryfikacja dokumentów oraz wypłata świadczeń została przekazana w całości do realizacji przez Ośrodek.

Świadczenie nie należało się osobie, która otrzymała już z tego tytułu osobne wynagrodzenie (np. opłacenie czynszu przez obywateli Ukrainy w ramach umowy najmu). Składając wniosek o rekompensatę 40 zł należało złożyć oświadczenie, że za okres pomocy obywatelom Ukrainy (uchodźcom) nie otrzymano dodatkowego wynagrodzenia, w tym za wynajem oraz, że za osobę przyjętą do zakwaterowania nie wypłacono już świadczenia, a wyżywienie i zakwaterowanie zapewniono na własny koszt.

Przyznanie świadczenia lub jego wypłata jest również uzależnione od wyniku weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia, której dokonują upoważnieni pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy. Świadczenie nie przysługuje, jeżeli warunki zakwaterowania i wyżywienia zagrażają życiu lub zdrowiu ludzi lub gdy we wniosku podano nieprawdę. Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2022 r. w sprawie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz warunków przyznawania tego świadczenia i przedłużania jego wypłaty gmina może przedłużyć okres wypłaty świadczenia na okres dłuższy

niż 120 dni w przypadku zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelowi Ukrainy, który m.in. jest osobą niepełnosprawną.

Do dnia końca 2022 r. zostało złożonych 3 746 wniosków o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, z czego 3 372 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie. W 215 przypadkach przyznanie i wypłatę świadczeń uzależniono od weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia, którą przeprowadzili upoważnieni pracownicy socjalni Ośrodka.

W 2022 r. wypłacono 340 781 świadczeń. Na ten cel wydatkowano kwotę 13 631 240 zł.

POMOC MATERIALNA O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW

Od 1 lipca 2015 roku, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej Legnicy z dnia 29 grudnia 2014 r. zmieniającą uchwałę w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Legnicy, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej realizowane są zadania gminy wynikające z ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (j.t. Dz. U. z 2022 r., poz. 2230) dotyczące udzielania pomocy materialnej uczniom.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Wniosek o przyznanie świadczenia składany jest corocznie w terminie do dnia 15 września bieżącego roku, a decyzja przyznająca świadczenie wydawana jest do końca roku szkolnego (czerwiec następnego roku).

Kwota dochodu uprawniająca do przyznania stypendium szkolnego w 2022 roku nie mogła być wyższa niż 600 zł na osobę w rodzinie ucznia, na jedno dziecko uczące się przyznawane było świadczenie w wysokości 248 zł na miesiąc. Z tej formy pomocy skorzystało 440 uczniów, a wysokość wypłaconych świadczeń wyniosła 749 460,02 zł.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Wysokość zasiłku szkolnego nie mogła być wyższa niż 620 zł. W 2022 roku z tej formy pomocy skorzystało 7 uczniów, wydatkowano na ten cel kwotę 4 340 zł.

Stosownie do art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy

w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r., poz. 583 ze zm.) obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ww. ustawy, mogą być przyznawane świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym na zasadach określonych w rozdziale 8a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

W roku 2022 z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało 56 uczniów – obywateli Ukrainy. Na ten cel wydatkowano kwotę 60 091,93 zł. Natomiast z pomocy w formie zasiłku szkolnego skorzystało 34 uczniów obywatelstwa ukraińskiego, gdzie łączna kwota wypłaconych zasiłków wyniosła 21 080 zł.

Środki na realizację tego zadania pochodziły z Funduszu Pomocy, którego celem jest wsparcie uchodźców z Ukrainy.

DODATEK OSŁONOWY

Ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz.U. z 2022 r., poz. 1 ze zm.) wprowadzono dodatek osłonowy, który przysługiwał za okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. i stanowił element rządowej Tarczy Antyinflacyjnej mający na celu zniwelowanie rosnących cen energii, gazu i żywności. Ustawodawca wyznaczył termin składania wniosków o wypłatę ww. świadczenia do dnia 31 października 2022 r.

Zgodnie z zapisami przywołanej powyżej ustawy, wypłata dodatku osłonowego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej. Dodatek osłonowy wypłacają gminy.

Dodatek osłonowy przysługiwał gospodarstwom domowym, których przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w roku 2022 nie przekraczał kwoty:

- 1) 2 100 zł w gospodarstwie jednoosobowym, lub
- 2) 1 500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym.

Wysokość przyznanego dodatku osłonowego uzależniona była od liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego i w 2022 roku wynosiła odpowiednio:

- 1) 400 zł lub 500 zł rocznie dla jednoosobowego gospodarstwa domowego,
- 2) 600 zł lub 750 zł rocznie dla gospodarstwa domowego składającego się z 2-3 osób,
- 3) 850 zł lub 1 062,50 zł rocznie dla gospodarstwa domowego składającego się z 4-5 osób,
- 4) 1 150 zł lub 1 437,50 zł rocznie dla gospodarstwa domowego składającego się z co najmniej 6 osób.

Podwyższony dodatek w wysokości od 500 zł do 1 437,50 zł rocznie przysługiwał gospodarstwom domowym, w których główne źródło ogrzewania stanowił kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe zasilane węglem lub paliwami węglopodobnymi, wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Przy ustalaniu wysokości dodatku osłonowego obowiązywała zasada „złotówka za złotówkę”, co oznaczało, że dodatek osłonowy był przyznawany nawet po przekroczeniu kryterium dochodowego, w taki sposób, że kwota dodatku pomniejszana była o kwotę tego przekroczenia. Minimalna wysokość wypłacanych dodatków osłonowych wynosiła 20 zł.

Ustawa o dodatku osłonowym stanowi, że w skład jednoosobowego gospodarstwa domowego może wchodzić tylko jedna osoba. W przypadku, gdy wniosek o wypłatę dodatku osłonowego dla wieloosobowego gospodarstwa domowego złożyła więcej niż jedna osoba, dodatek ten przyznawany był wnioskodawcy, który złożył taki wniosek jako pierwszy.

Przyznanie pomocy w formie dodatku osłonowego następowało w formie pisemnej informacji o przyznaniu tego świadczenia. Natomiast odmowa przyznania dodatku osłonowego, uchylenie lub zmiana prawa do tego dodatku oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego dodatku osłonowego uwarunkowane były wydaniem decyzji.

W roku 2022 wydano 8 832 informacje o przyznaniu dodatku osłonowego. Z uwagi na niespełnienie kryteriów zawartych w ustawie o dodatku osłonowym wydano 267 decyzji odmownych, a także 339 decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie przyznania dodatku osłonowego.

Wartość wypłaconych dodatków osłonowych wynosiła 4 753 464,78 zł, a koszt obsługi zadania zamknął się w kwocie 95 069,30 zł.

PODSUMOWANIE

Przedstawione sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy za rok 2022, to kilkadziesiąt stron zestawień, tabel, syntetycznych informacji, w cieniu których pozostaje zaangażowanie blisko 350 pracowników.

Mam nadzieję, że chociaż częściowo udało się przedstawić ogrom pracy, wysiłku poniesionego przez pracowników Ośrodka, aby zrealizować wszystkie zadania.

Ubiegłoroczne, wprowadzane sukcesywnie programy osłonowe dla ludności, to konieczność rozpatrzenia kilkunastu tysięcy wniosków, prowadzenia postępowań, wypłaty świadczeń, przy nie zwiększonej obsadzie etatowej.

Także działania zmierzające do udzielania pomocy obywatelom Ukrainy, to kolejne kilka tysięcy klientów Ośrodka. Żadna jednostka organizacyjna Gminy nie została w roku 2022 tak bardzo obciążona nowymi, dodatkowymi zadaniami.

A chcę podkreślić, że dzięki zaangażowaniu całej kadry Ośrodka, udało się nałożone zadania zrealizować.

Oprócz konieczności realizowania dodatkowych zadań, które doszły w 2022 roku, największe problemy, to:

- odchodzenie z Ośrodka wykwalifikowanej kadry,
- brak miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci w wieku od 0 do 10 roku życia,
- niedostępność obiektów MOPS dla osób niepełnosprawnych.

Legnica, dnia 30 stycznia 2023 roku